
Vänsterpartiets budget

Förorten i centrum

Vänsterpartiets budgetreservat i Stockholms stad 2012

Vänsterpartiets förslag till budget för år 2012

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Vänsterpartiets förslag till budget för år 2012	5
INLEDNING	5
SOLIDARISK FINANSIERING	6
Ansvarsfull ekonomisk politik	6
Stimulans från vänster	10
JÄMLIKA LEVNADSVILLKOR	14
Kommunen är en demokrati – jämlik, tillgänglig och solidarisk	14
Vi kan, vi vill, vi törs – halva budgeten till tjejer och kvinnor	19
Trygghet förutsätter social rättvisa	22
Orka jobba till 65 – bra arbetsvillkor ger god kvalitet	23
MILJÖRÄTTVISA OCH HÅLLBAR STADSMILJÖ	26
Miljörättvisa	26
Minska Stockholms klimatpåverkan	27
Bostad åt alla	29
Den gröna, blå och rena staden	35
Folkhälsa – cykelstaden	38
Hållbar trafikmiljö	40
GEMENSAM VÄLFÄRD	44
Tidtabell för att avskaffa hemlösheten	44
Ungdomspolitik	46
En socialt hållbar stad	50
Arbete och försörjning	54
Kunskap för jämlikhet	58
Mer rum för kultur	73
En äldrepolitik värd namnet	77
Stockholm – solidarisk stad	81

(v):2

KOMMUNFULLMÄKTIGE M.M.	83
Revisorskollegiet	85
Valnämnden	85
STADSDELSNÄMNDERNA	85
Det viktigaste verktyget för lokal demokrati	85
Förskoleverksamhet	86
Verksamhet för barn och ungdom	87
Kultur och föreningsverksamhet	87
Äldreomsorg	88
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	89
Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	90
Stadsmiljöverksamhet	91
Flyktingmottagande	91
Ekonomiskt bistånd	92
Arbetsmarknadsåtgärder	92
FACKNÄMNDERNA	93
Arbetsmarknadsnämnden	93
Exploateringsnämnden	94
Fastighetsnämnden	95
Idrottsnämnden	96
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	96
Kulturnämnden: stadsarkivet	97
Kyrkogårdsnämnden	98
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	98
Servicenämnden	99
Socialnämnden	99
Stadsbyggnadsnämnden	100
Trafik- och renhållningsnämnden (trafik- och gatuverksamhet)	101

Trafik- och renhållningsnämnden (renhållningsverksamhet)	102
Utbildningsnämnden	103
Äldrenämnden	105
Överförmyndarnämnden	106
Central medelsreserv	106
Finansförvaltning	106
BOLAG I STOCKHOLMS STAD	107
Koncernen Stockholms stadshus AB	107
Moderbolaget Stockholms stadshus AB	108
Bostadsbolagen	108
Svenska Bostäder AB	110
AB Familjebostäder	111
AB Stockholmshem	111
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	112
Stockholms stads Bostadsförmedling AB	113
Skolfastigheter i Stockholm AB	113
Stockholm Vatten AB	114
Stockholms Hamn AB	115
AB Stokab	116
Stockholms Stads Parkerings AB	117
Stockholms Stadsteater AB	117
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	118
Stockholm Business Region AB	119
S:t Eriks Försäkrings AB	120
S:t Erik Livförsäkring AB	120
S:t Erik Markutveckling AB	121
ÖVRIGA BOLAG	121
AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms Stad	121

(v):4

Mässfastigheter i Stockholm AB	122
STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUNDET	122
Storstockholms brandförsvaret (SSBF)	122

Vänsterpartiets förslag till budget för år 2012

INLEDNING

Demokrati kan inte villkoras med pengar. En människa, en röst är den absolut viktigaste förutsättningen för frihet. Allas röst ska väga lika och politikernas makt ska delas med medborgarna. Vi är långt ifrån den visionen idag. Den borgerliga majoriteten har sålt ut en stor del av stockholmarnas gemensamt ägda tillgångar. Riskkapitalisterna plockar ut miljardvinster ur välfärden. Vi har fått en stor ekonomisk och politisk maktkoncentration. Medborgarnas möjligheter att påverka de politiska besluten och den lokala demokratin har undergrävts. Makt har flyttats från politikerna, men inte fördelats lika till alla. Istället har ett fåtal människors röster kommit att väga tyngre. Förörternas är förlorare. En tydlig prioritering görs av de som har det bäst i Stockholm.

I Vänsterpartiets förslag om hur Stockholm ska styras vill vi att de som använder och utför våra offentligt finansierade tjänster och skapar våra tillgångar ska vara med och bestämma. När stockholmarna gör sina val ska de vara trygga med att oavsett vad de väljer så är det bra. Det är allas demokratiska rätt att få delta i de beslut som angår dem. Demokrati kräver en arena för medbestämmande och det är vår skyldighet som politiker att skapa den. Därför har vi i vår budget låtit decentralisering, återskapande av det offentliga rummet och olika former för deltagande demokrati styra vår politik.

Vänsterpartiet vill att staden inte använder riskkapitalbolag som mjölkar pengar ur äldreomsorgen och förorsakar den ena skandalen efter andra. Vi vill att staden antar en uppförandekod och inför en paragraf om att våra leverantörer inte får ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis.

Stockholm ska vara en öppen, internationell och tillgänglig stad där alla människor känner sig fria och trygga. Nyckeln till att lyckas är insikten om hur stadens verksamheter hänger ihop. Hemlösheten ska bekämpas med bostadsbyggande. Vägen från försörjningsstöd till arbete går ofta genom utbildning. Bra arbetsförhållanden och idrott främjar god hälsa, men också självkänsla. Trygga hemförhållanden och förebyggande social verksamhet påverkar hur vi lyckas skapa en bra skola för alla barn. Jämlika och höga kunskapsresultat ska vara skolans huvuduppgift. Tillgång till kultur utvecklar oss som människor. En tät stad med grönområden, nära till service och utbyggd kollektivtrafik ökar jämlikheten och miljö rättvisan. Det ska inte spela någon roll var i staden du bor. Förörternas ska vara lika centrala som innerstaden. Vi ser hur stadens delar påverkar varandra och förstår att vi måste satsa förebyggande, långsiktigt och miljövänligt. Det handlar om alla stockholmarnas framtid.

Världen upplever både en finansiell kris och en klimatkris. Vi måste ta vårt ansvar för en hållbar framtid. Stockholms stad har en stark ekonomi, vi har råd att öka rättvisan och förbättra miljön. Genom att tidigarelägga investeringar kan vi skapa jobb och lindra krisen för stockholmarna. Sociala företag ger fler människor möjlighet till arbete på anständiga villkor, till skillnad från förslag om ekonomiska frizoner som banar väg för utnyttjande av billig arbetskraft. Vi vill också använda tre miljarder av stadens kapital till investeringar på stadens personal och jämställdhet, rättvisa och demokrati, miljö och framtid. En stor satsning på utbildning och kortare arbetstid för stadens personal ökar kvalitén i verksamheterna och gör människor friskare. Genom mer pengar till stadsdelarna kan vi göra en rättvisare fördelning av välfärden i samråd med invånarna, vilket både utvecklar närsamhället och stärker demokratin. Att göra Stockholm tillgängligt för alla människor som bor här och bygga bort bostadsbristen är två av våra mest prioriterade rättvisesatsningar. Privatbilismen i Stockholm försämrar både luftkvalitén och framkomligheten. Därför vill vi bygga ut cykelbanor och kollektivtrafik

och i etapper göra innerstaden fri från privatbilism. För att driva på utvecklingen av förnybara bränslen, energieffektivisering och biogas vill vi skapa ett nytt kommunalt energibolag. Att värna vår miljö är att värna vår gemensamma framtid.

Vi stakar ut en riktning för Stockholm med fokus på förorterna som viker av från privatiseringar och nedskärningar och leder mot en framtid där vår demokratiska rätt till medbestämmande utformar resan. För att få en stad i balans, såväl miljömässigt och socialt som ekonomiskt, behöver vi ett hållbart och demokratiskt styre. Ett sådant vill vi i Vänsterpartiet att alla Stockholmare tillsammans ska vara med och forma.

SOLIDARISK FINANSIERING

Stockholms stad ansvarar för allt från förskolor, skolor och missbruksvård till simhallar, bibliotek och servicehus. Driften bekostas av skatter och till en mindre del av statsbidrag, fastighetsavgift, finansiellt resultat samt aktieutdelning från Koncernen Stockholms Stadshus AB. I koncernen ingår de kommunala bolagen, bland annat bostadsbolag, bostadsförmedling, Stadsteatern och Stockholm Vatten.

Staden äger kapital, mark och fastigheter. En del av kapitalet kommer från den borgerliga majoritetens utförsäljningar av hyresrätter, förskolor och hemtjänstenheter till underpris. Vi vill istället utöka och utveckla stockholmarnas gemensamma egendom, som har byggts upp av generationer, för att trygga våra barnbarns välfärd.

Stadens skatteinkomster och kapital kan användas på olika sätt.

När borgerliga partier vill ha lägre skatt än vänstern betyder det lägre ambitioner för vår gemensamma välfärd. Vänsterpartiet återställer därför skatten till 2006 års nivå och får därmed över en miljard mer till utbildning, socialtjänst, stöd och service till personer med funktionsnedsättningar, äldreomsorg, kultur, idrott, grönområden med mera. Totalt har vi nästan 37 miljarder för att driva stadens verksamheter.

De borgerliga partierna vill ta av kapitalet till miljöförstörande vägar. Vi vill istället bygga ut kollektivtrafiken, vilket har starkt stöd från stockholmarna. Vi vill också bygga ut cykelbanor, investera i kompetensutveckling för personalen och göra Stockholm till världens mest tillgängliga och jämställda huvudstad. Som steg på vägen mot vår vision använder vi tre miljarder av kapitalet till en Personal- och Jämställdhetsmiljard, en Rättvis- och Demokratimiljard och en Miljö- och Framtidsmiljard.

Vänsterpartiet har en hög ambition för stockholmarnas välfärd och använder stadens kapital till en radikal vänsterpolitik. Vi vill leda Stockholm bort från djupa inkomstklyftor och segregation till en hållbar, jämställd och jämlik stad.

Ansvarsfull ekonomisk politik

Hållbart resursutnyttjande

Det finns stora möjligheter att klara en god välfärd genom att ha ersättningssystem som gynnar förebyggande insatser och stockholmarnas behov och inte företagets intresse av att ta ut vinster ur verksamheten. Vinstdrivande bolag ska inte få tillgodogöra sig effektiviseringsvinster i välfärden. Kvaliteten ska följas upp lika noga, djupt och ofta som ekonomin.

För att klara välfärden och kunna vara en bra arbetsgivare ska vi höja skatten. Samtidigt ska vi alltid pröva om det går att använda befintliga resurser på ett bättre sätt.

Vi står för en helhetssyn på stadens verksamheter och vill öka inflytandet för invånare, brukare och medarbetare, bredda samverkan och satsa på metodutveckling utifrån forskning och erfarenhet.

Personalen och stockholmarna är stadens viktigaste resurser. Att ta tillvara medarbetarens och medborgares kunskap är nyckeln till kvalitet och hållbart resursutnyttjande. Det är bättre än konkurrensutsättning och marknadsanpassning. Jämställdhet och medarbetare med olika bakgrund ger breda perspektiv och god möjlighet att tillgodose brukarnas behov. Personalen är vår viktigaste resurs för att skapa kvalitet. Idag leder den ohämmade konkurrensutsättningen till stor oro hos medarbetarna, sämre arbetsvillkor och en tuff arbetsmiljö. Valfärden och stockholmarna blir stora förlorare.

Där de borgerliga vill använda datorisering för att skära ned och sänka skatten vill vi använda ny teknik för att höja kvaliteten i valfärden. Vi har länge krävt en samlad utvärdering av införandet av gemensam administration, utan att få gehör.

Det är bra att effektivisera IT-verksamheten, men det har genomförts på ett felaktigt sätt. Kostnadsökningarna har varit stora, exempelvis upp till 100 mnkr för skolorna under 2010. Anslutningen till GS-IT bör vara frivillig. Enheter måste kompenseras för ökade kostnader. Vi kräver en heltäckande offentlig redovisning, inklusive vinsterna för Volvo-IT, så att projektets fulla värde kan bedömas. Dessutom hänger IT-politiken inte ihop. När e-tjänster för Jobbtorgen utvecklas måste förutsättningar ges för arbetsökande att använda Internet i hemmet.

Resurser som frigörs genom arbetsplatsbaserat utvecklingsarbete, smarta IT-lösningar, förebyggande arbete, rekrytering utan diskriminering, effektivare användning av energi och lokaler etc. ska återinvesteras i valfärden. Vinsterna av generella effektiviseringar, e-tjänster och minskad sjukfrånvaro i stadsdelsnämnder och många facknämnder ska vara kvar i valfärden, för att öka kvaliteten för stockholmarna.

Ersättningsystem ska gynna samverkan och inte konkurrens

Vetenskapligt stöd saknas för att privatiseringarna inom välfärdssektorn leder till förbättringar i skola, vård och omsorg enligt en forskarrapport från Studieförbundet Näringsliv och Samhälle. Forskarna utesluter inte att valfriheten främjar segregation. Det är än så länge tydligast i skolan, där barn från hem utan studietradition missgynnas.

Pengsystemen i staden marknadsförs som valfrihetsreformer, men innebär att klyftorna ökar mellan invånare. Det räcker inte med sinnrika informationssystem. De resursstarka kommer alltid att kunna göra bättre val. Alla kommunala verksamheter ska vara bra och brukare ska inte behöva välja för att få en bra välfärd. Vi måste därför ta fram nya ersättningsystem som gynnar samverkan istället för konkurrens.

När vinstdrivande företag driver förskolor, skolor, hemtjänst och äldreboenden blir brukarna kunder på en marknad. När föräldrar väljer skola till sina barn avgör familjens ekonomiska och kulturella kapital barnens skolgång och möjligheter i livet. När äldre ska välja vård- och omsorgsboende är de skröpliga. Utan anhöriga är det svårt att välja på riktigt. Bristen på plats i attraktiva boenden begränsar valmöjligheten till rätten att köa. Äldre som är vana att kräva sin rätt har också större möjligheter än andra.

Pengsystem flyttar makt från medborgare till aktieägare i vinstdrivande företag. Det driver upp kostnaderna utan att öka kvaliteten. En gigantisk omfördelning av resurser och makt blir en följd av konkurrensutsättningen. Avknoppade företag gör stora vinster på skattebetalarnas bekostnad. Med pengsystem kan man i bästa fall välja skola eller gruppboende om det finns lediga platser, men man får mindre makt som medbor-

gare. Krav kan inte längre ställas på politiker om att öka resurserna till en verksamhet under budgetåret. De långa avtalstiderna begränsar utvecklingsmöjligheterna.

Pengsystem i kombination med fri etableringsrätt gör att staden förlorar möjlighet att snabbt besluta om åtgärder vid missförhållanden. Trögheten i systemet gör att barnen och de äldre drabbas, eftersom man inte flyttar barn och demenssjuka på samma sätt som man byter en vara i en affär. I äldreomsorgen kan stadsdelsnämnden direkt besluta om åtgärder i kommunal verksamhet men måste gå via äldrenämnd och kommunstyrelse för privat driven verksamhet. Exempel som Vintertullen och Koppargården förskräcker. LSS-pengen minskar stadsdelsnämndens möjlighet att skraddarsy insatser för varje enskild person. I en förskola kan staden direkt besluta om åtgärder mot brister, till skillnad från privat drivna förskolor.

Ta tillbaka välfärden – tvärstopp för privatiseringar

Idag behöver vår kommunala verksamhet byggas ut. Istället blir allt mer privat. Ungefär hälften av stadens verksamhet drivs med minskad insyn och rådighet över kvalitet och med vinst som främsta drivkraft. Över 70 procent av de äldre är hänvisade att bo i privata utförares vård- och omsorgsboenden. Självklart ska kommunalt boende kunna väljas av de äldre som vill. Lika självklart bör de som inte vill välja alls anvisas kommunalt boende istället för ett upphandlat som idag. Privatiseringens konsekvenser ser vi i omsorgen av våra barn och äldre och i personalens arbetsvillkor. Möjligheten att styra samhällsplaneringen minimeras när stadens roll reduceras till beställare. Marknaden tar över allt fler av samhällets funktioner.

Det krävs ett tvärstopp för privatiseringarna i Stockholms stad för att värna kvaliteten. Nämnderna ska få tillbaka rätten att bestämma över upphandling av verksamhet och rekommenderas ta tillbaka i egen regi när avtal löper ut. Pedagogisk verksamhet, socialtjänst, stöd och service till personer med funktionsnedsättningar, äldreomsorg, kultur samt infrastruktur som vatten, energi och bostäder ska aldrig konkurransutsättas.

Konkurrensutsättningen som pågått i fem år hotar stockholmarnas möjlighet att välja utförare med offentlig insyn och personalens möjlighet till kollektivavtal och meddelarfrihet. Möjligheten att via uppföljning upptäcka missförhållanden har snart nått vägs ände. Först när vårdelever, personal och anhöriga slår larm kommer de stora bristerna upp i ljuset. Kritiska rapporter från medicinskt ansvariga sjuksköterskor når inte alla nämndpolitiker. Vi får inte äventyra barns och äldres liv och hälsa genom att alltid komma i efterhand när bristerna redan drabbat hårt. Den gigantiska uppföljningsbyråkrati med många fler inspektörer, oannonserade inspektioner och avancerade ekonomiska och kvalitetsmässiga granskningar för att hålla jämna steg med riskkapitalisternas agerande är i princip orimlig att bygga upp. Pengarna ska istället gå direkt till verksamhet för barn, ungdomar och äldre.

Vi vill avskaffa den plan för konkurrensutsättning som tvingar alla nämnder att göra aktivitetsplaner för konkurrensutsättning. Avknoppning till underpris och höga vinster visar att stora skattepengar har gått till privata företagares konton. I en stadsdelsnämnd kan det handla om många miljoner kronor per år. Regeringsrätten har förklarat att avknoppningen av hemtjänsten i Rågsved och Hagsätra var olaglig. Den ersättning som företaget vill betala är bara en tiondel av marknadsvärdet. Dessutom har tidigare anvisningar för egenregianbud medfört att egenregianbud drabbats av dubbel uppräknings, vilket gjort anbudena chanslösa. Alla nämnder tillåter inte heller egenregianbud. Sista året har smygprivatisering ägt rum inom assistansverksamhet. Där har anställda chefer bildat bolag och tagit över brukare, innan nämnden ens hunnit fatta ett beslut.

En stor försämring i personalpolitiken är att de anställda inte får tjänstledigt vid verksamhetsövergång. Trotjänare som växtelefonister har förlorat jobben när privatiseringen inte görs som en verksamhetsövergång. Vårt alternativ är att satsa på personalpolitik, brukarnas inflytande och allmänhetens insyn. Resurser gör bättre nytta om de används till att utveckla kvaliteten istället för att gå till privata företagares konton. Vi ser gärna samverkan mellan staden, ideella föreningar och brukarkooperativ, men frivilligorganisationer ska aldrig ersätta utan kan istället komplettera stadens ansvar.

Offentlig upphandling som hävstång för hållbar utveckling

Staden ska använda offentlig upphandling som hävstång för att driva på hållbar teknologi och gynna ansvarstagande företag. Vi ska i stadens uppförandekod och anvisningar om upphandling införa en paragraf om att våra leverantörer inte får ha någon koppling till företag baserade i så kallade skatteparadis.

Byggnader, mat och transporter har stor miljöpåverkan. De stora besparingar som kan göras genom skärpt miljöanpassad upphandling ska gå till bättre välfärd. Lagstiftning och kommunfullmäktiges mål ska även styra all upphandlad verksamhet. Vi ska kräva att avtal hävs eller sanktion beslutas om leverantör/underleverantör bryter mot ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, artikel 32 (barnarbete) m.m. Staden ska ha en skärpt diskrimineringsklausul som aktivt tillämpas. Sociala, miljömässiga och etiska krav ska ställas liksom djurskydds krav. Ett tillgänglighetsperspektiv ska alltid läggas, även när det gäller bokning av hotell, restauranger och hyra av lokaler.

Idag hindrar tyvärr EU-lagstiftning krav på korta transporter eller att produkter ska vara lokal- eller närproducerade. Staden kan däremot främja närproducerade varor, till exempel kräva ekologisk odling, dela upp upphandlingar, samordna transporter etc. Vi vill att stadens avtal om upphandling av livsmedel ska ses över enligt Miljöstyrningsrådets rekommendationer. Upphandling ska inte bidra till utslagning av närservice.

Det behövs mer resurser och kompetens till uppföljning för att granska att sociala och miljömässiga krav och avtalsvillkor tillämpas. Dessa krav måste få hög vikt vid utvärderingen. Staden ska i all upphandling verka för att säkerställa god arbetsmiljö och rimliga anställningsvillkor med kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor. Staden måste alltid utvärdera ekonomiska konsekvenser av upphandling, inklusive ökad administration, tvister, konsulter samt omstrukturering.

Öppna böcker

Vänsterpartiet vill ha maximalt starka åtgärder för att skydda stockholmarnas välfärd om verksamhet fortsätter att läggas på entreprenad och privatiseras trots uppenbara nackdelar. Det ska vara "öppna böcker" så att medborgarna får insyn i vad som händer med pengarna. Vinsterna i verksamhet som drivs med kommunal finansiering ska alltid redovisas offentligt. Varje årsberättelse från staden borde ha en bilaga med vinsterna för entreprenörer och leverantörer.

Riskkapitalbolag som inte betalar skatt i Sverige ska inte få driva verksamheter med stockholmarnas pengar. Staden ska kartlägga hur mycket privatiseringen kostar och undersöka om moms-kompensationen är konkurrensneutral. Anvisningar, resurstilldelningssystem och andra styrande faktorer ska granskas regelbundet av externa utvärderare ur ett likställighetsperspektiv. Dessutom ska en årlig utvärdering göras av privatiseringens effekter, exempelvis när det gäller möjligheten att välja kommunal verksamhet i sin stadsdel.

Vår vision om en levande lokal demokrati och nämndorganisationen

Med vår politik skulle stadens nämndorganisation se annorlunda ut än idag. När vi kommer i politisk majoritet ska vi utifrån de nya förutsättningar som då råder lägga förslag om en mer decentraliserad och lokaldemokratisk nämndorganisation.

Vår vision är en levande lokal demokrati som engagerar många kvinnor och män och flickor och pojkar och där möjligheten till makt och påverkan är stor. Vi vill att stadsdelsnämnderna ska ha tydligt medborgarfokus och ett politiskt ansvar för betydligt fler verksamheter än idag, bland annat grundskolor och många flera stadsmiljöfrågor.

Med åtta år av borgerligt styre när innevarande mandatperiod är slut kommer medborgarna att ha fått det allt svårare att på ett öppet sätt påverka besluten. Klyftorna när det gäller inflytande och tillgång till en god välfärd kommer att öka mellan de som har stora resurser och ingående kunskap om samhället och övriga, varav många bor i förorterna. Detta ojämlika samhälle skadar alla.

Stimulans från vänster

Vi vill använda stadens tillgångar för att investera i personal, jämställdhet, rättvisa, demokrati, tillgänglighet och miljö. En kursändring av målet för stadens investeringar med sikte mot framtiden är nödvändig om vi ska få en hållbar huvudstad, hållbara livsvillkor och en hållbar arbetsmiljö för medarbetarna.

Rättvisa investeringar mot framtiden

Stockholms stad har en stark finansiell ställning. I delårsbokslutet var det egna kapitalet 46 miljarder kronor, varav det fria egna kapitalet var 37 miljarder kronor. I vänsterpartiets förslag till budget har vi investeringar med tydlig vänsterprofil. Istället för att vara med och finansiera miljöskadliga och ojämlika statliga vägar som Förbifart Stockholm vill vi göra investeringar som ökar rättvisan och förbättrar miljön.

Förutom att ändra kursen jämfört med den borgerliga majoriteten vill vi tidigarelägga investeringar framförallt i förorterna och främja småföretagarnas villkor för att skapa så många jobb som möjligt. De stimulerande åtgärderna ska inriktas på investeringar och reinvesteringar i bostäder och samtidigt underlätta nyproduktion av hyresrätter. De kommunala bostadsbolagen ska skapa förutsättningar för en årlig produktion om 5 000 nya bostäder per år, varav de flesta ska vara hyresrätter.

Att stadens finansiella nettotillgångar har ökat i flera år beror i huvudsak på försäljning av stockholmarnas tillgångar. Förskolor, hemtjänst och andra verksamheter som har privatiserats måste istället byggas ut i kommunal regi. Staden behöver också en aktiv politik för att köpa fastigheter och på det sättet tillgodose en del av de akuta behoven av bostäder för flyktingar, funktionsnedsatta och hemlösa.

Ta ansvar för levande förortscentrum

Staden ska ta fram en plan för återköp av i första hand centrumen i Rinkeby, Tensta och Hässelby Gård. Även om Boultsbeeägd centrum sålts vidare kan staden inte släppa ansvaret. I Bredäng har företagen tidigare visat intresse att köpa centrumet, och staden bör verka för att det blir möjligt om intresset kvarstår. I annat fall ska även återköp av Bredängs centrum ingå i planen. Det är betydligt bättre att affärsinnehavarna själva äger centrum än en anonym bank. Återköp av Högdalens centrum ska undersökas och där ska samverkan med övriga fastighetsägare i centrum stärkas.

Främja småföretagandet

Vi vill främja ett socialt och ekologiskt hållbart småföretagande för fler jobb och utveckling av hela staden. Många småföretag har sin verksamhet i förorterna. Med vårt tiopunktsprogram kan småföretagarna få bättre förutsättningar till utveckling. Genom fler arbetsplatser i förorterna, fler stadsdelskontor och utflyttade förvaltningar, skapas ett ökat kundunderlag. Det ska också vara tryggt för kvinnor, barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Vi vill starta småföretagarforum, varje litet förortscentrum ska ha en utvecklingsplan och det ska fördelas utvecklingspengar från staden. Vi vill utreda möjligheten att starta ett kommunalt miljöteknikcentrum i en förort. Med en satsning på utbyggda tvärförbindelser i kollektivtrafiken och utbyggt låncykelsystem blir förorterna lika centrala som city.

Skapa en Lex Boulton

Utförsäljningen av Centrumkompaniet blev den katastrof som vi varnade för, och som inte gick att stoppa trots tydliga varningssignaler. Lärdomen är att vi måste hitta kraftiga spärrar mot liknande oseriösa förlustaffärer i framtiden. Vi vill skapa en Lex Boulton som ger medborgare rätt att lägga veto mot utförsäljning av viktiga verksamheter, när den långsiktiga driften och lokala utvecklingen hotas. Varje försäljning av kommunal egendom måste utgå från en offentlig konsekvensanalys av hur försäljningen påverkar kommunens långsiktiga ekonomi. Även effekter på andra långsiktiga målsättningar, till exempel utvecklingen av ytterstadsområden måste tas med. Om utredningen visar att det finns minsta risk för att lokal service eller verksamhet kan lida skada ska försäljningen stoppas.

Allmännyttan ska bygga billiga, bra och miljövänliga bostäder

De kommunala bostadsbolagen ska vara livskraftiga och ekonomiskt starka föregångare och leda utvecklingen mot framtidens boende. I egenskap av demokratiskt ägda företag ska de verka för allmännyttiga mål. Bolagen ska bidra till Stockholms försörjning av billiga och bra bostäder samt aktivt verka mot den marginalisering som idag drabbar personer med utländsk bakgrund, ensamstående, ungdomar och andra stockholmare med knappa ekonomiska resurser.

De allmännyttiga bolagens avkastningskrav ska sättas så att en god service och låga hyror säkras. Under de kommande tre åren ska avsättningskravet också sättas på en sådan nivå att antalet anställda i bostadsbolagen kan garantera att fortsatt god service kan ges till hyresgästerna. Beroende på nedskrivningsbehov ska avsättningskravet kunna korrigeras nedåt under budgetår.

Ansvar för en positiv social och ekonomisk utveckling i stadsdelarna ska utökas. Det är brist på allmännyttiga hyresrätter i allt fler områden i och med de massiva omvandlingarna av hyresrätter till bostadsrätter. De allmännyttiga bolagen ska därför köpa fastigheter i dessa områden. Tre fjärdelar av det som byggs ska vara hyresrätter. Så många lägenheter som möjligt ska lämnas till bostadsförmedlingen.

För att möta klimatmålen har allmännyttan ett stort ansvar att genomföra energieffektiviseringar i sina fastigheter. Detta kan lämpligast göras i samband med stambyte och renovering. I miljonprogramshusen är energieffektiviseringar ett måste, dels beroende på det stora beståndet och den effekt som energieffektivisering får och dels på grund av nuvarande låga standard med stort energiläckage.

Personal- och jämställdhetsmiljard

Miljarden fördelas preliminärt med 400 mnkr till äldreomsorgen, 200 mnkr till förskolan, 200 mnkr till skolan, 100 mnkr till stöd och service för personer med funktions-

nedsättningar och 100 mnkr till individ- och familjeomsorgen. Exakt fördelning bestäms i samverkan med berörda nämnder.

Personal- och jämställdhetsmiljarden ska användas till investeringar i kompetensutveckling och arbetsmiljö för de stora personalgrupperna, där de flesta är kvinnor. All tillsvidareanställd personal ska ha adekvat utbildning och full ersättning ska ges för vikariebehov. Höjd utbildning är nyckeln till ökad kvalitet. Fler barnskötare ska kunna vidareutbilda sig till förskollärare och fler vårdbiträden till undersköterskor.

Vi vill stimulera att stadens enheter prövar avtalsbunden självförvaltning enligt kommunallagen, som ett sätt att utveckla personal och verksamhet. Breddutbildning ska erbjudas i bland annat miljöfrågor, barns rättigheter, jämställdhet och antidiskriminering. Vinsten för staden och stockholmarna är ökad kompetens, högre kvalitet, möjlighet att förebygga större vårdbehov samt bättre hälsa för personalen.

Arbetstiden för yrkesgrupper som har det största behovet ska kortas. Inledningsvis vill vi prioritera äldreomsorg och senare förskolan. Vårdbiträden och undersköterskor hör till de grupper som vi bör starta med, men en utredning får ta fram konkreta förslag. Finansieringen ska göras bland annat genom via centrala medelsreserven och Personal- och jämställdhetsmiljarden. När positiva effekter av arbetstidsförkortningen syns i ekonomin minskar behovet av extra pengar. Staten bör kompensera kommunerna för kortare arbetstid, eftersom minskad ohälsa i första hand gynnar stat och landsting.

Rättvise- och demokratimiljard

Rättvise- och demokratimiljarden ska användas med fokus på förorterna till investeringar i välfärd, tillgänglighet och demokrati. Den sociala infrastrukturen har skadats kraftigt i Stockholm. Vi vill därför satsa medel för att tillgodose viktiga rättigheter som rätten till bostad och tillgänglighet samt delaktighet i den lokala demokratin.

Vi ska bygga bort bostadsbristen för ungdomar, studenter, hemlösa och människor med funktionsnedsättningar, se till att Stockholm blir världens mest tillgängliga huvudstad och öka invånarnas deltagande i den lokala demokratin. Mindre projekt kan handla om självbyggeri för ungdomar m.m. Staden har misslyckats kapitalt med att bygga bostäder för personer med funktionsnedsättningar. En konkret satsning är bostäder till unga som vill flytta hemifrån, men inte vill bo i traditionell gruppbostad.

Vi vill avsätta minst 100 mnkr till tillgänglighetsarbetet, även nu när det ingår i ordinarie verksamhet. Vi tillför därför 50 mnkr som reserv från Rättvise- och demokratimiljarden. Det är angeläget att resursbehovet för tillgänglighetsinvesteringar klarläggs, så att det säkerställs att neddragningen av resurser från 100 till 50 mnkr i centrala medelsreserven inte påverkar tillgänglighetsarbetet negativt. Samlingslokaler, mötesplatser för ungdomar, skolor och skyddade boenden ska vara tillgängliga. Tillgängliga toaletter och fungerande hörselslingor ska finnas.

Alla stadsdelsnämnder med fokus på förorterna ska få utvecklingspengar för att i samråd med invånare utveckla närsamhället. Minst 100 mnkr ska avsättas till utvecklingsarbetet. Varje förortscentrum ska också få utvecklingspengar för att förverkliga de utvecklingsplaner som tas fram i samverkan med boende, småföretagare med flera. Investeringar för lokala kulturhus ska finnas.

Miljö- och framtidsmiljard

Miljömiljarden ska bland annat användas till att radikalt minska stadens utsläpp av klimatförändrande gaser. Vi vill införa dubbdäcksförbud i hela Stockholms innerstad och utreda behovet av dubbdäck i andra områden med förhöjda partikelhalter. Vi vill

successivt göra Stockholms innerstad bilfri, till en början med bilfria söndagar i city. Trafiksäkerheten vid skolor är en annan satsning liksom säkra skolvägar.

Vi vill säkra spridningsvägarna genom överdäckning, ekodukter och tunnelförläggning av stadens större trafikleder och gräva ner stadens högspänningsledningar. En annan viktig satsning är att göra alla sjöar badbara till 2015 samt att restaurera våtmarker, bäckar och dagvattendammar. Vänsterpartiet avsätter även 100 miljoner kronor till en lokal fond för klimatsmarta investeringar i fastigheter och prioriterar en inventering av stadens sjuka hus med uppföljande saneringsplan.

Vegetariska måndagar införs, där vegetarisk mat är norm på menyerna i stadens verksamheter. Vi ökar andelen ekologisk mat till 40 procent. Inriktningen ska vara att maten i förskolor, skolor, gruppboenden och äldreboenden ska lagas på plats. Nödvändiga investeringar och upprustningar finansieras genom statsbidrag som vänsterpartiet driver i riksdagen och en kommunal medfinansiering ur Miljö- och framtidsmiljarden.

Vi vill öka ambitionen med att samla in biologiskt avfall och har satt målet om 40 procent insamling till år 2012 och 70 procent insamling till år 2015. Vi vill även utreda behovet av en förbehandlingsanläggning. Vi vill installera avfallskvarnar där det är tekniskt möjligt och intresse finns. Vi vill avveckla koleldningen i Värtaverket och på sikt inrätta ett nytt kommunalt energibolag med uppgift att driva utvecklingen framåt när det gäller förnybara bränslen, energieffektivisering och biogas.

Skattesats

Vi är övertygade om att stockholmarna vill få en bättre kvalitet i välfärden och därför är beredda att betala mera skatt. I vår budget redovisar vi tydligt hur våra gemensamma skattepengar främjar arbete, bostad och lokal demokrati - med inriktning mot förorterna och en skolsatsning på en halv miljard kronor. Vår budget fokuserar på en god verksamhet för barn och unga, äldre och funktionsnedsatta, hemlösa, kultur- och idrottsintresserade, miljömedvetna och demokratiskt engagerade invånare.

För år 2012 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18:08 per skattekrona, vilket är ett återställande av 2006 års skattesats.

För år 2012 föreslås en sänkning av begravningsavgiften med 0,5 öre till 6,5 öre.

Stockholm den 26 oktober 2012

ANN-MARGARETHE LIVH

JÄMLIKA LEVNADSVILLKOR

Kommunen är en demokrati – jämlik, tillgänglig och solidarisk

- Jämlika levnadsvillkor kräver strukturella reformer
- Demokratien byggs varje dag genom ökat folkligt deltagande
- Nolltolerans mot diskriminering

Jämlika levnadsvillkor kräver strukturella reformer

Stockholmarna är ägare till stadens verksamheter. De har rätt att ställa krav på hela skolsystemet och äldreomsorgen och inte bara på sitt eget barns skolgång eller anhörigas hemtjänst. I den skärningspunkten finns sprängkraften i det folkliga inflytandet som är så hotfullt för de borgerliga och så hoppfullt för den demokrati som vänstern vill stärka och fördjupa.

Stockholm är en djupt segregerad stad. Jämlika levnadsvillkor kräver strukturella reformer och demokratisk planering, där invånarnas aktiva deltagande är nödvändigt. Planering, styrning, resursfördelning och uppföljning ska göras utifrån en helhetssyn. Uppgifter som bäst löses lokalt ska stadsdelsnämnderna ansvara för. Den lokala demokratin ska återupprättas och stärkas. Hyresgäster ska få makt över boendet genom majoritet i lokala styrelser.

Det allmännas bästa ska styra kommunen

Vi ser stadsdelsnämnderna som en viktig länk i den demokratiska kedjan, där invånare och lokala politiker kan mötas och där medborgarna på öppna möten kan utkräva politiskt ansvar. Alla invånare ska kunna föreslå förändringar för att nå målet om jämlika levnadsvillkor i hela staden.

Idag är stadsdelsnämndsreformen i stort sett tillbaka på ruta ett, när vi hade sociala distriktsnämnder, förutom att nämnderna fungerar som remissinstanser och har hand om en liten del av stadsmiljöfrågorna. Medborgarnas frågor på nämndmötena måste i de flesta fall hänvisas till centrala nämnder, som beslutar bakom stängda dörrar.

Stadsdelsnämnderna måste återfå sin demokratiska potential efter år av centralisering, upphandling och pengsystem, vilket i stort sett stoppat politikens möjlighet att styra pengar efter lokala behov och invånarnas rätt att påverka mellan valen.

Den tidigare utvärderingen av stadsdelsnämndsreformen visade att det var de ekonomiskt mindre gynnade stadsdelarna som lyfte fram orättvisor i resursfördelningen och som ville stärka stadsdelsnämndernas ställning. Detta är också vår politik.

Levande förorter

Våra förortscentrum ska blomstra, vara självklara mötesplatser och erbjuda god kommersiell och offentlig service. Vi vill skapa förutsättningar för småskalig högklassig handel, produktion och försäljning av konsthantverk etc. Det behövs fler kulturella och idrottsliga verksamheter i förorterna. Boende ska ha gångavstånd till centrum med en bra mix av butiker, kultur, caféer, restauranger, mötesplatser, småföretagare och offentlig service. Centrumen ska planeras så att de är trygga även för kvinnor, barn, unga, funktionsnedsatta och äldre.

Utförsäljningen av Centrumkompaniet till Boulton blev en katastrof, trots våra varningar. Nedläggning av stadsdelskontor, arbetsförmedling, försäkringskassa, familje-

central, kvinnoverksamhet etc. gjorde att affärerna började gå dåligt. Flera små centrum riskerar att dö ut om inte staden agerar. Även om Boulton nu är sålt saknas garantier för en gynnsam utveckling. Staden måste köpa tillbaka de värst drabbade förortscentrumen. Även centrum med andra ägare måste förbättras, till exempel i Sätra.

Vi vill främja ett socialt och ekologiskt hållbart småföretagande som bidrar till fler jobb och utveckling av staden. Småföretagarna ska ha rimliga villkor och möjlighet till ett ökat kundunderlag genom fler arbetsplatser i förorterna, till exempel fler stadsdelskontor och utflyttade förvaltningar. I de små förortscentrumen ska det finnas småföretagarforum, en utvecklingsplan och utvecklingspengar från staden. Med utbyggda tvärförbindelser i kollektivtrafiken blir förorterna lika centrala som city.

Det är stora skillnader i demokratisk delaktighet i stadsdelarna. I områden med villor, bostadsrätter och högutbildade är valdeltagandet mycket högre. Ett ökat stöd till kultur- och föreningslivet i många förorter är därför ett viktigt stöd för demokratin. Lika mycket stöd ska gå till kvinnors som till mäns organisationer.

Verklig valfrihet för de boende

Det ska bli mer attraktivt att bo i hyresrätt. Bolagen ska decentraliseras och hyresgäster ska ges makt genom plats och majoritet i lokala styrelser. Under 2012 vill vi på försök pröva egenregi för hyresgäster i kommunala bostadsbolag. De hyresgäster som väljer (minst 60 %) att bilda en lokal styrelse får gemensamt ansvar för sitt boende. Alla boende har rätt att delta i valet av styrelse. Kostnaderna för fastighetens förvaltning täcks av månadshyran som alla hyresgäster betalar. (Överskott som skapas genom att hyresgästerna tar över driften beräknas med hjälp av ett schablonsystem gemensamt för de tre bostadsbolagen.) Överskotten kan användas för investeringar i boendemiljön eller för att sänka månadshyrorna. Utan att behöva ta lån kan hyresgästerna själva bestämma över sin boendemiljö.

Rådslag om den lokala demokratin

Rådslag startas i alla stadsdelsnämnder. Den lokala demokratin, stadsdelsnämndernas ansvar och de geografiska gränserna ska uppfattas som rimliga av boende och effektiva ur verksamheternas synvinkel. Rådslaget ska omfatta hur medborgarnas och brukarnas inflytande kan stärkas, decentralisering av ansvar från centrala nämnder till stadsdelsnämnder och nya typer av områdesbaserad stadsdelssamverkan.

Verksamhetsmålet "Jämlika levnadsvillkor kräver strukturella reformer" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel hyresgäster som bildar lokala styrelser i allmännyttan
- Antal förortscentrum som har en utvecklingsplan i samverkan med lokalsamhället
- Andel kvinnor och män som deltar i lokala rådslag om demokratin

Demokratin byggs varje dag genom ökat folkligt deltagande

Valdeltagandet är en indikator på människors tilltro till demokratin. För att öka valdeltagandet krävs ett stärkt deltagande i gemensamma frågor mellan valen, framförallt i förorter där det är lågt valdeltagande. Politiker, medarbetare och invånare ska uppmuntras att arbeta med deltagande demokrati. Vår målsättning är att öka valdeltagandet framförallt i områden som ligger under genomsnittet i staden.

Satsa på förorterna

Förorterna ska vara lika attraktiva platser att bo på som innerstaden. För att kunna förverkliga utvecklingsförslag som kräver investeringar måste kapital avsättas för att stärka infrastrukturen. Vi vill bland annat använda vår Rättvise- och demokratimiljard

till detta. Rätten till bostad är grundläggande. Investeringarna kan handla om nytänkande för att bygga billiga hyresrätter. Tvärkommunikationer, näringslivsutveckling, småföretagande och kultur är viktiga strategier. Järva- och Söderortsvisionerna ska ingå i det lokala utvecklingsarbetet. En central ledningsgrupp säkerställer samverkan med mellan centrala nämnder och styrelser och stadsdelsnämnderna. Kommunstyrelsen fattar beslut om större summor. Medborgarna och stadsdelsnämnderna ska ha löpande insyn. Möjligheterna att söka pengar ska annonseras. En samlad årlig uppföljning och resultatutvärdering av arbetet ska redovisas såväl för medborgarna som för alla berörda nämnder och styrelser. Redovisningen ska debatteras i fullmäktige.

Den ordinarie driftsbudgeten i stadsdelsnämnderna behöver ökad socioekonomisk fördelning. Till exempel vill vi se över förskolans och äldreomsorgens resursfördelning. Idag har vi en motsatt utveckling. Även på andra sätt behöver vi skapa utrymme för att driva nya verksamheter i förorterna, exempelvis höjt kulturstöd och höjda anslag för bibliotek och simhallar. Stadsdelsnämnderna ska besluta om anslag för ytterstadsutvecklingen inom sina ansvarsområden, vilket ger de boende helt andra insyns- och påverkansmöjligheter jämfört med idag när allt styrs från stadshuset.

Hela staden ska demokratiseras

Alla nämnder ska ha öppna sammanträden och frågestunder. Ett utvecklingsarbete på de boendes villkor ska startas i hela staden. Varje stadsdelsnämnd ska få en utvecklingsbudget som fördelas enligt socioekonomiska variabler och finansieras ur Rättvisse- och demokratimiljarden. Utvecklingsarbetet utgår från de boendes villkor. Hur utvecklingspengarna ska användas beslutas av stadsdelsnämnden i samverkan med invånarna. Nytänkandet gäller även centrala nämnder och styrelser. Olika möjligheter för inflytande och bättre samverkan ska utvecklas, till exempel medborgarförslag.

Demokratiskt stadsbyggande

Medborgarnas inflytande i stadsplaneringen ska öka. Vi vill effektivisera beslutsprocesserna utan att försämra medborgarnas inflytande över planprocessen. För att öka inflytandet föreslår vi att alternativa detaljplaneförslag tas fram så att det blir lättare att sätta sig in i möjligheterna och mer offentlig debatt om stadsbyggnad. Vi vill tillämpa den omvända planprocessen där de boendes synpunkter tas tillvara redan i början av ett byggprojekt samt en utökad områdesplanering. Stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samverkan utveckla former för ökat medborgarinflytande.

Stadsbyggandet ska styras av mål om jämställdhet, deltagande och social gemenskap. Det kan nås genom att bygga kollektivhus och attraktiva gator och platser i det lokala grannskapet som befolkas dygnet runt. I denna anda vill vi också skapa ett mänskligt city med fler bostäder och kvällsaktiviteter. Förorterna å andra sidan behöver fler arbetsplatser, bättre service och fler kulturella aktiviteter såväl dag- som kvällstid.

Barns och ungas rätt till inflytande

Barn och unga ska ha ett verkligt medbestämmande i alla frågor som rör deras vardag enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Barns och ungas kunskap om samhället och inflytande ska stärkas, för att främja deras utveckling och för att staden behöver deras synpunkter som underlag för beslut. Speciellt viktigt är det att stärka barn vars föräldrar har låg utbildning. Det som är bra för barn är oftast bra för alla.

Förskola, skola och fritidsverksamhet ska ge förutsättningar för barn och unga i alla stadsdelar att vara med i en demokratisk beslutsprocess i vardagen. Flickor och pojkar har samma rätt som vuxna kvinnor och män att ha ett verkligt medbestämmande och få yttra sig före beslut i stadsmiljöfrågor och annat som rör deras vardag.

Staden måste ta fram ett nytt handlingsprogram för barnkonventionen, med en modell för hur barn- och ungdomsperspektivet ska synliggöras i beslutsunderlagen. Det gamla handlingsprogrammet har gått ut för flera år sedan. Barn och unga ska vara med och ta fram programmet genom förskola och skola, fritidsverksamhet, hearings, utbildning av beslutsfattare och även revisioner ur ett barnperspektiv. En breddutbildning av både medarbetare och barn och unga ska genomföras. Staden ska noggrant följa upp hur barnperspektivet beaktas. En barn- och ungdomsbilaga ska tillföras budgeten.

Brukarna ska ha lätt att komma till tals

Enligt stadens kommunikationspolicy ska det vara möjligt att komma i kontakt med staden via hemsida, telefon, medborgarkontor eller personlig kontakt. Medborgarkontor behöver startas, främst i fler förorter. Enligt Funktionshindernsombudsmannen behövs kontaktcenter för personer med funktionsnedsättningar. Allt fler saknar kurator eller personligt ombud för hjälp med myndighetskontakter. Ett 020-nummer till socialtjänsten ska utredas.

Brukare ska få mer att säga till om, exempelvis genom brukarråd, brukarrevisioner och självförvaltning. Staden ska i högre grad ta vara på brukarnas åsikter och förslag, dela på ansvar och avsätta budgetpengar som brukarna kan besluta om. Mer resurser till kultur och föreningar ger stadsdelsnämnderna möjligheter till medvetna lokala prioriteringar ur ett brukarperspektiv. Dessa pengar är inte låsta som pengstyrd verksamhet.

Den formella samverkan med brukarorganisationer i form av handikappråd som finns behöver enligt Funktionshindernsombudsmannen utredas. Även nya samverkansformer, bland annat för att nå barn och unga med funktionsnedsättningar behövs. Användningen av sociala medier i medborgar- och brukardialogen behöver utvecklas.

Verksamhetsmålet ”Demokratin byggs varje dag genom ökat folkligt inflytande” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Ökning av valdeltagandet i stadsdelar som ligger under genomsnittet i staden
- Andel nämnder som har öppna sammanträden och frågestunder för allmänheten
- Antal chefer som har utbildats om FN:s konvention om barnets rättigheter
- Andel brukarråd och andel brukarrevisioner

Nolltolerans mot diskriminering

Alla verksamheter ska aktivt arbeta för att invånare och brukare bemöts med respekt. Mänskliga rättigheter ska stå i fokus för arbetet. Det behövs ändrade attityder, tuffare regler, utbildning av politiker och tjänstemän, diskrimineringstester, hårdare kontroll och bra förebilder för att minska diskrimineringen. För att stärka den stadsövergripande samordningen vill vi inrätta en anställning som diskrimineringsstrateg.

För att visa solidaritet med kvinnor och män i Regnbågsrörelsen vill vi att staden delar ut ”Regnbågspriset” under Prideveckan till en person eller grupp som förtjänstfullt bekämpat fördomar och diskriminering av HBT-personer. S:t Julianspriset ska fortsätta att delas ut för att uppmuntra privata fastighetsägare att öka tillgängligheten.

Romerna är en av fem nationella minoriteter som har utsatts för förföljelse och diskriminering under många hundra år. Situationen i flera europeiska länder är mycket allvarlig med hot, våld och mord. Stockholms stad bör prioritera den romska frågan och kartlägga inom vilka politikområden det finns brister i förverkligandet av romska kvinnors och mäns rättigheter som minoritetsgrupp. En styrgrupp med representanter för politiker och romska organisationer bör bildas.

Att krogar utestänger stockholmare för att de inte passar in är ett stort problem. Diskrimineringen handlar om särbehandling i krogköer, vid entrén och garderoben samt om otillgängliga lokaler. Vi vill bidra till att krogar som arbetar med diskrimineringsfrågor kan manifesteras sin inställning med en frivillig ”rättvisemärkning”.

För att motverka diskriminering i upphandlingar vill ha en skärpt antidiskrimineringsklausul som ska användas aktivt och gälla alla underleverantörer samt entreprenörens hela verksamhet i Sverige. Vi vill ta bort en hel del begränsningar som har införts i nuvarande klausul. Dessutom ska inte lagkraftvunnen dom krävas vid hävning av avtal eftersom det försvagar klausulen. Vite måste läggas till som sanktionsmöjlighet och riktlinjer tas fram så att stadens krav inte avgörs från fall till fall på enhetsnivå.

Stockholm ska vara världens tillgängligaste huvudstad

En tillgänglig stad är en fråga om demokrati. I Stockholm ska alla ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Så är det inte idag. Staden ska utformas så att alla människor med funktionsnedsättningar ska bli fullt delaktiga.

Tillgänglighet ska genomsyra all verksamhet. Arbetet ska samordnas av kommunstyrelsen och rapporteras till kommunfullmäktige. Begreppet ”Design för alla” ska vara vägledande. Handikapporganisationernas intressepolitiska arbete ska stödjas. Det ekonomiska stöd som tagits bort föregående mandatperiod ska återinföras.

Det är angeläget att resursbehovet för tillgänglighetsinvesteringar klarläggs, så att det säkerställs att minskningen av resurser i centrala medelsreserven inte försämrar tillgänglighetsarbetet. Som reserv har vi avsatt medel i Rättvis- och demokratimiljarden. Alla nämnder behöver göra årliga genomgångar av tillgängligheten. Kommunstyrelsen ska ha en övergripande tillgänglighetsansvarig och alla andra nämnder ska ha en funktion som ansvarar för att noga följa nämndens tillgänglighetsarbete.

Programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning med konkreta mål är positivt, men måste tillföras ett tydligt genusperspektiv. FN:s konvention om kvinnors rättigheter ska tillföras som styrdokument. Även indikatorerna måste skärpas och könsbaserad statistik införas

Funktionshindersonbudsmannens förslag i årsrapporten om brukarinflytande ska ligga som grund för beslut om förbättringar. Konkreta aktiviteter för att öka tillgängligheten redovisas under respektive nämnder.

Verksamhetsmålet ”Nolltolerans mot diskriminering” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel chefer som har utbildats om HBT, genus samt om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Andel mötesplatser för unga som är tillgängliga för funktionsnedsatta
- Andel sammanträdeslokaler som har fungerande hörselteknisk och syntolkningsutrustning samt är allergisanerade och har en bra akustik

Vi kan, vi vill, vi törs – halva budgeten till tjejer och kvinnor

- Kvinnors rättigheter enligt FN:s konvention ska gälla alla kvinnor
- Våld i nära relationer är ett hinder för jämställdhet
- Barns rättigheter enligt FN:s konventioner gäller alla barn och unga
- Lyft jämställdhetsfrågan till högsta nivå

Kvinnors rättigheter enligt FN:s konventioner gäller alla kvinnor

Vi har som mål att Stockholm ska bli Sverige mest jämställda stad. Tyvärr verkar utvecklingen gå bakåt, andelen yrkesgrupper i Stockholms stad med en jämn fördelning mellan kvinnor och män har minskat enligt Jämix 2009. Den könsuppdelade arbetsmarknaden gör att kvinnor systematiskt får lägre lön än män. Kvinnors långtidssjukfrånvaro minskar inte lika mycket som mäns. Fler män tar ut föräldradagar men tar ut färre dagar än tidigare. Våld i nära relationer är ett hinder för jämställdheten.

För att ta fram bra insatser i syfte att förebygga våld bör flickors och pojkars attityder till våldtäkt och sexualiserat våld uppmärksammas, till exempel i Stockholmsundersökningen. Det behövs en dialog med unga män och kvinnor om attityder till sexualiserat våld och våldtäkt. Otrygga platser bör kartläggas och åtgärdas, så att alla vågar vara ute när det är mörkt. Framst unga kvinnor oroar sig i hög utsträckning för att utsättas för brott. Dessutom är personer med funktionsnedsättningar mer utsatta för brott och oroliga än övriga. Detta måste tas på största allvar och en åtgärdsplan tas fram.

Våld i nära relationer är ett hinder för jämställdhet

Vi välkomnar att en kartläggning om våld i nära relationer äntligen ska göras, även om det dröjt fem år efter att behovet konstaterades i dåvarande socialtjänstnämnd. Det krävs en kraftsamling för att förebygga och ge tidiga insatser för att motverka våldet, som är mycket mer omfattande än vad som framgår i statistiken. Kartläggningen måste omfatta såväl mäns våld mot kvinnor som våld i samkönade relationer.

Arbetet mot våld i nära relationer omfattar mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och våld i samkönade relationer. Detta är en kommunal kärnverksamhet och alla stadsdelsnämnder ska ha enheter som arbetar med stödinsatser. För varje utsatt person ska det vara lätt att få hjälp och stöd både akut och efteråt i en vårdkedja för att säkra stödet så länge det behövs.

Tjej- och kvinnojourer respektive kill- och mansjourer måste få mer långsiktiga villkor än dagens projekt ger. Ideella jourer som får ekonomiskt stöd av staden ska även få ersättning för verksamhet riktad till enskilda papperslösa kvinnor och män. Stadens kriscentrum ska ges i uppdrag att även ta emot papperslösa. Det behövs ett regelverk för tillsyn och kvalitetssäkring av jourer som finansieras helt eller delvis av staden. En möjlighet är ramavtal med jourer och mottagningar med olika inriktning, som komplement till stadens verksamheter.

Mäns våld mot kvinnor

Viktiga delmål i en jämställd stad är att minska mäns våld mot kvinnor och fördela resurserna lika mellan könen. Mätbara kriterier som visar mäns våld mot kvinnor och resursfördelningen i ett könsperspektiv ska finnas i stadens uppföljning.

Det är främst unga, kvinnor och ensamstående föräldrar som riskerar att drabbas av våld i nära relationer. Våldet utövas oftast i hemmet och två av fem våldsutsatta har hemmavarande barn. Vanligast är att förövaren är en tidigare partner. Mäns våld mot kvinnor finns i alla samhällsklasser. Män som slår utövar makt och kontroll i familjereaktioner, orsakar stort lidande och ökar kvinnors och barns ohälsa. Missbrukande

våldsutsatta kvinnor ska få anpassat stöd och det måste finnas skyddat boende för psykiskt och fysiskt funktionsnedsatta. Även professionella mansmottagningar behövs.

Relationsvårdscentrum är en utmärkt verksamhet som bör byggas ut till fler polismästardistrikt, i första skedet till Söderort. Rinkeby-Kistas kvinnofridsenhet är ett föredöme som vi vill göra till ett kompetenscenter för staden, vilket kräver ökade resurser. Personaltätheten är viktig, för att de våldsutsatta ska få snabb kontakt och tillräckligt stöd till exempel i samband med rättegång.

Hedersrelaterat våld

Både kvinnor och män, flickor och pojkar lever i hedersrelaterade miljöer som begränsar deras liv och vardag. Stockholm har uppmärksammat i sin stora kartläggning att 11% flickor och 7 % pojkar lever i hedersrelaterade miljöer vilket kraftigt begränsar deras liv. Kunskapen måste leda till åtgärder i förskola, skola, fritid, ungdomsmottagning och socialtjänst. Rutiner måste finnas och följas upp för ett bra samarbete. Personalen måste få utbildning för att kunna hjälpa de barn och unga som lever ett hedersrelaterat liv och riskerar könsstypning och tvångsäktenskap. Resurser måste tillskapas för detta. Barnkonventionen ska följas för alla barn.

Våld i samkönade relationer

Arbete mot våld i nära relationer omfattar allt våld oavsett vilket kön förövaren och offret har. Våld i samkönade relationer har varit osynliggjort men måste uppmärksammas, förebyggas och motverkas med samma kraft som övrigt våld.

Verksamhetsmålet "Våld i nära relationer är ett hinder för jämställdhet" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel kvinnor och män som söker hjälp för våld i nära relationer
- Antal stadsdelsnämnder som arbetar strukturerat mot våld i nära relationer
- Andel kvinnor respektive män som inte är rädda för att vara ute när det är mörkt
- Antal stadsdelsnämnder som arbetar med att förebygga våld mot kvinnor

Barns rättigheter enligt FN:s konventioner gäller Stockholms alla barn

FN:s konvention om barnets rättigheter och mänskliga fri- och rättigheter gäller alla barn. Ingen grupp av barn och ungdomar ska särbehandlas för att vuxensamhället kräver det. Vuxna och familjer får anpassa sitt liv till de universella rättigheter och lagar som finns. Det krävs ett tydligt och kraftfullt åtgärdsprogram som skapar förutsättningar för mödravårdscentral, barnavårdscentral, ungdomsmottagning, förskola, skola och fritid att upptäcka och åtgärda när flickor och pojkar lever ett hedersrelaterat liv och riskerar att bli utsatta för hedersvåld.

Staden ska verka för en dialog med dem som står för en livsstil som kan antas begränsa barns och ungdomars livsutrymme. Vi behöver ett förstärkt arbete i miljöer där hedersrelaterade problem är vanliga. Nationella organisationer som arbetar för barns och vuxnas mänskliga rättigheter (bland annat Röda Korset, Rädda Barnen och scoutorganisationer) liksom politiska ungdomsförbund kan göra stor nytta om de verkar i områden där organisationerna inte tidigare varit aktiva. Många olika insatser behövs för att barn och unga och deras föräldrar ska känna sig delaktiga i samhället.

Förskola och skola ska stå fria från all religiös påverkan. En sekulär förskola och skola kan skydda barn och ungdomar från kontrollerande och integritetskränkande påverkan. Alla elever har rätt att delta i obligatorisk skolundervisning. Ett segregerat samhälle med ökade klassklyftor, diskriminering, arbetslöshet och bostadsbrist skapar ett sam-

hälle som sluter sig inåt. Där frodas patriarkala förhållningssätt som står i skarp kontrast till barnkonventionen och de mänskliga fri- och rättigheterna.

Verksamhetsmålet ”Barns rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel skolor som har handlingsplaner för att uppmärksamma hedersrelaterat våld
- Antal organisationer med ekonomiskt stöd från staden som arbetar mot hedersrelaterat våld
- Andel flickor och pojkar som är inskrivna i förskolan i olika stadsdelar

Lyft jämställdhetsfrågan till högsta nivå

Stockholms stad har goda förutsättningar att bli världens mest jämställda huvudstad, men mycket återstår att göra. Vi har en allt mer könsuppdelad arbetsmarknad som gör att kvinnor systematiskt får lägre lön än män. Staden behöver därför ta fram en strategi för att få bort den könssegregerade arbetsmarknaden inom en rimlig tidsperiod. Vi behöver en gemensam lönestatistik för alla förvaltningar och bolag för att kunna göra en jämställdhetsanalys för staden som en helhet. På basis av en sådan analys ska en strategi tas fram för att minska löneklyftorna och höja lönerna för de lägst avlönade.

Jämställdhet ska prioriteras på högsta nivå för att signaler om frågans vikt ska nå ut i organisationen. Idag ingår frågorna som en liten del i personal- och jämställdhetsutskottet. Kommunstyrelsen ska därför inrätta ett jämställdhetsutskott och ett jämställdhetskansli. Jämställdhetsutbildning ska vara obligatoriskt för alla förvaltningschefer. Ett jämställdhetslyft ska startas i alla nämnder och styrelser. Det handlar om systematiska förbättringar på alla områden, från styrning, ledning och utbildning till statistik, analys och stimulans av jämställdhetsarbetet. Jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalyser ska vara standard. Nämnder och styrelser ska ha könsuppdelad statistik och redovisa hur den används för att öka jämställdheten. Nyckeltal tas fram för analys av resursfördelning mellan könen, tillgång till kompetensutveckling för kvinnor och män i olika yrkesgrupper etc. Organisation, personalpolitik, arbetsmetoder, satsningar och nedskärningar ska alltid analyseras ur genusperspektiv.

Uppföljning är a och o i framgångsrikt arbete. Vi ska ha inspektörer som granskar jämställdheten, bidrar till utveckling och återför resultaten. Även inspektörer inom förskola, skola, äldreomsorg, socialtjänst och stöd och service för personer med funktionsnedsättningar ska granska jämställdhet inom sina områden. Stadsdelsförvaltningar, förskolor och skolor ska ha jämställdhetspedagoger. En breddutbildning i jämställdhet och en utbildning om FN:s konvention för kvinnors rättigheter ska erbjudas medarbetare och brukare. En årlig lägesrapport om hur arbetet fortskrider ska lämnas i form av ett jämställdhetsbokslut.

För att få ett jämställt samhälle måste kvinnors och mäns organisationer behandlas lika. Kvinnoorganisationernas ekonomiska villkor ska kartläggas och jämföras med manligt dominerade organisationer. För att stimulera jämställdhetsarbete ges ett riktat stöd till organisationer som arbetar för kvinnors rättigheter.

Verksamhetsmålet ”Resursfördelning, styrning, ledning och uppföljning ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel nämnder och styrelser som arbetar med jämställdhetsintegrering
- Andel nämnder och styrelser som har könsuppdelad statistik
- Andel kvinnliga och manliga anställda som har gått breddutbildning i jämställdhet
- Andel nämnder och styrelser som har sett över styrdokument ur genusperspektiv
- Antal chefer som gått utbildning om FN:s konvention för kvinnors rättigheter

Trygghet förutsätter social rättvisa

- Öka jämlikheten
- Den sociala tryggheten måste öka för barn och unga
- Nollvision mot oseriösa företag

Öka jämlikheten

För att skapa trygghet för alla krävs en klar målsättning att kraftigt utjämna de stora orättvisor i uppväxtvillkor, levnadsförhållanden och utsatthet för brott som finns i vår stad. Det räcker inte med brottsförebyggande program utan det krävs framförallt social rättvisa, ökade resurser och en aktiv uppföljning av levnadsförhållandena.

Ett stadsövergripande arbete för att inga människor ska behöva vara hemlösa måste inledas. Tryggheten för äldre och personer med funktionsnedsättning liksom kvinnofriden måste förbättras. Många ungdomar känner otrygghet, särskilt utsatta är unga kvinnor enligt trygghetsmätningen. Vi måste skapa goda boendemiljöer i alla delar av staden och uppmuntra möten över generationsgränser. Diskriminering, främlingsfientlighet, nynazism och rasism liksom hatbrotten ska bekämpas med alla demokratiska krafter. Alla nämnder och styrelser ska arbeta aktivt med dessa frågor.

Verksamhetsmålet ”Trygghet förutsätter jämlikhet” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Inkomstskillnaderna mellan stadsdelarna ska minska
- Andel hemlösa kvinnor och män som får förstahandskontrakt på en lägenhet
- Nämnder och styrelser som arbetar aktivt mot främlingsfientlighet och rasism

Den sociala tryggheten måste öka för barn och unga

För att öka den sociala tryggheten ska vi satsa på förskolan, skolan, fritiden och socialtjänsten. Vi vill tillsätta en tvärsektoriell utredning som granskar de socioekonomiska konsekvenserna av ökad segregering för barn och unga inom utbildning, arbetsmarknad och socialtjänst. Med utredningen som grund ska förslag tas fram om hur jämlikheten för barn och unga i staden kan öka och segregationen kan minska.

Den sociala barnvården måste få mer resurser och inriktas på tidiga insatser. Samverkan mellan myndigheter och med ideella organisationer är viktigt. Alla barn till föräldrar med missbruk, psykisk funktionsnedsättning, etc. måste ges möjlighet att få stöd och hjälp, individuellt och i grupp. Så är det inte idag.

Barn och unga i riskzon för kriminalitet ska fångas upp tidigt och mötas av snabba professionella och individuellt inriktade insatser. Unga som begår brott ska få intensiva beprövade insatser för att kunna sluta med kriminalitet och leva ett gott liv. Det är viktigt att alla skolelever får möjlighet att utveckla sin sociala och emotionella förmåga, för att ha ett bra klimat på skolan och minska mobbning, droger och skolvåld.

Verksamhetsmålet ”Den sociala tryggheten måste öka” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel flickor och pojkar som går ut grundskolan med fullständiga betyg
- Andel flickor och pojkar som fullföljer gymnasieskolan
- Andel flickor och pojkar behöriga att söka till högskolan i stadsdelsområdena

Nollvision mot oseriösa företag

Kriminaliteten har olika ansikten, bakgrund och konsekvenser, och måste därför bekämpas med olika metoder. Den ekonomiska brottsligheten som undandrar samhället stora skatteinkomster och minskar tryggheten för stockholmarna måste bekämpas med starkare verktyg än idag. Konsekvenserna av skattefusket är att staten och staden indirekt får mindre resurser till att förebygga sociala orättvisor, ungdomsbrott samt brott mot äldre, funktionsnedsatta och kvinnor. Det är av stor vikt att staden arbetar aktivt mot skattefusk och anmäler misstankar om brott till polisen.

Staden ska ha en nollvision mot oseriösa företag som driver verksamhet med skattepengar eller är beroende av kommunala tillstånd. Vi vill undersöka möjligheten att starta ett kunskapscentrum mot organiserad brottslighet som ska arbeta mot gängkriminalitet, ekonomisk brottslighet och otillåten påverkan på kommunens tjänstemän. Insatserna handlar om att utbilda personal, vässa uppföljningssystemen, samverka mellan myndigheter, bilda nätverk, stödja avhoppare från gäng till ett nytt liv etc. Staden ska skärpa krav i upphandling om meddelarfrihet, arbetsmiljö, klimat etc.

Verksamhetsmålet "Nollvision mot oseriösa företag" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel företag med kollektivavtal, av de företag som staden har avtal med
- Andel företag som betalar skatter och sociala avgifter utan anmärkningar av de företag som staden har avtal med
- Andel företag som har klausuler om meddelarfrihet av de företag som staden har avtal med

Orka jobba till 65 – bra arbetsvillkor ger god kvalitet

- Arbetsmiljön ska vara god
- Personalinflytande och kompetensutveckling skapar kvalitet
- Rätten till egen försörjning för både kvinnor och män

Arbetsmiljön ska vara god

Vi ska vara en modern arbetsplats och landets bästa arbetsgivare. Alla medarbetare ska uppleva att de har en mycket god arbetsmiljö. Vi ska ha så tydliga kravprofiler vid anställningar att diskriminering inte är möjlig. Alla chefsanställningar ska utannonseras. Personaltäthet är en av de viktigaste kvalitetsfaktorerna och lägsta bemanning i personalkrävande verksamheter ska tydliggöras. Delade turer ska inte förekomma.

Heltid ska vara en rättighet, vilket är självklart i ett jämställdhetsperspektiv. Fortfarande har fler män heltidsanställningar jämfört med kvinnor. Erfarenheten från Ny-näshamn talar för att det är lönsamt för kommunen att erbjuda heltid. Resurser för att komma igång avsätts i centrala medelsreserven.

Stadens arbetsplatser ska ha en heltidsnorm och arbetsmiljö som gör att alla medarbetare orkar arbeta till 65 år. Socialsekreterarnas och biståndshandläggarnas arbetsbelastning behöver uppmärksammas. Sjukfrånvaro- och pensionsstatistik för äldreomsorgen visar stor ohälsa och förtida pensioneringar. Det är dags att bestämma att en heltidsanställning för yrken som innebär risk för ohälsa ska omfatta färre arbetstimmar. Nöjda anställda i staden ger nöjda brukare.

Vi tror att det största behovet av kortare arbetstid finns inom äldreomsorgen och vill inledningsvis minska heltidsnormen för vårdbiträden och undersköterskor. Även andra grupper kan vara aktuella. Det kostar att uppgradera arbetsmiljön, men priset måste

betalas för att traditionellt kvinnliga yrken ska bli attraktiva. Medel avsätts i centrala medelsreserven och Personal- och jämställdhetsmiljarden för att inleda arbetet.

Vårt helhetskoncept för äldreomsorgen innebär en veckoarbetstid och ett arbetsinnehåll som minimerar risken för förslitning. Omsorgsarbete 30 timmar per vecka varvas med 5 timmar träning, kompetensutveckling, planering och reflektion/handledning. Äldre medarbetare kan vara mentorer för nyanställda. De konkreta modellerna ska utgå från lokala behov och förutsätter att medarbetare och fackliga organisationer är med i planering och genomförande.

Sambanden mellan sjukfrånvaro, arbetsmiljö, ledning och kvalitet måste synliggöras. Obligatoriska chefsutvecklingsprogram och personalekonomiska bokslut ska provas. Arbete på udda tider ökar risken för ohälsa. Årliga hälsoundersökningar bör erbjudas dem som arbetar skift eller alternerar mellan dag, kväll och natt respektive enbart kväll eller natt. För brandmän ingår träning i arbetstiden. Det ska vara lika självklart på kvinnodominerade arbetsplatser. Arbetet bör organiseras så att det fungerar med friskvård för alla medarbetare. Idag tar färre ut friskvård vilket kan höra ihop med ökad arbetsbelastning. Arbetsgivare bör få ge cykel- och kollektivtrafikförmåner till medarbetare. Staden ska skriva till regeringen och begära en ändring av dessa bestämmelser. Vinster av sänkt sjukfrånvaro ska inte leda till nedskärningar utan till ökad kvalitet för brukarna. Rätt till tjänstledighet vid verksamhetsövergångar ska återinföras.

Verksamhetsmålet ” Den psykiska, sociala och fysiska arbetsmiljön” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Antal kvinnor och män anställda i staden
- Antal kvinnliga och manliga anställda som har delade turer
- Andel kvinnliga och manliga anställda som har handledning på arbetstid
- Andel kvinnliga och manliga anställda som tar ut friskvård på arbetstid

Personalinflytande och kompetensutveckling skapar kvalitet

Vårt mål är att kvinnor och män oavsett befattning som arbetar i Stockholms stad ska vara lika nöjda med sin arbetsplats och sin arbetsgivare. Så är det inte idag. Männen, cheferna och de som arbetar i bolagen har blivit nöjdare enligt medarbetarundersökningen, vilket signalerar stora olikheter i arbetsvillkor mellan de stora kvinnodominerade yrkesgrupperna och befattningar av högre status.

Vi ska ha högt i tak på jobbet, ingen ska diskrimineras, cheferna ska lyssna på medarbetare och ta vara på kunskap och engagemang. Alla ska ha goda möjligheter till kompetensutveckling. Samverkan med de fackliga organisationerna ska prioriteras. Stadens verksamheter ska kunna pröva avtalsbunden självförvaltning enligt kommunallagen. Inom skolans område har man prövat lokal styrelse med föräldrar, elever och personal, vilket har fungerat bra. Vi vill att självförvaltning ska startas av minst 10 enheter i stadsdelsnämnderna. Utvärdering får visa om driftsformen fungerar bra.

Varannan medarbetare anser inte att deras arbetsplatsträffar ger bra information och skapar delaktighet. Detta måste förändras. Medarbetare ska vara fullt delaktiga och har rätt till kvalitetssäkrade medarbetarsamtal, lönesamtal och avslutningssamtal. Cheferna ska prioritera när medarbetarnas arbetstid inte räcker till. Idag är det många medarbetare som inte tycker att de hinner med sina arbetsuppgifter. Politikerna måste ta sitt arbetsmiljöansvar på allvar och uppmuntra utveckling istället för privatiseringar.

Drygt var tionde medarbetare har satt lågt betyg när det gäller att diskutera öppet och fritt. Så kan vi inte ha det. Det är av stor vikt att säkra att chefer och anställda har god kunskap om meddelarfrihet och meddelarskydd. Staden ska ordna utbildning och ta

fram en policy som skyddar anställda mot repressalier när de använder sin grundlags-skyddade rättighet.

Var femte medarbetare tycker inte att de får nödvändig kompetensutveckling. Vi vill se både en stor satsning på kompetensutveckling för dem som har de tyngsta och lägst avlönade jobben och breddutbildningar som är öppna för alla. När medarbetare anmäls till utbildning ska enheten få ersättning när vikarier krävs.

Inom äldreomsorgen behöver staden satsa systematiskt på utbildning, arbetsmiljö, arbetsvillkor, arbetsinnehåll, inflytande samt organisering. Alla anställda i äldreomsorgen behöver kunskaper om homo- bi- och transsexuella personers situation och behov. Medarbetare som behöver öka sina kunskaper i svenska ska kunna göra det på arbetstid. Erfarna medarbetare ska tas tillvara som mentorer, handledare och internutbildare. Alternativa karriärvägar ska utvecklas för omsorgspersonal.

Det behövs ökad kompetensutveckling i alla pedagogiska verksamheter inom områden som modersmål, flerspråkiga elever, jämställdhet, barns inflytande och individuella utvecklingsplaner. Kontinuerlig kompetensutveckling behövs för elevassistenter.

För att öka den pedagogiska kvaliteten ska andelen pedagoger öka i förskolan och skolbarnsomsorgen. Ett riktat program tas fram i samverkan med de fackliga organisationerna främst i stadsdelar med lägst andelar pedagoger. Många barnskötare har påbyggnadsutbildningar och är ovärderliga i förskolan. De som vill ska kunna utbilda sig till förskollärare eller fritidspedagog på arbetstid.

Ett kontinuerligt utbildningsprogram behövs inom socialtjänsten och stöd och service till personer med funktionsnedsättningar om evidensbaserade metoder och metoder för brukarinflytande. Fler socialsekreterare behöver spetskompetens på barn och ungdom. Chefer ska få förstklassig utbildning i samverkan med fackliga organisationer om ledarskap, arbetsmiljö, riskbedömning, jämställdhet, miljö och diskriminering. Vi vill uppmuntra delat ledarskap på chefsnivå.

Verksamhetsmålet ” Personalinflytande och kompetensutveckling skapar bättre verksamheter” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel kvinnliga och manliga medarbetare som är nöjda med arbetsplatsträffarna
- Antal enheter som deltar i försök med självförvaltning
- Andel chefer som har utbildats om meddelarfrihet och meddelarskydd
- Andel kvinnliga och manliga medarbetare som har fått kompetensutveckling i minst två dagar per år

Rätten till en egen försörjning

Vård- och omsorgsyркиen ska uppvärderas, inte minst för att vara attraktiva inför pensionsavgångar. Genom lärlingsanställningar i bristyrken, traineeprogram och omsorgsanställningar klarar vi generationsväxlingen på arbetsmarknaden. Genom vänsterpartiets satsningar i riksdagen skapas 25 000 nya jobb.

Rätt till heltid för tillsvidareanställda och sänkt heltidsnorm för vårdbiträden och undersköterskor i äldreomsorgen är viktiga steg. Heltid ger möjlighet att leva på sin lön. Sänkt arbetstid ger ökad möjlighet att orka arbeta fram till pension och få en så bra pension som möjligt. Ökade möjligheter till kompetensutveckling leder till en uppvärdering av vård- och omsorgsyркиen vilket även bör gynna löneutvecklingen.

En jämställdhets- och låglönesatsning görs med 25 miljoner kronor. Det krävs även statliga pengar för att de kvinnodominerade yrkesgrupperna långsiktigt ska komma

ikapp manligt dominerade yrkesgrupper. Lägstlönen för dem som är äldre när de börjar arbeta i staden och för OSA-anställda (offentligt skyddat arbete) bör höjas. Lönestopp ska införas för de högst avlönade cheferna, som tjänar mer än femdubbelt så mycket som undersköterskor. Ingen chef ska tjäna mer än finansborgarrådet, vilket ska förtydligas i en ny lönepolicy.

Genom att i högre grad erbjuda utbildning för anhöriganställda personliga assistenter oavsett ålder kan vi få fler utbildade vårdbiträden som talar olika språk. På sikt kan anhöriganställningar växlas över till reguljära anställningar som vårdbiträden. Fler-språkiga medarbetare höjer kvaliteten och ökar tillgänglighet för dem som behöver kommunicera på sitt hemspråk. Flerspråkighet ska vara lönegrundande och formell merit. Medarbetare med bristande svenskkunskaper ska få studera språket på arbetstid. En sådan reform gynnar lågavlönade kvinnor.

Verksamhetsmålet "Rätten till en egen försörjning" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel tillsvidareanställda kvinnor och män som har erbjudits heltidsanställning
- Genomsnittlig löneökning för kvinnodominerade respektive manligt dominerade yrkesgrupper
- Lägstlönen i kvinnligt och manligt dominerade yrkesgrupper

MILJÖRÄTTVISA OCH HÅLLBAR STADSMILJÖ

Miljörättvisa

- Utsläppen av klimatgaser ska upphöra senast år 2050
- Miljörättvisa måste bli ett begrepp i all samhällsplanering

Utsläppen av klimatgaser ska upphöra senast 2050

Den industrialiserade världens utsläpp av klimatgaser måste upphöra senast 2050 för att klimateffekterna ska minimeras och världens utvecklingsländer ges möjlighet till en rättvis utveckling. Stockholm ska gå i täten för denna utveckling. Rättvist miljöutrymme är ett mått för hur jordens begränsade resurser ska kunna fördelas rättvist inom ramarna för naturens bärkraft. Staden måste eftersträva och arbeta för minskad resursanvändning och minskade utsläpp av klimatförändrande gaser. Arbetet med hållbar markanvändning, energisnål uppvärmning, miljöanpassat byggande och minskad trafik måste intensifieras. Rådigheten över stadens mark och stadens fastigheter måste finnas i staden. När stadens mark och fastigheter säljs ut läggs ansvaret över på privata byggherrar eller bostadsrättsföreningar med minskad insyn och rådighet som följd. Vi vill att staden tar fram en strategi för arbetet med miljörättvisa och vi avsätter medel för en samordnare inom stadsledningskontoret.

Miljörättvisa måste bli ett begrepp i all samhällsplanering

Miljörättvisa är ett perspektiv som helt saknas i dagens svenska samhällsplanering. I USA och Storbritannien är det ett etablerat begrepp som handlar om vem det är som genererar miljöproblem och vem som drabbas. I miljödebatten lyfts oftast de globala miljöorättvisorna upp, men det finns också tydliga lokala kopplingar. Tung trafik dras oftare intill ekonomiskt fattigare områden än rika. Grönområden i sämre bemedlade områden har en större tendens att exploateras än de i rikare områden. Amerikanska myndigheter måste utreda miljöorättvisekonsekvenser vid samhällsbyggnadsprojekt. Vi anser att det också bör vara ett självklart krav vid stadsplanering i Stockholm.

Minska Stockholms klimatpåverkan

- Stadens energikonsumtion ska totalt sett minska
- Den täta funktionsintegrerade staden är den hållbara staden

I stora delar av världen är klimatförändringarna redan här. Hårdast drabbat är många av världens fattigaste områden där utsläppen av klimatgaser är som lägst. Det är djupt oräddvärt. Sverige släpper ut 7 ton ekvivalenter, medan Venezuela bara släpper ut 1 ton. Det är vi som måste minska våra utsläpp.

Klimatförändringen har också nått Stockholm. Havsytan stiger just nu lika mycket som landhöjningen, som därmed försvunnit. Fram till 2100 kommer marknivån att ha stigit 1,1 m jämfört med havsytan (Arktiska rådets rapport 2011). Havsytans nivåhöjning styrs nästan uteslutande av den takt med vilken isen på Grönland smälter. Kunskapen om de processer som styr denna avsmältning är otillräcklig och ny kunskap tillkommer kontinuerligt. Det är därför helt nödvändigt att staden gör en förnyad bedömning av de allra senaste vetenskapliga rönen så att väl underbyggda beslut rörande i första hand Slussen kan tas så snart som möjligt samtidigt som en övergripande strategi kan utarbetas för hur havsnivåhöjningen ska hanteras långsiktigt.

Stockholm blev Europas miljöhuvudstad 2010 och vi släpper ut 3,4 ton ekvivalenter inom kommunens gränser. Majoriteten vill minska detta med enbart drygt 10 %, vi vill minska det till 2 ton inom 6 år. Detta gör vi genom 9 projekt enligt nedan;

Fortums värmeverk i Värtan förbrukar årligen 300 000 ton kol och släpper ut 822 000 ton CO₂e. Stockholms stad äger 49,9 % av rösterna i bolaget Fortum Värme. Vi kräver att Fortum Värme ersätter kolet med förnybart material.

Stockholms stad måste bygga upp ett av berörda kommuner gemensamt ägt biobränslevärmeverk: - Stockholm Bio - med två tydliga uppdrag; energi med nollutsläpp och låga priser till stockholmarna. I ett första skede ska Stockholm Bio satsa på en rötgasanläggning för framställning av biogas.

En stor potential till energibesparing finns i det så kallade miljonprogrambeståndet. Vi vill under den kommande mandatperioden starta ett omfattande program för att upprusta och energieffektivisera dessa bostäder. En särskild grupp inom staden måste leda och samordna energianvändningen och en fond ska inrättas för att stimulera forskning och utveckling av klimatsmarta energilösningar.

Maten står för nästan en tredjedel av stockholmarnas klimatutsläpp. Vi vill att utsläppen från stockholmarnas livsmedelskonsumtion minskar med 20 procent. Vegetariska alternativ ska alltid finnas på alla kommunala institutioner och arbetsplatser. Vi vill satsa och satsar på ökad information, minska matsvinn och ökad rötning av biologiskt avfall.

Stockholm ska omgående skärpa kraven för tung trafik och intensifiera arbetet med att skapa en innerstad fri från privatbilism. Det innebär att privat- och genomfartstrafik förbjuds. Yrkestrafik omfattas inte av förbudet. Vi vill satsa på lätt tillgängliga och säkra infartsparkeringar för bilar och cyklar samt säkra cykelvägar och gångstråk och attraktiv kollektivtrafik. Alla stockholmare ska erbjudas medlemskap i bilpooler där alla bilar är miljöbilar.

Vi vill höja trängselavgifterna så att de uppfyller sitt syfte – just nu behövs en höjning. Intäkterna ska gå till att bygga ut och förbättra kollektivtrafiken i hela länet. Vi vill

också införa trängselavgifter på Essingeleden och stoppa Förbifart Stockholm, och låta dessa pengar gå till kollektivtrafik.

Antalet cyklister har mer än fördubblats i Stockholm de senaste 15 åren och trenden ser ut att hålla i sig. Vi avsätter 100 miljoner kr per år i cykel- och gångsatsningar och utrymme skapas genom färre bilfiler. Vi vill bygga ut systemet med låncyklar - Stockholm City Bikes – och skapa säkra cykelparkeringar i hela staden genom att bland annat minska antalet P-platser för bilar.

Den totala mängden avfall per person ökar i Stockholm. Avfallsmängden ska minska genom ökat återbruk, samt genom fastighetsnära insamling, och ökad matinsamling. Staden bör se till att insamlingen av tidningar och förpackningar samordnas fastighetsnära med allt övrigt avfall. Andelen återvunnet biologiskt avfall ska öka.

Vi vill lägga ner Bromma flygplats och bygga en ekostadsdel med bostäder och rekreationsområden. Nuvarande Brommaflyglinjer bör flyttas eller ersättas med annan form av resande. För att kunna lägga ned Bromma krävs att staten säger upp avtalet med Luftfartsverket.

Verksamhetsmålet ”Minska Stockholms klimatpåverkan följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel nämnder och styrelser som arbetar med att minska stadens klimatpåverkan
- Andel kolbränsle i Värtaverket
- Minskningen av elförbrukningen i stadens fastigheter
- Andel vegetarisk mat som serveras i stadens verksamheter
- Andelen Stockholmare som åker kollektivt, går eller cyklar
- Avfallsmängder i staden
- Antal klimatprojekt som inte lägger ansvaret på den enskilde individen

Stadens energikonsumtion ska totalt sätt minska

Samtidigt som vi successivt övergår till förnybara energikällor måste vi parallellt minska energiförbrukningen och utnyttja de resurser vi har på mest effektiva sätt. Det innebär bland annat att mycket av det som idag slängs och betraktas som avfall måste nyttiggöras. Detta arbete måste integreras med klimatarbetet för att den totala effekten ska bli så stor som möjligt.

Stadens arbete med att utveckla en egen biogasproduktion måste ökas kraftigt. Genom att kombinera existerande rötslamshantering med en storskalig insamling av biologiskt avfall från storproducenter, djurhållning och intresserade invånare kan den befintliga rötgasproduktionen av rötslam kraftigt utvecklas. Detta ska ske i samhällets regi – gärna tillsammans med andra kommuner – för att samhällsnyttan ska maximeras och prisnivån hållas låg. Restprodukter ska användas som gödning i jordbruket och metoder för att isolera och använda fosfor ska utvecklas. Genom detta kan stadens avfallshantering på ett långsiktigt hållbart sätt bidra till lägre energikostnader och en renare stad.

I många fall kan kostnaderna för att minska energiförbrukningen i framförallt existerande fastigheter bli höga. Det kan i sådana fall vara mer kostnadseffektivt att satsa en del av investeringarna på egen produktion av energi. Detta kan storskaligt ske genom bergvärmeproduktion kombinerad med vindkraft på annat håll eller mer småskaligt genom elceller, solpaneler eller småskalig vindkraft. Staden måste ta initiativet till en samordnad avvägning mellan fjärrvärme och lokalt producerad energi som bergvärme. Den s.k. marknaden kan inte lösa detta problem på ett energimässigt

optimalt sätt. Staden bör aktivt arbeta för en utbyggnad av vindkraft på de egna fastigheterna.

Miljöprogrammet ska syfta till att skapa ekologisk hållbarhet. Miljöprogrammet måste göras tydligare i fråga om uppföljning och kvantitativa indikatorer och baseras på klimatmål, de nationella miljömålen och EU:s direktiv för vatten och biologiskt mångfald.. Det förslag som nu majoriteten föreslår lever inte upp till dessa bindande riktlinjer. Det är viktigt att miljö- och hälsoskyddsnämnden har ett övergripande ansvar, då de har specialkompetens inom området.

Den täta funktionsintegrerade staden är den hållbara staden

Vänsterpartiet ger ökade medel till stadsbyggnadsnämnden. Vi satsar mer pengar än den borgerliga majoriteten på naturreservat, omvänd planprocess och tillgänglighet genom bland annat ökat antal handläggare. Den rika tillgången till vatten och grönska gör Stockholm unikt. Dessa attraktiva egenskaper ska behållas samtidigt som vi bygger för alla dem som söker sig till Stockholm. Det går att fortsätta att ”bygga inåt”, det vill säga att effektivt utnyttja gamla hamn- och industriområden, överdimensionerade parkeringsplatser och trafikleder och genom förtätning av stadsdelar.

En hållbar stadsplanering är avgörande för att minska privatbilismen till förmån för kollektivtrafik, cykel och gångtrafik. Därför ska ny bebyggelse planeras i kollektivtrafiknära lägen. Genom att skapa en funktionsintegrerad stad kan det som människor behöver i sitt dagliga liv, matbutiker, förskolor, arbetsplatser och vårdcentraler, finnas nära. Vi är emot en ökad satsning på vägar och vill inte prioritera framkomlighet för privatbilismen som leder till ökade utsläpp av klimatförändrande gaser. Satsningar på bilism ger också större underlag till externa stormarknader som konkurrerar ut lokala butiker. Detta syns särskilt i flera av stadens förorter som dräneras på affärer.

Vi motsätter oss den borgerliga majoritetens fastlåsning vid ett parkeringstal. Vid flera nya områden står garage och p-platser tomma eftersom p-talet inte sätts i relation till befintligt utbud av p-platser, tillgänglighet till kollektivtrafik etc. Ett högt parkeringstal höjer produktionskostnaderna och höjer hyrorna vid nyproduktion. Vid nybyggnation ska det framförallt satsas på goda förbindelser med en attraktiv, modern och bekväm kollektivtrafik och välskötta cykelbanor. Parkeringstalet måste spegla de lokala förutsättningarna, inte bestämmas på förhand och bör därför kunna variera mellan 0,1 till 0,7.

Verksamhetsmålet ” Den täta funktionsintegrerade staden är den hållbara staden” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel nämnder och styrelser som arbetar utifrån den täta staden
- Andel bostadsprojekt där hänsyn till kollektivtrafiktillgänglighet fått styra planeringen av parkeringsplatser och inte ett parkeringstal
- Andel förortscentrum som av de boende ses som levande och välfungerande

Bostad åt alla

- Bygg mer, bygg bra, bygg billigt
- Mångsidiga stadsdelar
- Allas rätt till inflytande över sin boendemiljö
- All bebyggelse ska vara miljösmart

Bygg mer, bygg bra, bygg billigt

Vi vill bygga minst 20 000 nya bostäder under mandatperioden. 75% av alla nybyggda bostäder ska vara hyresrätter. Alla stockholmare har rätt till en bra bostad till rimligt pris i en god miljö. En grundlig utredning ska göras för att få fram platser att bygga på i hela staden. Den kommunala bostadsförsörjningen ska motverka spekulation och långa bostadsköer. Bostadspolitiken ska också medverka till att bryta segregation och utanförskap. Vi säger nej till införandet av marknadshyror och slår vakt om bruksvärdessystemet.

Staden ska ta ansvar för att komma till rätta med bostadsbristen, och särskilt beakta möjligheterna för unga stockholmare, hemlösa och låginkomsttagare att få en lägenhet. Nya bostäder ska i första hand vara i flerfamiljshus, eftersom småhus och villor tar mycket mark i anspråk. Områden med småhus är ofta glesa och svåra att försörja med bra kollektivtrafik, vilket leder till bilberoende.

Stockholms stad kan inte bygga bort bostadsbristen i regionen på egen hand. Staden ska vara en aktiv aktör i framtagande av bostäder i den egna kommunen, men även påverka närliggande kommuner att ta sitt ansvar för bostadsförsörjningen i regionen. Detta innebär att staden ska verka för bättre samverkan mellan länets kommuner för att öka byggtakten och tillgången till hyresrätter och studentbostäder i länet. Den mark som ägs av staden utanför stadens gränser bör kunna upplåtas för byggande av bostäder för att säkerställa att regionens ökande befolkning har bra och billiga bostäder.

För att komma till rätta med bostadsbristen i Stockholmsregionen räcker det inte med att öka takten i bostadsbyggandet – staden måste även aktivt driva en politik för att sänka produktionskostnader i nyproduktionen och därmed hålla nere hyrorna. Staden kan bland annat tillämpa sänkta parkeringstal och markanvisningstävlingar där lägsta hyreskostnad premieras. Stadens mark ska i första hand upplåtas åt byggherrar som är beredda att bygga så att hyreskostnaderna blir rimliga, i stället för att som idag sälja marken till högstbjudande.

Vänsterpartiet vill även ge de kommunala bostadsbolagen i uppdrag att bygga specifikt för unga, för att komma till rätta med den omfattande bostadsbristen inom gruppen unga vuxna. Under 2012-2014 ska var fjärde nybyggd lägenhet vara en mindre hyresrätt öronmärkt för unga. Genom att sätta ett mål för hyran redan från början, bedriva en offensiv upphandlings- och markpolitik och använda referensgrupper som består av unga bostadssökande kan de allmännyttiga bostadsbolagen få fram yt- och kostnadseffektiva hyresrätter anpassade efter unga vuxnas behov.

Staden har även ett ansvar för att hyresnivåerna hålls på en rimlig nivå. Ständiga hyreshöjningar i såväl den privata som det allmännyttiga beståndet riskerar att göra Stockholm till en stad som väldigt få människor med vanliga inkomster har råd att bo i. Den nya lagstiftningens krav på att de kommunala bostadsbolagen ska drivas på affärsmässiga grunder ska inte påverka stadens bostadsbolag eftersom de redan före lagändringarna lämnade ifrån sig stora vinstutdelningar varje år. De kommunala bostadsbolagen bör istället verka för att allmännyttan åter blir hyresnormerande, kraven på affärsmässighet stryks och statliga åtgärder ska vidtas för att stimulera nyproduktionen av hyresrätter och studentbostäder. Genom riktade investeringsstöd och en reformering av fastighetsavgiften, som idag ser till att hyresrätten är dubbelbeskattad, skulle inte enbart öka incitamenten att bygga fler hyresrätter och studentbostäder utan även sänka stockholmarnas boendekostnader.

Rekordstora ungdomskullar är på väg ut på bostadsmarknaden och bostadsbristen bland studenter beräknas bli ännu allvarligare vid terminsstarterna. Samtidigt tar det i genomsnitt sex år att färdigställa ett flerbostadshus, en process som Vänsterpartiet vill korta avsevärt genom en satsning på fler handläggare på stadsbyggnadskontoret. Samtidigt behöver staden tänka nytt kring tillfälliga lösningar som exempelvis välbyggda modulhus som med tillfälliga bygglov kan placeras ut på mark där nybyggnation inte kommit igång, för att sedan flyttas till en annan plats när byggandet har startat. Modulhus skulle ge ett tillfälligt tillskott av bostäder och fler skulle kunna slippa osäkerheten och de överhyror som ofta är förknippade med att hyra i andra hand. Vi vill också fortsätta att köpa in färjor och gör om till studentboende, och utöka möjligheten att erbjuda rivningskontrakt. Dessutom måste de allmännyttiga bostadsbolagen aktivt verka för att unga och människor med vanliga inkomster inte stängs ute från bostadsmarknaden genom exempelvis orimligt höga krav på årsinkomst för att få hyra en lägenhet hos de allmännyttiga bostadsbolagen.

Vi är kritiska till flera av den borgerliga majoritetens åtgärder för att höja lönsamheten i byggprojekten. Det handlar bland annat om en ökad utförsäljning av stadens mark, höjda exploateringsstal med fler höga hus och färre grönskande gårdar samt byggnation på mark som inte är förenad med höga grundkostnader, vilket i många fall innebär mer exploatering av grönmärkt mark.

Mångsidiga stadsdelar

Bevarandet av kulturmiljöer vid bygglov och förändringar av hus är prioriterat. Stadsmuseet och dess antikvariska expertis ska fortsätta att vara stadens instans för att bedöma och klassificera byggnader och remissinstans i planärenden och bygglov vilket inte hindrar att stadsbyggnadskontoret ska ha egen kompetens. Skönhetsrådet ska vara organisatoriskt fristående från stadsbyggnadsnämnden och vara remissinstans i planärenden och vissa bygglov. Vänsterpartiet anser att Plan- och bygglagen § 3:12 ska följas och att blå- och grönklassade hus inte ska förvanskas.

Den borgerliga majoritetens vilja att innerstadens och ytterstadens stadsdelar ska knytas samman till urbana stråk får inte innebära att grönområden mellan förorter försvinner eller styckas upp. Den bostadsnära grönskan är fundamental ur ett barn- och folkhälsoperspektiv och bidrar till minskad klimatpåverkan. Om inner- och ytterstaden ska knytas samman måste det göras på annat sätt. Det kan till exempel handla om överdäckning av trafikleder, förtätning på hårdgjord mark, bostadsbyggen på parkeringsplatser där garagen läggs under jord och bättre kollektiva tvärförbindelser. Stockholms gröna kilar är unika, och har format hela stadens struktur. När Stockholm expanderar måste de gröna kilarna bevaras.

Genom att bygga ut tvärbanan och knyta ihop tunnelbanegrenar kan staden utvecklas mot flerkärnighet. Attraktiva stadsdelar kan utvecklas och grönområden bevaras. Det ger både ökat underlag för kollektivtrafiken och minskar bilberoendet. Att bygga tätt behöver inte betyda att man måste bygga högt.

Vi satsar på ökad integration mellan och inom områden genom offentliga mötesplatser, parker, grönområden, sport- och rekreationsområden och bra närservice. Vi är för blandade upplåtelseformer i alla stadsdelar. Stockholms innerstad och närförorter har med alla ombildningar från hyresrätt till bostadsrätt fått en mycket homogen befolkning – där måste det byggas hyresrätter. Den stora utmaningen för att få mer blandade upplåtelseformer är att det i stadens villaområden bör byggas en del flerfamiljshus.

Vi vill ha mångsidigt sammansatta stadsdelar i mänsklig skala. Grönytor och parkmark har ett stort värde för rekreation och biologisk mångfald, därför ska byggande i första hand göras på redan exploaterad mark. I projekt där grön mark föreslås tas i anspråk ska förslag till kompensationsåtgärder tas fram, med likvärdig ekologisk funktion. En tät stadsmiljö ställer krav på "oaser" i form av parker, lekplatser och bollplaner. I en tät stadsmiljö behövs även soliga, gröna gårdar för dem som inte har möjlighet eller tid att ta sig till en park. Om idrottsmark tas i anspråk för byggnation av bostäder är det viktigt att kompensationsåtgärderna blir fullgoda. Vid nybyggnad är det viktigt att utforma miljöer så att de blir trygga även under dygnets mörka timmar. Stadens koloniområden ska inte ses som markreserver för bostäder.

Det system för kvantifiering av ingrepp i grönområden och skapande av nya grönområden som tagits fram vid SLU i Alnarp bör införas i staden. Det är också viktigt att då inkludera grönområdets positiva effekter i förhållande till klimateffekter som höga temperaturer och torka.

Vi motsätter oss byggande av en ny stadsdel på Årstafältet. Årstafältet ska fortsätta att vara ett område för fritid och rekreation för boende i Årsta och Östberga. Vi kan acceptera bebyggelse på den nedlagda Årstalänken och ett stråk av bostäder från Tvärbanans hållplats Årstafältet till Östberga för att knyta ihop stadsdelarna Årsta och Östberga, om det övriga fältet utvecklas till en landskapspark. Kollektivtrafiken i Östberga behöver förbättras redan idag. Buller är ett problem både för att utveckla Årstafältet som landskapspark och för eventuella nya bostäder. Vi vill bygga ett bullerskydd i form av kontorsbyggnader/arbetsplatser mot Åbyvägen och Södra länken, alternativt utreda överdäckningar. Östbergavägen vill vi bygga om för minskad biltrafik och minskad barriär mellan Årstafältet och Östberga. Huddingevägen invid Årstafältet vill vi däcka över och utreda bebyggelse på eller invid överdäckningen.

Ett prioriterat projekt är bebyggelsen på Skärholmsvägen – ett utmärkt exempel på förtätning av staden på redan hårdgjord yta. Fler liknande projekt, där lågt nyttjade vägar omvandlas till bostadsområden, bör tas fram. Den borgerliga majoriteten har helt misslyckats med utbyggnaden av gruppboende vilket hänger ihop med att den sociala bostadspolitiken utvecklats. Behovet av gruppboende måste kontinuerligt stämmas av mellan stadsdelsnämnderna och exploaterings- respektive stadsbyggnadsnämnden.

Verksamhetsmålet " Bygg mer, bygg bra, bygg billigt" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Antal markanvisade lägenheter, hyresrätter och bostadsrätter
- Antal färdigställda lägenheter, hyresrätter och bostadsrätter
- Antal markanvisade lägenheter, hyresrätter och bostadsrätter för hushåll med en sammanlagd inkomst under 7,5 basbelopp.
- Antal färdigställda lägenheter, hyresrätter och bostadsrätter för hushåll med låga inkomster
- Antal färdigställda lägenheter, hyresrätter och bostadsrätter för unga
- Antal gruppboende i flerfamiljshus
- Andel nämnder och styrelser som arbetar utifrån att alla stadens nämnder har ett ansvar för att underlätta för nya bostäder
- Statistik från SSSB:s studentbostadskö
- Statistik från Stockholms stads bostadskö

Allas rätt till inflytande över sin boendemiljö

Vi är positiva till försöken att förkorta planprocessen genom minskad väntetid för att få handläggare och bestämda maxtider för olika moment i processen. Däremot får den

kortare planprocessen inte gå ut över demokratin. Vi föreslår en breddad beredning genom fler försök med omvänd planprocess samt en dialog med medborgarna redan vid första markanvisningen. Är människor delaktiga i byggprocesser minskar antalet överklaganden och hela processen går smidigare. Områdesplanering och samråd ska genomföras med ambitionen att det ska föregå samtliga markanvisningar och detaljplaner från 2012.

Vi vill öka möjligheten till odling för alla stockholmare och vill ha odlingslotter eller gröna gårdar i anslutning till varje nybygge. Kommunala förskolor och skolor ska om de vill få utrymme att ordna odlingslotter. Vi vill se ökade satsningar på gröna tak för vistelse och odling och gröna väggar för isolering och dekoration i stadsmiljön. Vi vill att gröna tak, gröna väggar och ekodukter ska tillföra gröna ytor i stadsmiljön och utöka den möjliga biotopen för djur och växter. Våtmarker ska anläggas för djur och växter och dagvatten tas om hand genom meandrar, syresättning, infiltration och tillföra något till stadsmiljön, inte bara gömmas bort i kulvertar.

Barnen och ungdomarna äger också staden men deras perspektiv förbises ofta i stadsplaneringen. Barns perspektiv ska genomsyra all stadsplanering. Vi vill skapa en stad där barnen har möjlighet till lek och rörelse oberoende av vuxna. Barn och ungdomar ska kunna delta i samhällsplaneringen i skolan genom diskussioner och projekt med kommunen, exempelvis när detaljplaner tas fram. För att stärka barnperspektivet i planeringen inrättas ett nytt organ "Rådet till skydd för Stockholms barn".

En viktig faktor för barns välbefinnande och hälsa är deras tillgång till lekplatser och grönområden. Särskilt viktig är den fria leken. Stockholms innerstad är sannolikt den barntätaste miljön i hela Sverige, vilket gör det särskilt viktigt att planera för en barnvänlig stad. Barn är ofta beroende av vuxna för att komma ut i stora delar av innerstaden. Dock visar analyser att det tack vare 30-zonerna ändå finns flera områden där barn kan röra sig på egen hand. I miljonprogramsområdena finns en god tillgänglighet till lek och natur, vilket är viktigt att värna om i fortsatt planering. Villatrådgårdar kan inte ersätta kommunala lekplatser, parker och naturområden, som inte bara erbjuder fler lekredskap och större ytor utan också möjligheten att träffa andra. Vid nybyggnation ska parkeringstal kompletteras med ett lekplatstal.

Vi vill införa fler 30-zoner och sammanhängande gångstråk. Det ska finnas minst ett lek område i varje 30-zon och alla skolor och förskolor ska ha en egen gård, helst med natur eller parkinslag. Den bostadsnära naturen ska tas tillvara. All ny bebyggelse ska ha krav på att barns lekmöjligheter tillgodoses.

För att Stockholm ska nå målet om världens mest tillgängliga huvudstad vill vi satsa på "hela livet boende" med tillgänglighetsanpassade fastigheter, flexibla för olika åldrar. I dessa fastigheter ska det finnas gemenskapslokal som kan användas som träffpunkt för äldre, för föreningsliv etc. Bemannade receptioner, kaféer och bostadsnära parker är andra exempel på åtgärder som skulle underlätta för äldre att bo kvar i sin bostad och för att främja den sociala och fysiska hälsan hos de boende.

Verksamhetsmålet "Allas rätt till inflytande över sin boendemiljö" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel nämnder och styrelser som arbetar utifrån alla stadens medborgare ska ha inflytande och insyn i sin boendemiljö
- Andel bostadsprojekt där barn och ungdomar har möjlighet att delta i processen
- Antal nya 30-zoner
- Tillgänglighet till ett bostadsnära grönområde

All bebyggelse ska vara miljösmart

Genom sitt stora markinnehav har Stockholm stora möjligheter att utöva påtryckningar på byggherrar genom att skriva in villkor om miljöhänsyn vid markupplåtelse. Programmet för ekologiskt byggande ska vara bindande. Strandlinjerna i Stockholm ska så långt det är möjligt tillhöra alla. Vattenspeglarna ska skyddas. Det stora beståndet högspänningsledningar ska grävas ner för bättre boendemiljö och frigörande av mark för byggnation.

Ny och modern teknologi är en nyckelfråga i omställningen till ett klimatneutralt samhälle. En sådan teknologi är passivhus som bygger på smart energianvändning där kroppsvärme, solinstrålning, spillvärme från hushållsapparater med mera tas till vara så att det inte behövs någon traditionell uppvärmning. I Stockholm finns flera stora byggprojekt där passivhus skulle kunna bli en självklar del, till exempel Norra Djurgårdsstaden och Norra Station. ”Plushus” är hus som inte bara är energisnåla utan de producerar även egen energi genom till exempel solpaneler, vindkraftverk, etc. Vi vill se försök med ”Plushus”. Efter år 2050 ska alla hus vara passivhus i absolut mening antingen genom isoleringsåtgärder eller genom en kombination av isolering och egen förnybar energiproduktion vid fastigheten eller på annan plats om det är nödvändigt. Vi vill i större utsträckning satsa på flerfamiljshus byggda av trä.

Majoriteten av fastigheterna i Stockholms stad ägs av privata fastighetsägare, även dessa måste omfattas av samhällets åtgärder. Förutom lagstiftning och tillsyn vill vi ge stöd till klimatinvesteringar och lokala fonder för att stimulera klimatsmarta investeringar.

Ett sätt att minska materialanvändningen i byggskedet är att satsa på kollektivhus där vissa av byggnadens ytor blir gemensamma. Likaså blir energianvändningen lägre i och med mindre bostadsytor. Kollektivhus har också positiva sociala effekter som gynnar en socialt hållbar stad.

De positiva erfarenheterna med miljöarbetet i Hammarby Sjöstad ska tas tillvara, utvecklas och tillämpas vid alla byggprojekt i staden. Det är inte hållbart att enbart ett fåtal byggprojekt bygger på ekologiska principer. År 2012 ska nya bostäder som markanvisas i Stockholm högst förbruka 45 – 55 kWh/kvm/år exklusive hushållsel och 2050 ska nettoförbrukningen vara noll.

Stadens stora bestånd av miljonprogramsområden måste rustas upp. Det räcker inte med stambyten utan husen måste isoleras, energieffektiviseras och miljöerna runt om måste ses över. Upprustningen måste genomföras i samråd med de boende..

Ytterligare ett stadsutvecklingsområde i staden bör få status av miljöprofilsområde, gärna i en förort. Hammarby sjöstad visar att det finns ett stort intresse för miljöprofilsområden internationellt och ytterligare ett område, kan hjälpa till att än mer sätta fokus på miljöfrågor i bostadsbyggandet.

Verksamhetsmålet ” All bebyggelse ska vara miljösmart” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel färdigställda passivhus, plushus och kollektivhus
- Andel miljöprofilsområden av stadens nybyggnad
- Andel nämnder och styrelser som arbetar utifrån att all nybyggnad ska vara miljösmart

Den gröna, blå och rena staden

- Stockholms gröna kilar är grundläggande för stadens ekologiska balans
- Stockholms vattenresurser är unika och måste restaureras och bevaras
- Den rena staden

Stockholm ska bli en ren, grön och blå stad som på ett hållbart sätt kan tillgodose invånarnas behov. Detta innebär att stadens funktion måste överensstämma med våra långsiktiga krav på 0-utsläpp av klimatgaser och en minimering av energiåtgången. Hur detta ska gå till redovisas under avsnittet om klimat och energi men också under avsnittet om boende och trafik. Alla dessa frågor måste i slutändan hanteras i ett sammanhang om en hållbar lösning ska bli nödvändig och det förutsätter ett tydligt samhällsinflytande över verksamheterna. De ekologiska gränserna och kravet på hållbart nyttjande måste i slutändan vara den avgörande faktorn – inte marknadens vinstkrav och deras bristande hänsyn till s.k. externa faktorer. En ny ekonomisk teori och praktik behöver utvecklas för att möjliggöra dessa krav.

Stockholms gröna kilar är grundläggande för stadens ekologiska balans

Stadens gröna kilar och andra väsentliga grönområden måste bevaras och skötas för att förbättra biologisk mångfald, utveckla rekreation och motverka negativa effekter av den pågående klimatförändringen. Målet ska vara att alla stockholmare ska ha högst 200 m till närmaste grönområde eller vatten. Naturreservatsbildningar är ett sätt att skydda stadens naturmiljö och överensstämmer med målet om en hållbar storstad. Målsättningen är att den biologiska mångfalden och det reglerade nyttjandet ska öka genom förstärkning av biologiska spridningskorridorer och en fullgod kompensation av grönyta om exploatering av grönmark är helt nödvändig.

Den biologiska mångfalden måste värnas. Staden behöver fler och större skyddade, grönområden och vatten – inte färre och enbart små snuttar. Det är nödvändigt att staden planerar in ekodukter, överdäckningar och tunnlar vid väg- och bostadsbyggen för att säkerställa spridningsvägarna. Ett varaktigt skydd av de gröna kilarna är brådskande. Därför ska arbetet med inrättandet av naturreservat påskyndas och intensifieras.

- Årstaskogen och Årsta holmar
- Rågsveds friområde
- Kyrkhamn - Lövsta
- Norra Djurgården
- Södra Djurgården
- Solbergaskogen
- Älvsjöskogen
- Fagersjöskogen
- Lillsjön

Vi avsätter medel för att utreda hur Rågsveds friområde kan bli naturreservat. Vi motsätter oss planeringen för att bygga villor på de två koloniområdena i Snösätra och i övriga friområden. En förutsättning för naturreservat i Rågsveds friområde är att avtalen för industriområdet på Bråtegränd sägs upp. Vi vill utveckla området för rekreation och naturupplevelse för alla som bor i Söderort.

Strandområdena i Stockholm ska tillhöra alla. För att skydda stränder från bebyggelse måste strandskyddet respekteras och stärkas. Där bebyggelse finns ska allmänheten ha tillgång till stranden genom promenad- eller cykelvägar.

Existerande grönområden som Nacka-reservatet är delvis hårt slitna. Ökade resurser måste satsa på restaurering och underhåll, stigar och vägar behöver ses över och underhållas och mötesplatser behöver skapas både utom- och inomhus. Existerande byggnader behöver rustas upp och underhållas och i tillräcklig grad vara tillgängliga för allmänheten.

Stockholms vattenresurser är unika och måste bevaras

Alla Stockholms mindre sjöar och vattendrag ska enligt Vänsterpartiets uppfattning vara fullt restaurerade inom 4 år. Siktdjupet ska alltid överstiga 2 meter och fosforhalten understiga 30 mikrogram per liter. Fiske ska kunna bedrivas på naturliga bestånd. Stockholm Vatten har en viktig del i detta arbete, främst genom att fullgöra sina skyldigheter vad gäller avloppsvatten, bräddning och dagvatten. Till de sjöar som behöver restaureras hör Lillsjön i Bromma, Magelungen, Ältasjön-systemet och Brunnsviken. Tyresö-systemet som helhet behöver åtgärdas liksom Bälstaån. Igelbäcken måste skyddas och systemets källsjö omregleras för att öka vattenföringen sommartid. Generellt bör artificiella åtgärder som tillförsel av dricksvatten upphöra och ersättas med reella restaureringsåtgärder.

Många av stadens bäckar har under årens lopp kulverterats, vilket negativt påverkar deras vattenkvalité och övriga delar av deras vattensystem. En generell översyn bör göras av möjligheterna att återskapa dessa vattens naturliga lopp. Där detta inte är möjligt bör alternativa lösningar som överledning av vatten undersökas.

Kommunen har tillsammans med andra aktörer under åren bidragit till att förorena Stockholms skärgård. Staden bör därför tillsammans med länsstyrelsen ta initiativet till en samordning av restaureringsverksamheten i skärgården genom insatser för minskade utsläpp där de gör störst nytta och för åtgärder att restaurera förorenade strandområden och djupbassänger. Förutom minskade utsläpp bör staden initiera åtgärder som musselodlingar, syresättning och våtmarker.

Idag sker utsläpp av dagvatten och bräddning av avloppsvatten i alltför stor omfattning. Dagvattnet måste renas i högre utsträckning och bräddningen reduceras. I de fall där utsläpp av dagvatten och otillräckligt renat avloppsvatten måste göras får detta endast förekomma till stora recipienter där påverkan är försumbar.

För de vatten där ansvaret delas med andra kommuner ska kontakt tas med Vattenmyndigheten för att påskynda skapandet av samarbetsavtal. Om 4 år ska alla vatten vara klara, badbara och fiskrika. Därutöver behöver de långsiktiga klimateffekterna på stadens vattenarbete utredas.

Staden måste ta ett helhetsgrepp över vattenanvändning och vattenarbete. Vi motsätter oss all privatisering av vatten. Produktion av dricksvatten och rening av avloppsvatten och dagvatten ska utföras i egen regi och uppfylla högt ställda mål. Upphandling av specialverksamhet ska vara möjlig när detta är särskilt motiverat. Stockholm Vattens miljöarbete, bygglämnad och planering ska återtas i egen regi.

De senaste vetenskapliga bedömningarna visar att havsytan stiger med närmare 2 m till år 2100. Detta innebär att Mälarens vattennivå ökar och sjön kommer att bli en havsvik om inte särskilda åtgärder vidtas. Stora delar av stadens tekniska installationsnät kommer under alla omständigheter att påverkas. Staden måste genast ge SMHI i uppdrag att med beaktande av de senaste vetenskapliga studierna göra en prognos över den fortsatta utvecklingen och staden måste tillsätta en övergripande grupp som omedelbart tar tag i denna fråga.

Den rena staden

Den totala mängden avfall ska minska och så mycket som möjligt gå till återbruk och återvinning enligt EU:s avfallshierarki. Att bränna avfall ger energi men är förenat med kostnader och – om än – små utsläpp av giftiga ämnen. Den del av avfallet som bränns bör därför minska. Deponi innebär både slöseri med resurser och en risk för läckage av giftiga ämnen eller ämnen som ger växthuseffekt, och bör inte förekomma överhuvudtaget.

Lagen om producentansvar lägger ansvaret för återvinning av förpackningar och tidningar på tillverkarna genom en avgift som är inkluderad i priset. Dessa industriernas så kallade materialbolag är ansvariga för de s.k. ”Gröna Behållarna”, som idag inte sköts tillfredsställande och oftast är alltför avlägsna. Vänsterpartiet vill skapa ett nytt, effektivt och lättillgängligt återvinningssystem, där producenterna tvingas ta sitt ansvar. Vi vill ersätta de gröna behållarna med fasta lokaler för insamling av förpackningar (Fastighetsnära Insamling, FNI) kopplade till den ordinarie sophanteringen. Kommunerna bör få det fulla ansvaret för all sophantering och dagens förpackningsavgifter bör tillfalla kommunen. Avfallet ska kategoriseras utifrån material – inte användningsområde. Därigenom kan dagens gröna återvinningsstationer tas bort.

Alla företag som främst hanterar eller tillverkar matvaror bör obligatoriskt återvinna organiskt avfall med stöd av kommunen. Privatpersoner och andra företag som skapar biologiskt avfall bör stimuleras att själva återvinna detta. Om 4 år bör minst 70 % av allt biologiskt avfall återvinnas.

Avfallstaxans styrande effekt ska även fortsättningsvis stimulera till minskade avfallsmängder, ökad källsortering och därmed minskad miljöbelastning.

Många flerbostadshus i Stockholm är så kallade sjuka hus. Det gäller bestånd från 1960- och 70-talen och framåt inklusive nyproduktion. De som bor i de sjuka husen utvecklar många gånger allvarliga allergier och måste antingen få lägenheten sanerad eller flytta därifrån. Vi vill se en fullständig genomgång av de aktuella bostadsbestånden och ett program för åtgärder som avhjälper det grundläggande problemet. En sjuk medborgare får allvarliga problem och kostar i sjukvård, tomma lägenheter kostar i förlorade hyresintäkter och hela områden får dåligt rykte – för vem vill bo i ett sjukt hus?

Strålningen från elektromagnetiska fält ökar snabbt genom tillkomsten av olika mobila system, samtidigt som det inte är möjligt att själv avgöra var problemen är störst. WHO har konstaterat att EM-strålning kan vara en hälsofara och problemet måste tas på allvar. Ytterligare utbyggnad måste göras med stor restriktivitet. Försiktighetsprincipen ska gälla när det råder osäkerhet om effekter på människors hälsa. För att underlätta tillvaron för personer som utvecklat allergi mot elektromagnetiska fält ska elektromagnetiska frizoner inrättas på stadens mark, tätorter och på landet. Alla sändare på offentliga platser ska vara tydligt synliga och sändare ska inte finnas på lokaler avsedda för allmänheten. Staden ska som skett i bl.a. Södertälje mäta upp strålningen på alla offentliga utrymmen inklusive vägar och torg.

Renhållningen på gator och torg måste förbättras genom riktade och ökade insatser. Restauranger och pubar liksom kiosker av olika typ ska åläggas att på egen bekostnad ansvara för renhållningen i sin omedelbara närhet.

Folkhälsa – cykelstaden

- Idrott för alla
- Folkhälsa en del av välfärden

Idrott för alla

Idrottsrörelsen med sina 3 miljoner utövare brukar med rätta kallas Sveriges största folkrörelse. Idrotten kan ge utövare, ledare och publik stora upplevelser. Den kan ge många en rikedom i sina liv och påverkar såväl unga som gamla, kvinnor som män.

Allas möjlighet att delta är ett av idrottsrörelsens mål. Det är ett högt ställt mål som kräver såväl lokala som nationella initiativ för att det ska kunna förverkligas. Det är viktigt att det finns platser för spontanidrott i hela staden. För Vänsterpartiet är det således en självklarhet att den personliga ekonomin inte ska vara ett hinder för att utöva idrott. Att barn och unga från arbetarklassen inte idrottar eller aktiva i idrottsrörelsen är ett stort misslyckande.

Idrottsrörelsen har ett mycket stort ansvar för de värderingar den står för. Det finns en tendens till ovilja eller oförmåga inom idrottsrörelsen att se att det finns en heteronormativitet och att homo- och bisexuella riskerar att stötas bort. Vänsterpartiet vill genomföra en bred undersökning av hur idrottsrörelsens arbete inom staden bedrivs för att nå målet om allas delaktighet oavsett sexuell läggning. Kriterier ska fastställas utifrån ovanstående mål för att staden ska betala ut stöd till idrottsföreningar, och dessa ska följas upp kontinuerligt.

Det är viktigt att stadens idrottsanläggningar drivs så effektivt som möjligt. Att konkurrensutsätta driften är dock helt fel väg att gå. Staden ska bygga mer och anläggningarna ska kvarstå i kommunal drift. I vårt förslag till budget avsätter vi därför investeringsmedel för att starta bygget av Skarpnäcks sim- och idrottshall samt till så kallade multifunktionsarenor. De motsvarar spontana idrottsytor men kan användas på ett bättre sätt och bör finnas i varje stadsdel. Dessutom hade vi önskat att den planerade skateboardparken i Högdalen i sin helhet skulle ha placerats i anslutning till Högdalstopparna enligt tidigare lokalt förankrad planering. När nu beslutet är taget att placera parken i Högdalstriangeln, anser vi att alla planerade discipliner ska anläggas vid topparna, där det finns en spännande topografi som kan utnyttjas, exempelvis till gradäng för publik. Idrottsnämnden ska ta ett samlat grepp över området kring Högdalstopparna och verka för att planerna på ett rekreations- och friluftsområde blir verklighet. I ett sådant område skulle skateboardparken bli en stor tillgång till verksamheten.

Vi vill att man inför obligatorisk simundervisning och gratis simskola till barn och ungdom. Att vara simkunnig kan rädda liv och ofta anses det som självklart att kunna simma. Undersökningar visar att den tredje vanligaste dödsorsaken bland barn och ungdomar är drunkning. Ändå finns det barn och ungdomar i Stockholm som aldrig lär sig att simma. Undersökningar visar att simkunnigheten börjar bli en fråga om var man bor och om vilken samhällsklass man tillhör. Införande av personalneutrala kort till stadens simhallar men också gratis bad för barn och ungdomar motverkar denna tendens. Det är en självklarhet att den personliga ekonomin inte ska vara ett hinder för att besöka idrottsplatser och simhallar.

Verksamhetsmålet "Idrott för alla" följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel idrottsinvestering som riktas till pojkar respektive flickor
- Antal simkunniga flickor och pojkar i 5:e klass

Folkhälsa en del av välfärden

Vår folkhälsopolitik bygger på det tidigare folkhälsoprogrammet *God hälsa på lika villkor juli 2006-2010*. Syftet är att skapa förutsättningar för god hälsa på lika villkor för boende och anställda i staden.

Med god hälsa menas inte i första hand att hoppa högt, springa snabbt och långt eller att lyfta tungt. Folkhälsa är mer än så. Vår hälsopolitiska strategi har i ett första skede fem mål, där arbetet för en jämlikare hälsa är grundläggande. En del av målen är:

- Ökad fysisk aktivitet
- Goda matvanor och säkra livsmedel
- Sunda och säkra miljöer och produkter

Ökad fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet är kanske den enskilt viktigaste förutsättningen för folkhälsan. Staden måste skapa förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet hos alla stockholmare. Detta ska främst uppnås genom insatser som stimulerar till:

- mer fysisk aktivitet i förskola, skola och i anslutning till arbetet
- mer fysisk aktivitet under fritiden
- att äldre, långtidssjukskrivna och funktionsnedsatta aktivt erbjuds möjligheter till motion eller träning på sina egna villkor.

Alla ska ha möjlighet till daglig fysisk aktivitet. Insatserna handlar därför om att nå inaktiva. Barn och ungdomar ska prioriteras genom stadsdelsnämnderna. I Stockholm är de klassmässiga skillnaderna vad avser idrott och motion stora. Lågutbildade med låga inkomster motionerar mindre än de med hög utbildning och höga löner, och fortfarande är det så att flickor rör sig mindre än pojkar.

Mer än åtta av tio ungdomar har åtminstone någon gång före 20 års ålder tillhört en idrottsförening. Trots att det totala stödet till idrotten, för landet i sin helhet, har ökat med ca 240 procent under perioden 1997-2008 (från ca 535 miljoner kronor till drygt 1,8 miljarder kronor) är det tydligt att aspekter som kön, socioekonomi, etnicitet, familjeförhållanden, utbildning, geografi m.m. alltjämt inverkar på barns och ungdomars delaktighet i föreningsidrotten. Utvärderingen av idrottens betydelse för folkhälsan är otvetydig: idrott, motion och fysisk aktivitet har tydliga positiva hälsoeffekter i form av minskad risk för framtida sjukdomar och ökad upplevelse av fysiskt/psykiskt välmående. Sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa gäller för båda könen och oavsett ålder. Detta medför att också människors förutsättningar för hälsa och välbefinnande är ojämnt fördelade i samhället.

Vänsterpartiet vill som enda parti ändra bidragssystemet i grunden. Bidragsnivåerna måste anpassas utifrån faktorer som ålder, kön, bostadsort m.m. och inte som idag bara utgå från antalet deltagare och sammankomster. Idag har bidraget en konstruktion som i praktiken gynnar lagidrotter före individuella idrotter och pojkars idrottande före flickors. Vidare gynnas idrotter med låga omkostnader och föreningar med stora intäkter från annat håll, eftersom bidraget inte heller tar hänsyn till sådana faktorer. Idrotten ska vara till för alla och den ska vara demokratisk. Införandet av en idrottsbonus är helt fel väg att gå för att öka barns och ungdomars motion och idrott. Kostnader får inte vara ett hinder för ungas idrottande.

Goda matvanor och säkra livsmedel

Fördelarna med goda matvanor är uppenbara och förskolan och skolan spelar en nyckelroll för att stimulera till goda matvanor bland barn och ungdomar. Vi vill öka andelen ekologisk mat. Vi vill att målsättningen ska vara att all mat lagas på plats.

Sunda och säkra miljöer och produkter

En dålig utomhusmiljö bidrar till att människor mår sämre. Inte minst påverkar trafiksystemet hur människor mår. Att öka gående, kollektivtrafik och cykling är av mycket stor betydelse inte bara för folkhälsan utan även för trafiksystemet.

Ett viktigt medel för att skapa en god folkhälsa är att det finns grönområden för promenader och andra utomhusaktiviteter. Det är viktigt att staden behåller grönområden och inte bygger bort eller säljer ut dem till privata ägare vilket leder till minskad tillgänglighet för allmänheten.

Hållbar trafikmiljö

- I en hållbar och levande stad finns bilarna på människors villkor
- En i innerstad där privatbilismen minimeras
- Ingen ska riskera att skadas av trafiken
- Miljörättvisa
- En stad för alla

I en hållbar och levande stad finns bilarna på människornas villkor

En av Stockholms stora miljöutmaningar är luftkvaliteten. Dagligen överskrider miljökvalitetsnormerna, vilket drabbar alla stockholmare. Det behövs krafttag för att lösa problemen. Vägtrafiken är den största källan till luftföroreningar och buller i staden. Partiklar leder till stora hälsoproblem.

Vi vill aktivt arbeta för att minska privatbilismen till förmån för gång, cykel och kollektivtrafik. Vi vill skapa en stadsstruktur där man medvetet bygger för minskad biltrafik och buller till förmån för människors hälsa och miljö.

Buller är ett hinder för bostadsbyggande. För att frigöra mark krävs kraftiga åtgärder för att minska biltrafiken i hela regionen och särskilt i Stockholms stad där det finns bra kollektiva alternativ till den privata bilen. Dubbdäck leder också till ökat buller samtidigt som de river upp damm och partiklar i mycket högre grad än dubbria vinterdäck. Vi vill införa dubbdäcksförbud i hela innerstaden.

Idag består hälften av all mark i Stockholm av vägar och det planeras för fler stora satsningar på vägnätet, trots att all tillgänglig forskning visar att fler och större vägar leder till mer trafik och växande köer.

Att bygga Förbifart Stockholm är en gammalmodig trafiklösning utan förankring i dagens klimatdebatt. Forskningen visar allt tydligare att klimatet i högre utsträckning påverkas av utsläppen från biltrafiken. Den borgerliga alliansen satsar på att öka biltrafiken genom byggandet av en gigantisk motorväg, i stället för att offensivt satsa på hållbara transporter. Detta går stick i stäv med Stockholms Översiktsplan och RUF 2010. Detta kommer att leda till utglesning i stället för att bygga staden inåt för att minska transportbehovet. Förbifarten kommer inte att avlasta Stockholms innerstad, endast 3 % av dagens trafikflöden kommer att passera förbi Stockholm, resten har målpunkter i staden eller direkt angränsande kommuner. Vi vill att Stockholm är fossilbränslefritt år 2030 vilket Förbifart Stockholm omöjliggör. Förbifarten kommer att kosta skattebetalarna över 30 miljarder kronor. Pengar som vi

istället vill satsa på utbyggd kollektivtrafik, bra cykelbanor och hållbara transporter. Bilsnål samhällsplanering är planering för framtiden.

Parkeringsystemet ska ses över och reformeras för att styra mot bilsnål samhällsplanering. Avgifterna ska uppmuntra till att befintliga parkeringshus och garage används i första hand. Det är nödvändigt att öka parkeringsbevakningen på cykelbanor och busskörfält, för att undvika farliga hinder och väjningsolyckor.

Vi vill att staden erbjuder alla hyresgäster i de kommunala bolagens lägenhetsbestånd medlemskap i bilpool samt underlättar för privata fastighetsägare och bostadsrättsföreningar i staden att ansluta sig till eller ordna bilpooler till de boende.

Staden ska säkra kollektivtrafikens framkomlighet genom att avsätta gaturum för nya kollektivkörfält, förbättra trafikövervakning och trafikstyrning för att möjliggöra ett jämnt trafikflöde.

En innerstad där privatbilismen minimeras

Vänsterpartiet vill minska privatbilismen och biltransporterna i hela Stockholms län och successivt göra staden innanför tullarna till en bilfri zon. Undantag från den bilfria zonen ska ges åt buss, taxi, färdtjänst, utryckningsfordon samt yrkestrafik.

Nuvarande trängselavgifter ska användas för att reglera och minska trafiken. Den bör snarast möjligt göras om till en avgift som kan höjas eller sänkas efter behov. Vi vill införa trängselavgifter på Essingeleden för att minska belastningen och ge incitament till att inte åka bil. Intäkterna från trängselavgiften ska framförallt gå till att utveckla en modern och attraktiv kollektivtrafik.

För att styra över en så stor del som möjligt av biltrafiken till kollektivtrafiken vill vi satsa på ökat antal infartsparkeringar. Dessa ska vara gratis, säkra och välskötta.

Kollektivtrafiken i Stockholm måste utökas, förbättras och samordnas för att kunna ta emot alla som tidigare färdats med bil. Det ska vara enkelt och smidigt för alla resenärer. Enhetstaxan bör snarast återinföras, och vi vill se öppna spärmlinjer för att underlätta omstigning mellan olika trafikslag.

Stockholm cyklarnas stad

Vi vill att utbyggnaden av cykelbanor ska fortsätta så att cykelbanenätet binds samman både i ytter- och innerstaden. För att uppmuntra ökad cykling krävs ett avsevärt förbättrat vinterunderhåll och barmarksunderhåll av cykelbanor. Vi vill avsätta 10 miljoner kronor för detta, vilket också inkluderar gångbanor. Ökande mängder cyklister har på vissa platser skapat konflikter med gångtrafikanter, och det är viktigt att farliga områden definieras och åtgärdas så att cykeltrafiken blir fysiskt separerad från både gång- och biltrafik. Vi vill att den nya cykelplanen snarast genomförs.

För att uppmuntra cyklandet bör antalet cykelparkeringar öka, framförallt vid centrala kollektivtrafikpunkter. Dessa ska vara gratis, säkra och välskötta.

Vänsterpartiet har varit drivande i arbetet med att ta fram systemet med låncyklar, Stockholm City Bikes, som togs i bruk 2006. Vi vill utöka lånesystemet att gälla även vid större naturområden, närförorter och vissa förorter, så att det blir en självklar del av stockholmarnas vardag.

Den borgerliga majoriteten anser att det är svårt att hitta gatuutrymme för låncykelstationerna. Vi är villiga att ta en del kantstensparkering i anspråk för låncykelstationer.

Ingen ska riskera att skadas av trafiken

Stockholm ska på ett tydligt sätt ta sin del av ansvaret för 0-visionen. Vi ska bland annat förbättra den fysiska miljön kring skolor och förskolor i syfte att eliminera farliga situationer, utvidga systemet med s.k. vandrande skolbussar och aktivt uppmana föräldrar att inte skjutsa sina barn i bil till skolan. Vi vill införa fler 30-zoner och sammanhängande gångstråk.

Många bostadsområden i Stockholm är tydligt trafikseparerade. Den borgerliga majoriteten vill i delar av miljonprogrammet bryta upp trafiksepareringen och göra "stadsgator" med gående, cyklister och biltrafik blandat. De tar inte hänsyn till att de trafikseparerade områdena möjliggjort för barn att gå eller cykla säkert till skola, vänner och fritidssysselsättningar. Vi vill slå vakt om de fördelar som trafiksepareringen innebär.

Gatuutrymmet måste fördelas mer rättvist. Med mer plats för cyklar och mindre för bilar sänks hastigheterna, olycksrisken minskar och trafikklimatet blir mindre stressigt, vilket ger en bättre stadsmiljö.

Miljörättvisa

Staden ska sträva efter att alla stockholmare – oavsett var de bor – har tillgång till bullerfria utemiljöer, frisk luft och närhet till grönområde eller parker.

Vänsterpartiet har drivit att E18 ska läggas i tunnel på Järvafältet. Nya E18 i ytläge innebär att de boende får fortsätta leva i en buller- och trafikstörd miljö. Detta är ett tecken på den miljörättvisa som ofta drabbar områden med sämre socioekonomiska förutsättningar.

Förbifart Stockholm planeras i tunnel från Kungens Kurva fram till Hjulsta trafikplats där den kommer upp i ytläge. Blir den verklighet får de som bor vid Järvafältet ytterligare en storskalig motorväg i ytläge, med buller, avgaser och barriärer som följd.

Tung trafik dras oftare intill ekonomiskt fattigare områden än de i rikare områden. I andra länder måste myndigheterna utreda miljörättvissekonsekvenser vid stora byggprojekt. Vi anser att det också bör vara en självklarhet i Stockholm.

En stad för alla

Stockholm ska vara en rättvis stad för alla. Kollektivtrafik och gatumiljö ska vara tillgänglig även för funktionsnedsatta. Arbetet med tillgänglighetsprojektet ska intensifieras för att skapa en stad där alla känner sig välkomna.

Den totala mängden avfall måste minska

Vi ska minska mängden avfall och så mycket som möjligt ska gå till återbruk och återvinning. Att bränna avfall ger energi men kostar också mycket, bland annat på grund av den avancerade behandlingen av giftiga avgasrester. Visst utsläpp av dioxiner görs också efter rening, och den del av avfallet som bränns bör därför minska.

Vi vill öka fokus på frågor om minskad resursanvändning, återvinning och återbruk.

Det behövs fler återvinningscentraler (ÅVC) i staden. Detta är viktigt för att minska transporter med bil och stimulera stockholmarna att lämna mer avfall till återvinning. ÅVC bör kombineras med centra för återbruk av möbler, inredning, byggnadsmaterial mm, då återbruk är den typ av avfallshantering som ger högst miljövärde. Det måste vara möjligt att åka kollektivt till stadens återvinningscentraler.

Alla har rätt till en ren och hälsosam miljö

Stadens klotterpolicy jämför den lagliga konstformen graffiti med skadegörelse, vilket är orimligt. Klotter däremot är ett problem, och den borgerliga majoritetens 24-timmarsgaranti fungerar dåligt, framförallt utanför innerstaden. Vi vill komma tillrätta med problemen, genom fungerande städning, upprustning och klottersanering i grönområden eller utsatta områden. I vår satsning ingår även förebyggande åtgärder som ökad lokal demokrati, som i sin tur leder till större delaktighet och känsla för sitt närområde.

Avfall måste ses som en resurs och inte ett problem

Stadens avfallssystem ska vara tillgängligt, resurseffektivt och miljöanpassat. Vi ska påskynda tillgänglighetsanpassningen och installation av kärl för sopsortering och öka miljömedvetandet hos invånarna genom information och utbildning.

Vi vill se ett system där producenterna tar det ekonomiska ansvaret för sina produkter även om kommunen och fastighetsägarna står för själva insamlingen.

De gröna behållarna ska ersättas med fasta lokaler för insamling av förpackningar (Fastighetsnära Insamling, FNI). Starkare krav ska ställas på fastighetsägarna att tillhandahålla FNI och det ska vara ett krav vid nybyggnation. Där det råder utrymmebrist i fastigheterna kan en miljöstuga på gatumark fungera som alternativ.

Insamling av farligt avfall är prioriterat. För att underlätta för invånarna att lämna sitt farliga avfall krävs en utbyggnad av de fasta miljöstationerna och den mobila insamlingen. Det ska finnas minst en uppsamlingsstation i varje stadsdelsnämndsområde och fler i dem med stort invånarantal eller som täcker ett stort geografiskt område. Stationerna ska vara bemannade och ge möjlighet till rådgivning.

Vi vill kraftigt öka insamling av matavfall, och även i flerfamiljshus. Staden bör ha en förbehandlingsanläggning för biogas driven i egen regi.

Avfallstaxans styrande effekt ska även fortsättningsvis stimulera till minskade avfallsmängder, ökad källsortering och därmed minskad miljöbelastning.

Verksamhetsmålet ” Ingen ska riskera att skadas av trafiken ” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel nämnder och styrelser som arbetar utifrån att staden ska nå nollvisionen
- Andel skolor med säkra skolvägar enligt kriterier som fastställs

GEMENSAM VÄLFÄRD

Tidtabell för att avskaffa hemlösheten

- Hemlösheten är ovärdig vår stad och möjlig att få bort
- Arbetet med en nollvision utgår från hemlösas egna erfarenheter
- Samverkan krävs för att bygga bort hemlösheten

Hemlösheten är ovärdig vår stad och möjlig att få bort

En fast bostad är en mänsklig rättighet. Det är inte värdigt en rik storstad att ha uppåt 3000 hemlösa och att antalet unga hemlösa ökar. Staden måste ta fram verkningfulla insatser för att kraftigt minska antalet hemlösa, med byggande av bra billiga hyresrätter, stopp för utförsäljning, fler sociala kooperativ och ökad samverkan mellan socialtjänst, bostadsbolag, bostadsförmedling och stadsdelsnämnder. Ett aktivt arbete som förhindrar vräkning och hjälper till med skuldsanering och budgetrådgivning är andra viktiga delar. Staden ska ta fram snabba och tidiga insatser för att stoppa trenden med det växande antalet unga hemlösa.

En nolltolerans mot vräkning av barn är självklar. Även hemlösa barn som flyttar runt mellan lägenheter, ofta i utkanterna av staden måste uppmärksammas och tillsammans med sin familj få hjälp till ett fast boende. Barnens trygghet hotas av byten av skolor och utan trygg förankring i ett hem. Det krävs uppsökande verksamhet, att skolor och förskolor är uppmärksamma och att socialtjänsten och bostadsbolagen har strategier för att snabbt lösa bostadsbristen.

Vi anser att Stockholm ska ha målet att på fem år få bort hemlösheten. Kommunfullmäktige ska anta en stadsövergripande plan med tydliga årsmål och riktade större satsningar. Staden måste bli mycket bättre på att samordna sina egna insatser för att hemlösa ska få bostäder. Kommunfullmäktige bör tre gånger per år få en rapport om hur arbetet fortskrider.

Verksamhetsmålet ”Hemlösheten är ovärdig vår stad och möjlig att få bort” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Antalet hemlösa barn
- Antalet hemlösa kvinnor och män ska minska
- Antalet billiga hyresrätter i de kommunala bostadsbolagen

Arbetet med en nollvision utgår från hemlösas egna erfarenheter

När det gäller arbetet med hemlösa är det viktigt att staden har en bra organisation. Enheten för hemlösa är en unik kunskapsresurs i stadens arbete för hemlösa. Kvinno- teamet som arbetar med hemlösa kvinnor gör viktiga insatser såväl i ett socialt som i ett jämställdhetsperspektiv. Socialnämnden bör göra en förutsättningslös utredning som utgår från vad som är bäst ur de hemlösas perspektiv och inte ur ett snävt ekonomiskt perspektiv. Synpunkter från hemlösas organisationer, brukarråd etc. måste ovillkorligen tas med i en sådan utredning.

En brukarundersökning bland hemlösa ska göras av socialnämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna för att de hemlösas röster ska höras i planeringen, genomförandet och uppföljningen av en nollvision för hemlösheten. Med brukarundersökningen som grund vill vi bilda referensgrupper med hemlösa och frivilligorganisationer som tillsammans med politiker tar fram en femårsplan för att få bort hemlösheten.

Verksamhetsmålet ”Arbetet med en nollvision utgår från hemlösas egna erfarenheter” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Antal hemlösa kvinnor och män som har deltagit i brukarundersökning om hemlösheten
- Antal hemlösa kvinnor och män samt frivilligorganisationer som deltar i referensgrupper för att ta fram en 5-årsplan för att få bort hemlösheten

Samverkan krävs för att bygga bort hemlösheten

Kommunala bostadsbolag ska bygga fler billiga hyreslägenheter, där en viss andel reserveras för hemlösa. Det är den viktigaste åtgärden för att minska hemlösheten. Alla stadsdelsnämnder ska bidra till att bygga bort hemlösheten. Stimulansbidrag ska finnas för att bygga stödboenden för hemlösa med missbruk och psykisk problematik. Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska söka upp och motivera hemlösa kvinnor och män till stöd och behandling. En stark vårdkedja ska finnas med boendestöd i tränings- och försökslägenheter och sysselsättning för härbärgesboende med gravt missbruk och psykiska problem. Stöd- och vårdboenden utvecklas för olika behov. Tidiga insatser för barn och unga motverkar utslagning och hemlöshet. Nyrekrytering av unga vuxna in i hemlösheten måste stoppas. De härbärgen som idag stigmatiserar hemlösa ska ersättas med andra boenden.

1. 200 lägenheter per år genom Bostad Först
2. 300 tränings- och försökslägenheter per år under fem år till hemlösa
3. 100 lägenheter i stödboenden per år för hemlösa med psykisk problematik eller med behov att bo kollektivt
4. Hemlösa som får lägenhet har rätt till boendestöd och arbete i sociala arbetskooperativ
5. Budget- och skuldrådgivning till dem som önskar
6. Individuell handlingsplan för alla hemlösa
7. Hemlöshetskoordinatorer i stadsdelsnämnderna för att stoppa vräkningar och nyrekrytering
8. Inför 29-årsgräns på härbärgen
9. Sociala kooperativ med en klar och tydlig inriktning ersätter daghärbärgen
10. Förstärk arbetet med barn och ungdomar i riskzon så att de inte hamnar på härbärg
11. Nolltolerans för vräkningar av barnfamiljer och äldre
12. Minska antal härbärgen och satsa istället på andra boenden
13. Förstärk kompetensen inom hemlöshetsområdet
14. Kommunala bostadsbolag ska inte diskriminera människor med ekonomiskt bistånd vid uthyrning av lägenheter
15. Privata hyresvärdar ska lämna betydligt fler försökslägenheter till bostadsförmedlingen

Vänsterpartiets hemlöshetssatsning finansieras genom investeringar om 15 mnkr kvar från tidigare mandatperiod, planerade investeringar i bostadsbolagen och genom investeringar ur Rättvis- och demokratimiljarden och utökade budgetramar för individ- och familjeomsorgen i stadsdelsnämnder och enheten för hemlösa i socialnämnden.

Verksamhetsmålet ”Samverkan krävs för att bygga bort hemlösheten” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel hemlösa kvinnor och män som får förstahandskontrakt på en lägenhet
- Antal försöks- och träningslägenheter
- Antal hemlöshetskoordinatorer i stadsdelsnämnderna
- Andel nämnder och styrelser som samverkar för att motverka hemlösheten

Ungdomspolitik

- Fritidsverksamheten lika attraktiv för flickor som för pojkar
- En demokratisk gymnasieskola
- Ingen ungdom ska vara långtidsarbetslös
- Råd och stöd till ungdomar och unga vuxna
- Alla ungdomar ska ha råd att skaffa sig en bostad

Fritidsverksamheten lika attraktiv för flickor som för pojkar

Alla barn och unga har rätt till en kreativ fritid som stärker skyddsfaktorer och ska därför ha nära till icke-kommersiella mötesplatser. Ungdomars eget skapande och medbestämmande ska uppmuntras. Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar samt vara tillgänglig för unga med funktionsnedsättningar.

Jämställdheten och resursfördelningen ska följas upp för att säkra att aktiviteter och verksamhet är lika öppna och attraktiva för flickor som för pojkar. Motion och rörelse ska främjas. Personalen ska ha kunskap om risk- och skyddsfaktorer för droger och kriminalitet liksom kunskap om hedersrelaterat liv.

Fritidsverksamheten kan erbjuda ungdomar ett kreativt lärande. Arbetsformer ska utvecklas utifrån ungas erfarenheter och önskemål. Inflytande för ungdomar ska finnas i varje stadsdel och ungdomar ska ha ett verkligt inflytande med möjlighet till egen budget. På mötesplatser ska det finnas forum för ungas inflytande.

Mellanstadieverksamheten för 10–12-åringar ska vara gratis och likvärdig, för en meningsfull fritid för alla barn. Idag går många barn inte på fritidsklubb, vilket främst drabbar de som har föräldrar med kort utbildning. Parklekarna fyller en viktig social funktion för många barn och unga i våra stadsdelar.

Alla barn och unga 9-16 år som söker ska få plats på kollo. Det ska vara en integrerande verksamhet där barn med olika bakgrund och barn med funktionsnedsättning kan träffas i en positiv miljö. Barn med funktionsnedsättningar ska i första hand kunna vara med i ordinarie verksamhet. Avgifter får inte vara ett hinder för att åka på kollo. Stockholm har höga avgifter jämfört med till exempel Nacka. Vi vill i årets budget sänka avgifterna med 10 %.

En demokratisk gymnasieskola

Vi ska ha en demokratisk gymnasieskola och gymnasiesärskola där alla klarar sina studier, har lust att lära, trivs och mår bra. Pojkar och flickor ska bemötas likvärdigt. Alla skolor ska ha studie- och yrkesvägledare, skolbibliotek och möjligheter att träffa elevvårdspersonal. På samma sätt som arbetsplatser ska gymnasieskolor ha elevlokaler för avkoppling under långa dagar och håltimmar. Alla elever ska få gratis SL-kort för att kunna resa fritt i staden. För att motverka segregation vill vi ha attraktiva utbildningsprogram och en bredd i utbudet både i förorterna och i innerstaden.

Vi anser att det behövs ett jämställt arbetssätt i gymnasieskolan. Alla skolor och mötesplatser för ungdomar ska ha ett aktivt arbete med jämställdhetsfrågor. Staden ska stärka arbetet med genuspedagogik i barn- och ungdomsverksamheter med början i förskolan. Jämställdhetspedagoger ska ges tid och möjlighet att arbeta i gymnasieskolan som resurspersoner i personalgruppen. Återkommande utbildning i genusfrågor ska ordnas för medarbetare och beslutsfattare.

Vi vänder oss mot den ökade uppdelningen av gymnasieskolan i en praktisk och en teoretisk del. Det är en återgång till gamla tider och motsvarar inte hur människor

fungerar. Elever behöver både teori och praktik. I takt med den vetenskapliga och tekniska utvecklingen förändras arbetslivet så att allt fler behöver såväl teoretiskt som praktiskt kunnande. Det gäller även yrkeslinjer.

Lärarnas ledarskap är viktigt för att uppmuntra till ökad delaktighet, särskilt på skolor med låga intagningspoäng. Gymnasiesärskolan måste stärkas så att alla får en bra utbildning. Elever kan ha olika sätt att lära sig, vilket lärarna ska ta hänsyn till. Det är viktigt att lärarnas insatser utvärderas, eftersom de betyder mycket för resultaten.

Elevernas inflytande måste stärkas, så att fler engagerar sig i det egna lärandet och i undervisningen. Elever ska ses som resurser och deras aktiva deltagande ska säkras i utvecklingssamtal, utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Om elever ska kunna ha ett verkligt inflytande måste de få seriös återkoppling. Sen ankomst och skolk är problem i många skolor. Skolorna måste bli bättre på att anpassa lärandemiljön till varje elevs behov och arbeta mer aktivt med metoder som stödjer ansvarstagande. Elever ska till exempel ha möjligheter att påverka hur kunskaper bedöms. Att ge betyg är myndighetsutövning, som ska kunna överklagas.

Målet är att alla elever ska gå ut med fullständiga betyg. Alla elever behöver kompletta betyg och högskolebehörighet i yrkeslivet, eftersom ingen kan räkna med att stanna i samma yrke livet ut. Många svenska företag har engelska som koncernspråk. För att vara bilmekaniker måste man förstå datoriserad felsökning och facktermer på engelska. Ämneslärare och yrkeslärare ska arbeta tillsammans, så att elever förstår att de måste kunna exempelvis matematik och engelska. Det är skolans ansvar att erbjuda seriösa praktikplatser till alla elever. Gymnasiesärskolans kunskapsuppdrag måste prioriteras och ökade möjligheter tas fram för arbete efter gymnasiesärskolan.

Ingen ungdom ska vara långtidsarbetslös

Alla ungdomar och unga vuxna ska känna sig behövda och erbjudas studier eller arbete. Ungdomar som hoppar av gymnasieskolan ska sökas upp inom 14 dagar. De som inte går i skolan eller har ett arbete behöver starkt stöd från samhället för att känna att de ingår i ett sammanhang och kan tro på en framtid. Med vänsterpartiets förslag i riksdagen tillkommer 25 000 årsanställningar för unga arbetslösa.

Staden ska systematiskt söka upp alla arbetslösa ungdomar som inte går vidare till gymnasieskolan eller hoppar av skolan, inklusive ungdomar med funktionsnedsättning. Uppföljningen ska åtföljas av erbjudande om insatser för alla ungdomar och motivationsarbete för att ta emot insatser. Det räcker inte med tillfälliga projekt utan arbetet måste bedrivas i reguljär form.

Alla ska få möjlighet att komma igång i studier eller praktik. Sommarjobben utökas med fler jobb och möjlighet till längre perioder. Ungdomar 18-20 år som tvingas leva på försörjningsstöd ska kunna läsa in gymnasiekompetens med bibehållet försörjningsstöd. Staden har ansvar för att kompensera ungdomar som har svikits, när de inte har fått en grundläggande utbildning under ordinarie skolgång. Med vänsterpartiets budgetförslag i riksdagen skulle den rätten kunna genomföras med ett särskilt studiebidrag för unga arbetslösa motsvarande hela studiemedlet.

I varje stadsdel finns unga i riskzonen. Socialtjänsten och gymnasieskolan ska fånga upp dem och bidra till hopp om en framtid utan kriminalitet och chans att läsa upp betyg. Attraktiva strukturerade heltidsprogram tas fram med mentorsstöd från yrkesverksamma, attraktiva fritidsaktiviteter, psykologiskt stöd, föräldrastöd samt utbildning och praktik inom yrken som leder till anställning.

Många flyktingungdomar som kommer till Sverige i de sena tonåren hinner inte lära sig svenska för att klara gymnasieskolans individuella program. De är för unga för svenska för invandrare men för gamla för gymnasieskolan.

Det behövs riktade insatser och uppsökande verksamhet för arbetslösa ungdomar och unga vuxna. Samverkan med arbetsförmedlingen ska syfta till att antingen studera, praktisera eller arbeta. Ungdomar ska kunna få snabb kontakt med Jobbtorget. Vi vill kraftigt utöka de kommunala visstidsanställningarna för långtidsarbetslösa ungdomar. Genom vänsterpartiets förslag i riksdagen om generationsväxling ges också statsbidrag för halva lönekostnaden till äldre som är mentorer för nyanställda ungdomar.

Råd och stöd till ungdomar och unga vuxna

Den psykiska ohälsan är större i Sverige än i många andra länder. Narkotikan och särskilt cannabis är ett ökande problem bland ungdomarna i Stockholm. Information och rådgivning till flickor och pojkar ska prioriteras. Det ska vara lätt för ungdomar och unga vuxna att få stöd och hjälp för sina problem.

Ungdomsmottagningarna är viktiga arenor i arbetet mot sexuellt överförbara sjukdomar, tonårsgraviteter, psykisk ohälsa samt hedersrelaterade och psykosociala problem. Pojkar behöver uppmärksammas mer liksom ungdomar med funktionsnedsättningar. Geografisk tillgänglighet till en ungdomsmottagning är avgörande för yngre och unga med hedersproblematik. Den nedlagda ungdomsmottagningen i Rågsved behöver exempelvis byggas upp som en fullvärdig ungdomsmottagning. Unga med missbruk får god hjälp vid Maria Ungdom.

För att komma tillrätta med det ökade cannabismissbruket behövs saklig information till föräldrar och ungdomar. Vi behöver även "första linjens" mottagningar för unga vuxna som är deprimerade, har begynnande beroendeproblem eller är i riskzonen på andra sätt. Det behövs mer tillgängligt stöd än idag, metodutveckling och bättre "screening", vilket kan tillgodoses i "light-mottagningar" där staden och landstinget samverkar. HBT-ungdomars behov ska tillgodoses såväl i skolan, på fritiden och inom socialtjänsten. Personalen i ungdomsmottagningar och light-mottagningar ska utbildas i HBT-kompetens. Det hedersrelaterade våldet ska uppmärksammas genom kompetensutveckling och samverkan mellan skola, fritid, socialtjänst och ungdomsmottagning. Arbetet mot trafficking och internetprostitution behöver stärkas.

Riktade insatser ska göras till ungdomar om rättigheter som konsumenter och stärka val av en hållbar och hälsosam livsstil.

Alla ungdomar ska ha råd att skaffa sig en bostad

Ungdomar påverkas i särskilt hög grad av bostadsbristen. Utförsäljningen av allmännyttan har gjort att små billiga hyresrätter helt har försvunnit i vissa områden. Höga priser på bostadsrätter och nya hyresbostäder och svårigheter att få lån eller att uppfylla krav från hyresvärdar gör det svårt för unga att få en bostad. Enligt en undersökning från Hyresgästföreningen saknar varannan ungdom mellan 20 och 27 år i Stockholms län en egen bostad. Lågkonjunkturen försvårar ytterligare ungas etablering på bostadsmarknaden då de har svårt att få fast arbete som krävs för förstahandskontrakt eller lån. De kommunala bostadsbolagen måste därför öka byggandet av små, billiga och bra bostäder som passar ungdomar.

Rekordstora ungdomskullar är på väg ut på bostadsmarknaden och bostadsbristen bland studenter beräknas bli ännu allvarligare vid terminsstarterna. Samtidigt tar det i genomsnitt sex år att färdigställa ett flerbostadshus. Staden måste tänka nytt kring tillfälliga lösningar som exempelvis modulhus som med tillfälliga bygglov kan place-

ras ut på mark där nybyggnation inte kommit igång för att sedan flyttas till en annan plats när byggandet har startat. Modulhus skulle ge ett tillfälligt tillskott av bostäder och fler skulle kunna slippa de överhyror och osäkra hyresvillkor som är förknippade med Stockholms marknad för andrahandsuthyrning.

Vi vill att Stockholms kommunala bostadsbolag sätter upp uttalade mål att bygga billiga hyresrätter anpassade efter ungas och studenter behov. Det är fullt möjligt att hålla nere hyrorna. Viktiga åtgärder är att sätta ett mål för hyresnivån i de nybyggda fastigheterna från början, samarbeta med små byggbolag istället för stora bolag som driver upp priserna, vara offensiva i upphandlingen av till exempel vitvaror och badrum och planera ytorna kostnadseffektivt. En tvåa ska inte behöva kosta mer än 4 000 kronor i månaden.

Vänsterpartiet vill även ge de kommunala bostadsbolagen i uppdrag att bygga specifikt för unga, för att komma till rätta med den omfattande bostadsbristen inom gruppen unga vuxna. Under 2012-2014 ska var fjärde nybyggd lägenhet vara en mindre hyresrätt öronmärkt för unga.

I Stockholm är det 10 till 12 månaders kötid för ett rum i korridor och för en etta med pentry är det över ett års kötid. SSSB - Stiftelsen Stockholms Studentbostäder - är beredda att bygga fler studentbostäder men de får sällan markanvisningar och det de får är på mark där det är svårt att bygga billiga bostäder. Markanvisningar till aktörer som är beredda att bygga studentbostäder måste prioriteras och SSSB måste få fler markanvisningar på bättre mark.

Ett helt nytt område kring Norra station håller på att växa fram med plats för forskning, kontor, hotell och bostäder. Stockholms stad lyfter fram Norra stationsområdet som ett blivande centrum för så kallad Life Science och det nära samarbetet med Karolinska Institutet och Kungliga Tekniska Högskolan. Samtidigt är samtliga av de 900 markanvisade nya bostäderna upplåtna med bostadsrätt. Den borgerliga majoriteten vill skapa ett centrum för forskning och studier, men inte ge utrymme för några studenter att faktiskt bo där. Norra Station kan bli ett levande campus med sitt unika läge med Stockholms Universitet, KTH och Karolinska Institutet runt knuten. Vi vill därför markanvisa resten av planerade bostäder i Norra Station till bolag som vill bygga hyresrätter och studentbostäder.

Lokaler som ägs av staden ska inte stå tomma eller rivas – de kan byggas om till små hyresrätter eller studentbostäder. Idag är det dessutom trångt mellan kontoren och myndigheterna i Stockholms innerstad. Genom att utlokalisera kommunala verksamheter från innerstaden till stadens förorter frigörs stora ytor som kan byggas om till bostäder för unga. En bra blandning mellan bostäder och kontor i innerstaden skapar dessutom en levande stad med människor även efter kontorstid.

Självbyggeri för ungdomar är sociala projekt, som ger möjlighet till både sysselsättning, personlig utveckling och en egen bostad. Vi vill att försöken med självbyggeri för ungdomar ska återupptas och verksamheten utvecklas. Erfarenheterna från Melands kommun i Norge ska tas tillvara.

En socialt hållbar stad

- Socialtjänsten ska vila på demokratins och solidaritetens grund
- Rätten till goda uppväxtvillkor gäller alla flickor och pojkar
- Kvinnor och män ska få hjälp att komma ifrån missbruk
- Kvinnor och män med funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra

Socialtjänsten ska vila på demokratins och solidaritetens grund

Socialtjänsten ska baseras på kunskap, erfarenhet, brukarinflytande, utvärdering och forskning. Grundläggande värderingar enligt socialtjänstlagens portalparagraf är styrande. Barnperspektivet uppmärksammas i alla delar av socialtjänsten och i samverkan med andra aktörer. Alla som söker hjälp ska känna att de får uppmuntran, och ett gott bemötande. Förändringar ska genomföras i samverkan med handikapp- och brukarorganisationer. Lokala handikapprådet ska få yttra sig i god tid.

Rätten till inflytande över sitt eget liv och stöd från samhället för att kunna leva ett gott liv är grundläggande. Alla ska ha inflytande över de insatser som hon eller han behöver och i största möjliga utsträckning kunna välja insatser. Väntetiden för att få kontaktperson efter beslut ska minskas. Rätten till makt och inflytande ska inte blandas ihop med konkurrensutsättning. Friheten att välja boende är en illusion så länge bostadsbrist råder, vare sig det gäller gruppboende eller annan lägenhet. Det så kallade valfrihetssystemet för funktionsnedsatta garanterar bara en köplats men inga fler bostäder, ger inte rätt att välja kommunalt boende eller ens rätt att få säga nej till konkurrensutsättning av sitt eget hem.

Socialtjänsten har grundläggande ansvar för sociala insatser. Idag ser vi ett oroväckande skifte i synsätt på de ideella organisationerna. Från att socialtjänsten setts som huvudansvarig och organisationerna fristående komplement till att organisationerna ses som potentiella serviceproducenter. De ideella organisationernas oberoende minskar liksom den offentliga insynen i socialtjänsten. Resultatet blir en ökad tystnad inför nedskärningar. Vår uppfattning är att ideella krafter inte ska ersätta stadens ansvar men har en viktig roll genom sitt kontaktskapande arbete

Vi behöver ökat fokus på resultat i socialtjänsten. I den mån som organisationer finansierar verksamhet med kommunala anslag ska uppföljning göras. Samarbetet behöver utvecklas i arbetet med hemlösa och människor som försöker komma ifrån missbruk. Handikapporganisationernas intressepolitiska arbete ska uppvärderas. Kvinnojourer som under många år tagit ett ansvar för våldsutsatta kvinnor i samhällets frånvaro ska inte bära huvudansvaret för stödinsatser utan vara komplement.

Rätten till goda uppväxtvillkor gäller alla flickor och pojkar

Förebyggande och tidiga insatser som minskar barnfattigdom och ökar barns fysiska och psykiska hälsa ska prioriteras i socialtjänst, förskola, skola och fritid. Generella insatser ska utökas, till exempel SL-kort för alla gymnasieungdomar, fler mötesplatser för unga samt fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter. Brister i välfärden ska rättas till, vilket leder till bättre uppväxtvillkor och minskade kostnader för kommunen. Samhällsekonomiska kalkyler visar att det lönar sig med förebyggande arbete.

En bred satsning på kompetensutveckling ska genomföras över myndighetsgränserna för att tidigt stödja barn som riskerar att fara illa. Det behövs en tydlig stadsövergripande policy för hur olika aktörer ska agera när man tror att barn far illa. Skolk som riskfaktor ska uppmärksammas. Gruppstöd och enskilt stöd ska finnas i hela staden för barn till föräldrar med missbruk eller psykisk funktionsnedsättning och för barn som är utsatta för våld eller lever i familjer med våld.

Föräldrautbildning är en av de bästa förebyggande insatserna för att ge barn goda uppväxtvillkor. Familjecentraler i samverkan med landstinget ska byggas upp igen. Den kommunala familjerådgivningen utökas, med breddad kompetens för att fånga upp behov i olika delar av staden. Avgifterna för familjerådgivning måste sänkas. Det ska finnas ett nära samarbete mellan familjerådgivare/behandlare och övrigt utåtriktat arbete, till exempel de öppna förskolorna,

Barna- och ungdomsvården ska stärkas i förorter där det behövs kraftigt ökade insatser. Socialtjänstens insatser för förstärks stegvis, så att budgeten ökar med 100 miljoner kronor på en mandatperiod. Rättssäkerheten i myndighetsutövningen ska öka. Utredningstidernas längd ska hållas. Barn och unga i alla delar av staden ska ha lika tillgång till förebyggande och tidiga insatser. Samverkan mellan socialtjänst, skola, landsting och polis måste stärkas. Spetsutbildning ska finnas för socialsekreterare. Åtgärdsprogram som följs upp ska finnas för barn som riskerar att fara illa.

Barn i familjehem är mycket utsatta och har rätt till bra vård och skolgång som noga följs upp. De nya riktlinjerna för familjevård är bra och bör kunna bidra till att förbättra barnens situation, om tillräckliga resurser avsätts för familjevården. Av de fyra obligatoriska tillsynsbesöken ska minst ett vara oanmält. Kommunfullmäktige ska noga följa utvecklingen genom en årlig redovisning. Resurser tillförs för ökad tillsyn.

Många barn som bor länge i familjehem är otrygga, vilket påverkar uppväxt och vuxenliv. Dessa barn skulle behöva den kontinuitet som en adoption eller överflyttning av vårdnad kan ge. Ett nytänkande är att se över möjligheten att rekrytera familjehem för små barn bland dem som väntar på en internationell adoption. Socialsekreterarna måste också få utbildning om fördelarna med adoption, så att alla parter kan se fördelarna ur barnets perspektiv. Barnen ska givetvis alltid ha rätt att veta sitt ursprung.

Kvinnor och män ska få hjälp att komma ifrån missbruk

Ett förebyggande perspektiv är centralt inom allt arbete med missbruk. De flesta som har missbruksproblem har inte kontakt med socialtjänsten. För att nå människor med dolt missbruk krävs ett förstärkt uppsökande arbete och tidiga insatser i samverkan med vårdcentraler och företagshälsovård. Idag minskar det uppsökande arbetet på grund av snäv missbruksbudget. Det behövs också light-mottagningar för unga vuxna med depressioner och beroendeproblematik i samverkan med landstinget.

Spelberoende måste också få adekvat hjälp och stöd. Även om landstinget erbjuder behandling för ungdomar och för vuxna finns ingen ovillkorlig rättighet inskriven i hälso- och sjukvårdslagen. Bistånd till spelberoende borde ingå i socialtjänstlagen.

Narkotikan biter sig fast bland Stockholms ungdomar enligt Stockholmsenkäten 2010. Köns- och klassmönster behöver analyseras för att få bra underlag för satsningar. Stadens Tobaks- Alkohol- och Narkotikapolitiska program måste följas upp genom ett batteri med åtgärder. Det drogförebyggande arbetet måste utökas och insatser mot nyrekrytering av ungdomar och unga vuxna prioriteras.

Alla stadsdelsnämnder ska ha preventionssamordnare, det räcker inte med kontaktpersoner. Fokus ska riktas på flickor och på narkotikan. Särskilt oroande är det accelererande bruket av cannabis. Staden måste göra kraftiga insatser för att nå ungdomar i riskzon. Det behövs saklig information till föräldrar och ungdomar. Vänsterpartiet vill under 2012-2014 satsa på en långsiktig informationsinsats om cannabis. Maria Ungdom ska i sin roll som specialister samverka med stadsdelsförvaltningarna för att informera föräldrar och ungdomar. Vi vill förstärka Maria Ungdom så att de har möjlig-

heter att vara ett reellt stöd i stadsdelsnämndernas förebyggande arbete. Kunskapen inom Maria ungdom är unik och vi vill göra dem till ett nationellt kunskapscentrum.

Arbetet med att minska öppna drogarenor tillsammans med polisen och landstinget ska fortsätta. En fältstation ska finnas på Sergels torg. Erfarenheter från brukarorganisationer tas till vara för att människor ska få bostad, arbete och ett socialt fungerande liv. Forskning har visat att det är viktigt att få lägenhet, för att sedan kunna lösa andra problem. Möjligheten att få bostad utan att gå via försökslägenhet behöver utökas kraftigt. Socialtjänsten är idag inget alternativ för de som har ett initialt missbruk, utan söks upp först om det blir problem med försörjning etc. Dessutom saknar socialtjänsten all möjlighet till medicinsk bedömning. Idag råder stor brist på bra ingångar för att söka hjälp anonymt. Det saknas också en öppen missbruksvård med tydlig ansats att gripa in tidigt, innan missbruket har skapat problem med bostad, försörjning etc.

Det stora antal unga vuxna som använder partydroger och överkonsumerar alkohol når vi inte genom socialtjänsten, utan endast genom öppna mottagningar som är specialiserade på missbruk. Samhället måste generellt bli bättre på att nå personer som befinner sig i ett beroende eller har ett riskbeteende. Inte bara unga är dolda missbrukare.

Vård och behandling för kvinnor och män ska inriktas på långsiktiga vårdkedjor i samverkan med den enskilde. Det behöver förtydligas vad som ska göras när vårdkedjan bryts i förtid. För en del personer med missbruk avlöser boende och behandling varandra utan att livssituationen märkbart förbättras. Det ger en akutstyrd missbruksvård när inte tid ges för att utvärdera insatserna med klient och socialsekreterare tillsammans. Den garanti för missbruksvård som planeras blir verkningslös om inte mer resurser tillförs individ- och familjeomsorgen. Öppenvård inriktad på kvinnors behov ska finnas. Mammor (och pappor) ska kunna få riktad behandling som innefattar bearbetning av föräldrarollen. Idag skrivs kvinnor och män i underhållsbehandling ut på grund av återfall och måste ställa sig i kö igen om de vill in i behandling. Staden bör i kontakt med landstinget verka för att det ska vara en öppen dörr tillbaka.

Stockholms läns landsting har beslutat att ansöka hos Socialstyrelsen om att införa sprututbyte i regionen. Staden blockerar inlämnandet av ansökan genom att kräva att lokal för sprututbyte ska ligga i direkt anslutning till sjukhus. Landstinget har förslag på lokaler men inte i anslutning till sjukhus. Staden bidrar inte heller till att söka lokal. Vänsterpartiet anser att verksamheten ska finnas på tre ställen; innerstaden samt södra och norra delen av staden. En väl fungerande sprututbytesverksamhet står inte i strid med ett narkotikafritt samhälle eller målen om att förhindra nyrekrytering och minska antalet missbrukare. Sprututbytesprogrammet ska vara en del av en kontaktskapande motiverande verksamhet med en ständigt öppen dörr mot vård och behandling. Sprututbyte är en hälsopolitisk och inte en narkotikapolitisk insats.

Kvinnor och män med funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra

Stadsdelsnämnderna ska samordna verksamheter som kommer i kontakt med funktionsnedsatta. Oklarheter i ansvar får inte förekomma, eftersom det försvårar individens tillgång till rätt insatser. Den administrativa uppdelningen mellan personer med funktionsnedsättningar och personer med psykisk funktionsnedsättning bör ses över, så att alla får de insatser de behöver.

Det centrala kansliet för nivåplacering inrättades som projekt för att utveckla resursfördelningssystemet och likställigheten, men är avsteg från stadens organisation med stadsdelsnämnder. Det bör tas fram alternativ för hur nivåbedömning kan organiseras för att både tillgodose likställighet ur brukarperspektiv och stadens grundläggande

principer för styrning. Stadsdelsnämnderna ska ha kvar det fulla ansvaret för biståndsbedömningen. Brukarna måste få beslut om nivåbedömningar som går att överklaga.

Rätten till bostad

Idag är bristen på både gruppbestäder och vanliga lägenheter med boendestöd akut. När det gäller yngre behövs ett nytänkande både när det gäller bostäder och daglig verksamhet. Utbyggnaden går för långsamt och målen har inte nåtts på långa vägar. Preliminära uppgifter visar att det under 2010-2014 behövs cirka 1 000 nya bostäder enligt LSS respektive SoL för personer med funktionsnedsättningar.

Bostäderna måste utformas så att de ger en god levnadsnivå. Gruppbestäder för personer med funktionsnedsättningar ska högst ha sex lägenheter. Planerade bostäder ska inarbetas i stadens bostadsplanering. Alla stora bostadsprojekt ska inrymma såväl gruppbestäder som service- och stödlägenheter. Alla berörda nämnder och styrelser ska samverka för att klara utbyggnaden.

Förutsättningar för gruppbestad eller stödbostad ska prövas i alla nya bostadsprojekt. Stadsdelsnämnderna ska redovisa skäl om de inte bygger gruppbestäder och handikapprådet ska få yttra sig. Socialnämnden ska ha ett övergripande ansvar för att hela stadens behov tillgodoses. Kommunfullmäktige ska kunna besluta om planering för boenden, exempelvis för små funktionshindersgrupper. Ett stort behov är gruppbestäder för yngre demenssjuka. Brukar drivna organisationer som inte är vinstdrivande ska kunna få stimulansbidrag för utbyggnad av gruppbestäder.

Vi vill återinföra regeln om att gemensamma ytor inte ska belasta hyran i gruppbestäder. Det har visat sig att likvärdighet inte råder i staden. Funktionsnedsatta ska inte få högre hyror på grund av merkostnader som följer av funktionsnedsättningen.

God omsorg, stöd och service på ett jämställt sätt

Staden ska ta fram en modell för kvalitetsuppföljning, en adekvat kompetensnivå för personalen samt tillräcklig bemanning så att målen om goda levnadsvillkor nås. För låg bemanning motverkar boendes möjlighet att utvecklas. Med utvecklad pedagogik, fler individuella planer och mål för ökad självständighet för boende i gruppbestad kan fler boende utvecklas, särskilt de yngre.

Alla kvinnor och män med funktionsnedsättning ska få god omsorg, stöd och service som beviljas och utförs på ett jämställt sätt. Sociala arbetskooperativ ska finnas som alternativ till daglig verksamhet. Personliga ombud ska finnas i tillräcklig omfattning i alla stadsdelsnämnder. Barn och unga med funktionsnedsättning ska kunna vara med i ordinarie verksamheter. De som behöver anpassad fritidsverksamhet ska i största möjliga utsträckning få det tillgodosett i samverkan med idrottsförvaltningen. Insatserna ska utformas med respekt för s önskemål och ge förutsättningar för självständighet och delaktighet.

En individuell plan enligt LSS ska erbjudas alla som har rätt till det. Beslutade insatser ska verkställas i skälig tid. Heminstruktörer för syn- och hörselskadade ska finnas i tillräcklig omfattning. Ledsagarservice ska beviljas alla som behöver och önskar oberoende av boendeform. Den enskilde ska ha rätt att bestämma vad ledsagningen ska användas till. Stadens centrala ledsagarservice har unik kompetens och ska återföras i stadens regi, när avtalet går ut. Idag finansierar inte ersättningen hela insatsen, och systemet ska ses över. Idag är servicen uppsplittrad på ett 40-tal olika aktörer.

Verkligt inflytande för brukare

Vi vill i nära samverkan med handikapporganisationer och handikappråd skapa förutsättningar för att alla ska få rätt att välja boende, daglig verksamhet, sysselsättning och övrigt stöd som de behöver i så stor utsträckning som möjligt. Om brukarna ska få verkligt ökat inflytande krävs ett tydligt mål att öka brukarnas och anhörigas inflytande över hur de beviljade insatserna ska utföras. Däremot går det inte att lova ett brukarinflytande som helt uppfyller alla önskemål och i vissa fall riskerar att vara till nackdel för övriga brukare som får insatser i berörda verksamheter.

Utgångspunkter för en utredning enligt nya direktiv ska vara att staden har huvudansvar för planering och drift. Alla upphandlingar av gruppboenden ska stoppas. Brukarna ska så långt som möjligt ha tillgång till den beviljade insatsen där de har sin huvudsakliga sociala förankring, om de inte önskar annat. Alla verksamheter ska hålla en hög kvalitet. Även brukare som har speciella behov måste ha tillgång till skräddarsydda, individuella lösningar i närheten där de och deras närstående bor. Det måste skapas ett system där individens behov och önskemål kan balanseras med övriga brukares behov i ett gemensamt boende.

Personer med psykiska funktionsnedsättningar

Många stockholmare med psykiska funktionsnedsättningar saknar såväl egen bostad som sysselsättning. Det är bara 37 % i snitt som beviljats sysselsättning av alla som har kontakt med socialpsykiatri. Andelen varierar mellan 21 och 53 %, vilket inte är acceptabelt ur ett likvärdighetsperspektiv. Varje stadsdelsnämnd behöver därför ta fram en plan med åtgärder för boende, sysselsättning, träfflokaler samt uppföljning. Ett uppsökande arbete ska göras för att inventera behoven. Ett socialpsykiatriskt kunskapscenter ska samla och analysera kunskap om sociala insatser och bidra till bättre insatser för den enskilde individen.

Socialpsykiatri ska drivas i kommunens regi, eftersom det är kommunen med sitt offentliga ansvar som bäst tillgodoser behoven hos mentalt och socialt funktionsnedsatta personer. Det fungerar bäst där biståndsbedömningen är integrerad i den samlade verksamheten, vilket rivs upp när socialpsykiatriens utförarverksamhet konkurrensutsetts. Det införda pengsystemet måste utvärderas. Pengen kritiserades starkt för att bygga på en illusion om den ”mätbara” människan på individuell nivå och syftar enbart till att öka privatiseringen. Anslagsfinansiering är överlägset ur brukarperspektiv.

Arbete och försörjning

- Rätten till arbete gäller alla
- Ett livslångt lärande ger alla chanser
- Ekonomisk och social trygghet för både barn och vuxna

Rätten till arbete gäller alla

Arbete och självförsörjning är grundläggande för att kvinnor och män ska leva ett självständigt liv. Fler kommunala jobb minskar arbetslösheten. Vissa anställningar ska vara traineeanställningar för unga arbetslösa och personer med funktionsnedsättningar. Utbildning krävs för hållbara arbeten. Ingen människa ska vara långtidsarbetslös. Det behövs ett mer motiverande arbetssätt för att främja långtidsarbetslösas möjligheter att få ett arbete. Många gånger behövs ett fokus på hela livssituationen.

Arbetslösheten är klassrelaterad. I Rinkeby-Kista var till exempel i september 6,7 procent (16-64 år) respektive 4,8 procent (16-24 år) arbetslösa, medan motsvarande siffror på Östermalm var 1,7 procent (16-64 år) och 1,2 procent (16-24 år). Regeringens försvagning av arbetslöshetskassan gör att ännu fler hamnar i ett utsatt läge, särskilt

unga. I nästan alla stadsdelsområden har arbetslösheten minskat sedan september 2010 fram till september 2011, men i mycket olika omfattning. I Älvsjö har till exempel arbetslösheten minskat med 20,4 procent medan arbetslösheten istället ökat i Rinkeby-Kista med 2,58 procent. De senaste åren har andelen arbetslösa med a-kassa minskat medan personer utan ersättning har ökat. Arbetslösheten följer samma kurvor som försörjningsstödet, vilket tydligt visar att vi är en segregerad stad.

Arbetsmarknadsverksamheten ska hjälpa arbetslösa till ett varaktigt arbete och inte användas som kontrollinstrument som rycker undan människors trygghet. Handlingsplaner ska tas fram i samverkan med den enskilde. Insatser ska vara individuellt utformade utifrån vad som krävs för att få chans till varaktigt jobb. Enstaka frånvaro etc. från arbetsmarknadsverksamheter ska inte medföra indraget försörjningsstöd. SL-kort ska beviljas och arbetskläder vid behov från försörjningsstöd. En seriös planering med studier som leder till arbete ska inte behöva avbrytas för ströjobb.

Inriktning och arbetsätt på Jobbtorg inklusive samverkan med försörjningsstödet behöver utvärderas i samverkan med brukarna. Målet är att utveckla ”En dörr in”-center där arbetsmarknadsverksamheten, arbetsförmedlingen och försäkringskassan sitter ihop. Att den inriktningen som vi drivit nu ska utredas av majoriteten är bra.

I vårt kunskapsintensiva samhälle krävs god allmänutbildning för att få hållbara arbeten. Även enkla jobb kan vara svåra att få för lågutbildade. Strukturen på arbetsmarknaden har ändrats och riktlinjerna för ekonomiskt bistånd måste anpassa sig till det. Gällande riktlinjer från 2007 motverkar utbildning som ger ett hållbart arbete och försörjning. Jobbtorgsaspiranter låses in i en evig kedja av praktik, tillfälliga arbeten och försörjningsstöd i stället för att få möjlighet till studier för att långsiktigt försörja sig.

Att investera i kunskap är alltid rätt. Många arbetslösa som är inskrivna på jobbtorgen saknar relevant utbildning. Att 40 % endast har förgymnasial utbildning eller lägre visar att jobbtorgens insatser visar bristerna i den förda skolpolitiken. I grunden handlar det om att Stockholms stad inte har lyckats ge utbildning till alla de arbetslösa som idag står utan betyg från grundskola och gymnasium.

Det måste till en stor satsning för att nå långtidsarbetslösa och ungdomar som saknar grundläggande utbildning på grund- och gymnasienivå. Att 30 % av de inskrivna 2010 har varit inskrivna på jobbtorgen i mer än ett år är talande och det behövs en ordentlig analys av vad som är ”nycklar” för att varje individ ska få arbete. Det är viktigt att alla arbetslösa får träffa studie- och yrkesvägledare som kan motivera många fler än idag till studier. Om inte statliga insatser beslutas om bättre studiestöd måste kommunen ta sitt ansvar.

Arbetsgivare ska inte få gratis arbetskraft genom praktikanter utan ska istället förbinda sig att ge 6-månaders anställning om inte vägande skäl talar emot. Alla nämnder och styrelser ska ta fram praktikplatser som är individuellt utformade och kompetenshöjande för individen. Enheter som tar emot praktikanter bör få en mindre ersättning som kan gå till kompetensutveckling eller annat som enheten bestämmer. Upphandling av insatser ska ses över så att insatser av god kvalitet alltid finns. Kompetens hos stadens anställda ska tas tillvara genom ökad verksamhet i egen regi. Arbetsträning ska erbjudas de som står mycket långt från arbetsmarknaden, som förberedelse till praktik och andra insatser. Alla som har försörjningsstöd och söker arbete ska få SL-kort.

Arbetsmarknadsinsatserna ska utvecklas för funktionsnedsatta som har mycket svårt att komma in på arbetsmarknaden. Den alternativa förmedlingen av sysselsättning, studier, praktik och arbete för personer med psykisk funktionsnedsättning permanentas om utvärderingen visar goda resultat. Staden ska stimulera utvecklingsarbete för att

bereda fler personer med funktionsnedsättningar arbete på öppna arbetsmarknaden. Det viktigaste är en allmänt sett ökad tillgänglighet, bättre kunskaper om funktionsnedsättningar, intensifierad information och framförallt ändrade attityder.

Sociala kooperativ är bra alternativ för människor som står långt ifrån arbetsmarknaden, exempelvis hemlösa, psykiskt funktionsnedsatta och personer som rehabiliteras efter missbruk. Målet är att minst fem kooperativ startas under året. Fem stadsdelsnämnder får ansvaret att samordna kooperativen i samverkan med brukarorganisationer. Kooperativen är en resurs för hela staden.

Rådgivning för att starta kooperativ och småföretag ska utvecklas i samverkan med arbetsförmedlingen och kooperativt idécentrum, med fokus på Järva och Söderort. Bostadsbolagen ska inventera möjligheterna att hyra ut billiga lokaler.

Ett livslångt lärande ger alla chanser

För att rusta människor när det råder hög arbetslöshet och öka antalet stockholmare med gymnasiekompetens krävs ökade resurser till kommunal vuxenutbildning. Vi måste satsa aktivt på att nå grupper som behöver kompetensutveckling för att hävda sig på arbetsmarknaden.

All forskning pekar på att utbildning är centralt för att få fäste på arbetsmarknaden. Stockholm bör därför se över vilka vägar vi erbjuder för de som saknar grundutbildning - korta kurser eller en utbildning som ger större valmöjligheter i livet. Att 30 % av deltagarna på jobbtorgen har utbildning under gymnasienivå samt att 20 % har utbildning kortare än 9-årig grundskola visar mycket stora behov av grundutbildning.

I de analyser som USK har gjort är kort biståndstid en tung enskild faktor för att få jobb. Med en gymnasieutbildning blir det kortare biståndstid. Utbildning är en klassfråga som starkt bidrar till att även arbetslöshet är en klassmarkör. Sambandet är glasklart. Det är ett stort misslyckande att Stockholms stad inte har lyckats ge utbildning till de unga personer som nu tvingas gå på försörjningsstöd och blir "aspiranter" på jobbtorgen.

Att ha misslyckats i skolan är en faktor som starkt påverkar en individs självförtroende och psykiska hälsa. Självklart ska de "aspiranter" som går på jobbtorgen inte tvingas in i studier. Däremot borde vi ge förutsättningar att genom jobbtorgen erbjuda basstudier med bibehållet försörjningsstöd. Ungdomsarbetslösheten är mycket hög i Stockholm. Trots det saknas nödvändiga satsningar på utbildning i förslag till budget.

Personer med funktionsnedsättningar ska ha samma möjlighet att studera som andra. Tillgång till dövtolk och tekniska hjälpmedel ska därför vara en självklarhet.

Staden ska ha en "infrastruktur" för vuxenutbildning utan vinstintressen där grunden är kommunala skolor och folkrörelseregi. Det är samhällets och elevernas behov som ska styra vuxenutbildningen. Privata utförare ska finnas endast när verksamheten bedrivs bättre i denna form. Skolinspektionen har i en aktuell rapport påvisat stora brister i vuxenutbildningen. För att säkerställa en god och kvalitativ utbildning krävs en kontinuerlig kvalitetssäkring såväl av offentligt som privat drivna skolor.

En öppen dörr till komvux

Människor som har valt fel utbildning måste få möjlighet att komplettera sin utbildning för att få ett arbete. Det behövs en genomlysning av komvux för att se till att verksamheten svarar mot behoven.

Lågutbildade personer som står långt från arbetsmarknaden och har kommunala arbetsmarknadsinsatser måste kunna bättra på sin grundläggande kompetens för att ha en chans att få arbete. Efter bedömning på jobbtorgen ska de kunna läsa in grundskolan och viss gymnasieutbildning (svenska, engelska och matematik) efter individuell bedömning, om inte möjlighet till statlig finansiering finns. Med vänsterpartiets budgetförslag i riksdagen kan arbetslösa över 25 år läsa in gymnasieskolan med förmånlig finansiering, aktivitetsstöd eller studiemedel med högre bidragsdel.

Utbildning inom områden där det råder arbetskraftsbrist eller väntas uppstå brist ska erbjudas i samverkan med komvux och arbetsförmedlingen. Staden har ett intresse av att människor utbildas inom områden där det behöver rekryteras i den egna verksamheten, till exempel äldreomsorgen och förskolan.

Svenska för invandrare

Svenska för invandrare (SFI) är ett av våra främsta verktyg för integration. Utbildningen ska inte splittras upp på en mängd aktörer som idag. Vi vill ha en effektivare svenskundervisning. Istället för bonus till högrepresterande vill vi att de som har det svårast att studera ska få bättre förutsättningar. Det ska inte vara väntetid för att få läsa svenska. SFI ska ge möjlighet till både deltids- och heltidsstudier, möjlighet att kombinera studier med yrkespraktik samt validera kompetens.

Kvaliteten på undervisningen ska förbättras och i högre grad anpassas till varje persons behov och förutsättningar. Lärarnas villkor ska förbättras. Grupperna ska bli mindre och undervisningen mer sammanhållen. Målet ska vara att alla som lämnar SFI ska klara nationella målet i svenska. Staden bör ta vara på människor med invandrarbakgrund som resurser inom SFI. Då kan vissa moment i undervisningen förklaras på hemspråket. Det ska vara möjligt att fortsätta på SFI även om man fått heltidsarbete.

Ekonomisk och social trygghet för barn och vuxna

Vi står för en solidarisk socialpolitik som ger rätt till skälig levnadsnivå även för människor som måste söka ekonomiskt bistånd. SL-kortet ska därför återföras i normen enligt regler som gällde 2002-2006. Nya e-tjänster införs 2011, varför det är självklart att tillföra kostnader för Internetuppkoppling i normen. Möjlighet att söka arbete via nätet hemma i bostaden ökar också chanserna att vara aktivt arbetssökande.

Nivån för godtagbar hyra behöver höjas, eftersom nybyggda allmännyttiga lägenheter kostar mer än vad som godtas idag. Stadens riktlinjer måste moderniseras och anpassas till de förhållanden som präglar en storstad, som värnar barn och utsatta människor och utformas så att de inte befäster segregationen. Det är bra att majoriteten har backat och vill tillåta att föräldrar får ledigt två veckor från jobbtorget för att vara tillsammans med sina barn. Däremot menar vi att det inte räcker. Barn till föräldrar med försörjningsstöd ska ha samma rätt till ledighet med sina föräldrar som andra barn.

Vi vill arbeta mot brister i samhället som tvingar människor att söka ekonomiskt bistånd, bo otryggt i andrahand eller tvingas flytta för att få jobb. Ju färre levnadsomkostnader som ingår i normen ju mer måste de sökande "vända ut och in" på sig för att bevisa behov för vanliga levnadsomkostnader som SL-kort, preventivmedel och Internet. Behoven hos de som har långvarigt bistånd ska särskilt uppmärksammas.

Tillgången på arbete avgör om människor kan försörja sig. Strukturella orsaker styr behovet av ekonomiskt bistånd, men det behövs också individuellt utformat stöd. Barnfamiljer, unga ensamstående föräldrar och personer med ohälsa är exempel på grupper som kan behöva extra insatser. Budget- och skuldrådgivning ska vara en rättighet. Ungdomar, hemlösa och de som får försökslägenheter kan ha särskilda behov

liksom personer med upprepade hyres- och elskulder. Får man försörjningsstöd mer än tillfälligt ska man ha rätt till en personlig handlingsplan som följs upp regelbundet.

Resurser för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder ska som under vår tidigare mandatperiod fördelas i ett särskilt anslag. Resursfördelningsmodellen för ekonomiskt bistånd ses över med målet att ta fram variabler som tydligt speglar samband mellan ohälsa och ekonomiskt bistånd.

Barns situation ska alltid uppmärksammas när vuxna söker ekonomiskt bistånd eller när vuxna på annat sätt kommer i kontakt med socialtjänsten. Innan beslut fattas ska konsekvenser för varje barn alltid övervägas och dokumenteras. Metoder för att förebygga negativa effekter av långvarigt behov av försörjningsstöd för barn ska uppmuntras. Det ska finnas tillräckligt med resurser för att socialtjänsten ska kunna tillämpa ett barnperspektiv och följa socialtjänstlagens intentioner. Socialtjänsten ska i samverkan med bostadsbolagen se till att inga barnfamiljer vräks av ekonomiska skäl. Inga barn ska utsättas för att elen stängs av.

Staden ska främst satsa på generella insatser för att minska utsattheten för barn i familjer med svag ekonomi. Det handlar om att återinföra SL-kort till alla gymnasieungdomar, öka antalet kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter på stadens mötesplatser och se till att skolorna inte ordnar avgiftsbelagda aktiviteter på idrottsdagar eller skolresor som kräver att föräldrarna lägger ut pengar.

Kunskap för jämlikhet

- Mer lärande i förskolan
- Jämlika och höga kunskapsresultat är skolans huvuduppgift
- Elevernas arbetsmiljö
- Framtidens skola – mindre marknad och mer akademi

Mer lärande i förskolan

Stockholm har en fantastisk förskola. Många är de som i vuxen ålder fortfarande minns namnen på ”dagisfröknar” som spelade en viktig roll under uppväxten. Den svenska förskolan har resurser och en omfattning som i en internationell jämförelse är imponerande. Men när vi satsar så mycket är det viktigt att fråga sig: utnyttjar vi resurserna på bästa sätt? Förskoleinspektörerna har i år liksom flera gånger tidigare påpekat att det finns stora kvalitetsskillnader mellan olika förskolor.

Höjd kvalitet i förskolan strategiskt för att lyckas med resten av skolan

Om man främst betraktar förskolan som barnpassning kan skillnaderna tyckas mindre viktiga. Och säkert skulle många barn klara sig utmärkt även utan en perfekt förskola. Men barn kommer till förskolan med väldigt olika förutsättningar. En amerikansk studie har visat att treåringar med högutbildade föräldrar har mer än dubbelt så stort ordförråd som treåringar med lågutbildade föräldrar. Så stora skillnader redan vid tre års ålder är ett exempel på hur avgörande den sociala miljön är för språklig och intellektuell utveckling. Men det är också ett exempel på vad effekterna kan bli utan förskola. Den svenska modellen med en väl utbyggd förskola ger en unik möjlighet att utjämna skillnader. Därför är kvaliteten på förskolan av strategisk betydelse för att uppfylla målet om jämlika och höga kunskapsresultat i skolan.

Stadens förskoleinspektion har i flera rapporter gett den samlade bilden att många förskolor huvudsakligen fungerar bra. De erbjuder en bra fysisk miljö och arbetar aktivt med värdefrågor. Barn får utveckla sin sociala förmåga genom fri lek, men också i

samspel med vuxna som ofta är intresserade och engagerade i barnen. Föräldrarna har oftast stort förtroende för förskolan. Med andra ord en trygg och omsorgsfull miljö. Däremot saknas ofta det fokus på utvecklingen av barnens lärande som är centralt i läroplanen och som utmärker förskolor med hög kvalitet. Där är lärarna pedagogiskt medvetna och möter barnen i deras intressen och frågor, samtidigt som de kan ge barnen nya utmaningar. Verksamheten ger inte bara en god omsorg, utan samspelet med barnen innehåller också en tydlig lärandedimension. Den dokumentation som görs till föräldrarna handlar här inte bara om vad barnen sagt och gjort utan beskriver också hur det har samband med barnets lärande och utveckling. Man kan säga att personalen har en förankring i läroplanens syn på kunskap och lärprocesser.

För att verkligen utnyttja potentialen i Stockholms förskolor krävs att alla förskolor håller denna höga kvalitet. Förskoleinspektörerna har år efter år påpekat att de flesta förskolor behöver föra fördjupade diskussioner om läroplanen. Behovet av att anställa fler utbildade förskollärare hänger samman med kraven på en mer pedagogiskt inriktad verksamhet. Både kommunalt och privat driven förskola har en låg andel förskollärare och på vissa enheter saknas de helt. Att åtgärda detta måste ges absolut högsta prioritet. Nya metoder för rekrytering kan behövas och löne- och arbetsvillkor ses över för att öka yrkets attraktivitet.

Ett medvetet arbete med barns språkutveckling i svenska språket är centralt och pågår på många håll. Däremot saknas ofta ett konkret arbetssätt för att stödja flerspråkiga barns språkutveckling inom andra språk än svenska. Även detta påverkas av i vilken grad läroplanens idéer är kända och förstådda av personalen. För att få till förbättringar vill vi göra en särskild satsning i förskolan och skolan på språkutveckling, som omfattar både svenska språket och flerspråkiga barns modersmål. Alla förskolor ska ha ett aktivt jämställdhetsarbete. För det krävs återkommande fortbildning av personalen, där jämställdhetspedagoger kan spela en viktig roll.

Förskolan ska vara likvärdig för alla barn, men är idag, liksom skolan, segregerad. Vi vill därför göra en översyn över resursfördelningen, i likhet med den som gjorts för skolan, med målet att införa ett socioekonomiskt styrt tilläggsbelopp.

Samverkan med skolan

Enligt stadens förskoleplan har alla barn och föräldrar rätt till en väl organiserad övergång mellan förskola och skola. Ofta fungerar det men inte överallt. Ett problem är att antalet skolor att samverka med ständigt ökar som en följd av det fria skolvalet och etableringen av nya friskolor. Generella brister i förskolans kvalitet gör också att det kan saknas underlag för samverkan inriktad på elevens lärande. Den samverkan som omfattar barn med särskilt stöd i förskolan är särskilt viktig. Brister inom det området måste vara av högsta prioritet att åtgärda oavsett skälen till svårigheterna.

En öppen och tillgänglig förskola

Antalet barn som önskar plats i förskola växer samtidigt som möjligheterna att inrätta förskolor i innerstaden och en del förorter minskar. En orsak är de borgerliga partiernas omvandling av allmännyttan till bostadsrätter, som gjort att förskolor sagts upp från lokaler. Stora insatser krävs för att klara behovet av förskolor till rimliga hyror.

Barnomsorgsgarantin ska hållas och barngruppernas storlek minskas. Småbarnsgruppernas storlek ska inte överstiga 14 barn (på sikt 12) och storbarnsgrupperna inte vara större än 18 barn (på sikt 16). Barngrupperna ska minska med i genomsnitt ett barn per grupp under denna mandatperiod.

Alla barn ska ha rätt till en pedagogisk barnomsorg oavsett om föräldrarna är arbetslösa, arbetar skift eller arbetar på obekvämt arbetstid. För att ta tillvara möjligheten att utjämna skillnader i förkunskaper och ge alla barn en bra skolstart bör intresset för förskolan uppmuntras där inskrivningen är låg. Av det skälet måste även vårdnadsbidraget avskaffas. Det ökar skillnaderna mellan barn, försämrar möjligheter att vara bra rustad inför skolstart och försämrar kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden.

Barnomsorg ska erbjudas i tillräcklig utsträckning för att föräldrar ska kunna arbeta och studera. Hur det fungerar i Stockholm behöver kartläggas för att kunna sätta in åtgärder om öppethållandet inte motsvarar behoven. En nationell undersökning från Kommunal har visat att förskolans öppettider är svåra att kombinera, inte bara med arbete på obekvämt arbetstid, utan också med arbete mellan klockan 7 och 18. En tredjedel av föräldrarna kan därför inte arbeta heltid. Brister i öppethållandet under sommaren har framkommit i en annan undersökning från Kommunal. Det är sämre i privat drivna förskolor och fritidshem. Även tillsynen brister. Om begränsningarna snedvrider villkoren mellan kommunal och privat regi i Stockholm måste utredas

När förskolor i en hel stadsdel privatiseras försvinner familjers frihet att välja kommunal förskola nära hemmet. Föräldrar ska inte behöva flytta sina barn på grund av att förskolechefen prioriterar vinstuttag före kvalitet. Stadens gemensamma kösystem för förskolan blir i realiteten inte särskilt gemensamt när en majoritet av de privat drivna förskolorna valt att inte gå med i kön. Det skapar problem för föräldrar som har svårt att få bra överblick och nu tvingas stå i parallella köer. Från utbildningsnämnden krävs snabba åtgärder för att se till att fler ansluter sig till systemet. Om det inte blir fler som går med i kön bör anslutning göras till ett villkor för att få kommunal finansiering.

Öppna förskolor är viktiga mötesplatser för yngre barn och deras föräldrar, särskilt under föräldraledighet. Också parklekar fyller en viktig social funktion.

Jämlika och höga kunskapsresultat är skolans huvuduppgift

I styrningen av dagens skola finns så många mål och delmål i budgetar, riktlinjer och handlingsplaner att det kan vara svårt att se vad som är den egentliga huvuduppgiften. I Stockholms skolor finns mycket som är bra, men också återkommande problem. De allvarligaste bristerna är att kunskapsresultaten är för låga och att det är stora skillnader i resultat mellan skolor, klasser och elever. *Jämlika och höga kunskapsresultat ska därför vara ett överordnat mål för Stockholms skolor.*

För att nå det målet krävs stödjande mål som rör allt från elevhälsa och föräldrasamverkan till skolbibliotek och lärarfortbildning. Men detaljerna får inte skymma huvudmålet: Stockholms elever behöver lära sig mer i skolan, och skolan har ett ansvar för att alla elever får möjlighet att lyckas. Jämlikhetsmålet ska inte tolkas som att vi kan förvänta oss identiska resultat för alla elever utan som att utvecklingen mot allt större skillnader måste brytas. Godkända betyg i alla ämnen ska vara ett förstahandsmål, men ambitionerna måste vara högre än så. Alla elever bör mötas av höga förväntningar. Utgångspunkten ska vara att alla elever har förmågan att lära sig.

Kunskapssegregering och skolsegregering

Stadens skolinspektion tecknar i årets rapport bilden av en generell kunskapssegregering som ökat det senaste decenniet. I betygsresultaten från Stockholms gymnasieskolor urskiljs ett mönster: Å ena sidan är de framgångsrika eleverna, som motsvarar cirka två tredjedelar, något mer framgångsrika än riksgenomsnittet. Å andra sidan är de minst framgångsrika eleverna en större andel i Stockholm än i riket som helhet. Exempelvis är det fler som inte fullföljer sina gymnasiestudier i Stockholm.

Till denna bild ska läggas ett flertal internationella jämförelser som visar att svenska elevers kunskapsresultat i allmänhet sjunker sedan över ett decennium. Statistiken tyder på ett dubbelt problem: kunskapsresultaten är generellt för låga i svensk skola och Stockholm har ett särskilt problem med stora skillnader mellan olika skolor. Segregeringen fördjupas samtidigt som kunskap och bildning får en allt större betydelse i vårt samhälle. De ungdomar som nu har svårt att få jobb är framförallt de som saknar en fullständig gymnasieutbildning.

Framgångsrika skolor

Vänsterpartiet har tagit fram en alternativ skolplan för att vända utvecklingen. Med en skattehöjning kan vi genomföra en skolsatsning på en halv miljard kronor. Resurser behövs för att stärka skolans kunskapsarbete i alla skolformer. Ännu viktigare är att de avsevärda resurser skolan redan har används på bästa sätt. I den meningen är kvalitet viktigare än kvantitet.

Skolforskning har visat att hur skolor organiseras betyder mer för hur det går för eleverna än deras sociala bakgrund eller förkunskaper. Elever i de bästa skolorna kan trots svaga kunskaper eller färdigheter vid skolstarten lyckas mycket bättre än elever som har de bästa förutsättningar men som hamnat i en dålig skola. Vår utgångspunkt är också att det ofta fokuseras onödigt mycket på faktorer utanför skolan. Skolans resultat är i stället i första hand skolans eget ansvar. Höga krav på skolan kräver samtidigt respekt för skolan som institution. Den måste få verka under rimliga villkor.

För att vända utvecklingen har lärarna och kvaliteten på undervisningen en avgörande roll. Det behövs ett tydligt pedagogiskt ledarskap från rektorn som prioriterar kunskapsmålen, följer upp elevernas resultat och tar ansvar för en jämn och hög kvalitet på undervisningen. All personal måste ha ett elevfokuserat förhållningssätt och eleverna mötas av höga förväntningar och inställningen att alla kan klara målen. Förtroendefulla relationer mellan elever, lärare och föräldrar och ömsesidig respekt är grundläggande. Det krävs också ett utvecklat samarbete mellan lärarna om mål och innehåll i undervisning och fostran. Vi behöver sociala spelregler som är väl förankrade hos alla för en trygg miljö med ordning och reda, utan förtryck eller mobbning. En hög kvalitet i förskolan är grunden för att lyckas med målen i skolan.

Dagens skoldebatt är väldigt polariserad med argument mot endera ”flumskola” eller ”kadaverdisciplin”. Samtidigt visar forskning att det som utmärker framgångsrika skolor ofta är att de lyckats blanda inslag såväl från den traditionella kunskapsskolan som från den omsorgsinriktade skola som utvecklats de senaste decennierna. Vi måste använda dessa kunskaper för att skapa välfungerande skolor i hela staden. Vi måste särskilt prioritera de områden i staden där kunskapsresultaten är låga.

Vi välkomnar skolreformer med fokus på kunskapsmålen, men avvisar de inslag som ökar segregationen och skillnaden mellan skolorna. Vi avvisar därför förslagen om sänkta kunskapskrav på gymnasiets yrkesprogram och spetsklasser. Vi avvisar också synen på skolan som en marknad där elever och föräldrar är kunder. Skolan är alldeles för viktig för att göras till en lekstuga för friskolekoncerner. Det fria skolvalet har ytterligare ökat den segregation som tidigare var en följd av boendesegregationen. Vi vill utreda hur ett framtida system som inte skapar segregation kan skapas.

Lärarnas avgörande betydelse

Det är kvaliteten på lärarens undervisning som till största delen avgör hur det går för eleverna. Därför är ingen yrkesgrupp i skolan så central som lärarkåren.

I undervisningen krävs fokusering på tydliga kunskapsmål och en uppföljning av resultaten som är välförankrad hos eleverna. Läraren ska förmedla kunskaper till eleverna som de ibland inte förstår att de behöver lära sig och ibland inte tror att de kan lära sig. Därför är allt lärande beroende av att man lyckas få en bra relation till eleverna. En bra lärare måste ha stark ämneskunskap och samtidigt vara en bra berättare som kan väcka elevernas intresse. Allt detta ställer stora krav på lärarens förmåga. Ett flertal studier visar relativt entydigt att lärarkompetensen har större betydelse för skolresultaten än faktorer som elevernas bakgrund eller klasstorleken. Att tala om skillnader i undervisningskvalitet är första steget för att kunna minska skillnaderna och åstadkomma förbättringar.

Lärarkretsens status måste höjas. Längre har skolan tagit för lätt på frågan om behörighet. Det är viktigt att staden tar ansvar för att genom fortbildning öka antalet behöriga lärare. Staden bör endast tillsvidareanställa behöriga lärare. För en lärare har tidigare det främsta sättet att höja sin lön varit att ta på sig andra uppgifter än undervisning. Det vore rimligt att lönesättningen också premierade undervisningsskicklighet och fick duktiga lärare att fortsätta undervisa. De lektorstjänster och utvecklingslärartjänster som nu införs är därför steg i rätt riktning.

Vi vill att Stockholm skapar ett gemensamt program för att slussa nyutbildade lärare från studentrollen till lärarrollen. Ett sådant system kan låna inslag från såväl läkarnas AT-tjänster som företags och organisationers traineeprogram. Det skulle garantera att nya lärare möts av praktisk tjänstgöring varvat med inslag av fortbildning och professionell handledning av erfarna kollegor. Programmet skulle omfatta sådant delvis redan görs idag, men i en tydligare organiserad form som säkerställer en jämn kvalitet. Utvärdering och praktisk validering av kunskaper och färdigheter bör vara en viktig del i ett program och bidra till en extra kvalitetsstämpel för deltagarna. Programmet bör vara ett erbjudande. Det måste ges en så attraktiv utformning och så bra villkor att det får många sökande och därigenom också viktig status. Vi föreslår att utbildningsnämnden ges i uppdrag att, i samråd med skolor och lärarnas fackliga organisationer, utreda formerna för ett konkret genomförande.

Rektors roll som pedagogisk ledare

På många skolor är undervisningskvaliteten alldeles för ojämn. Det borde inte handla om tur att få en bra lärare, men många elever uppfattar det så. Längre har lärarnas undervisning bara varit en fråga för lärarna. Det har inneburit en frihet för lärare, men samtidigt att de stått ensamma med ibland svåra problem. Ytterst är rektorn ansvarig för att alla elever på en skola får en undervisning av hög kvalitet.

För att det inte ska bli tomma ord måste rektor skaffa kunskaper om och utvärdera lärarnas undervisning. För det krävs en systematisk uppföljning av elevernas resultat. Men det räcker inte att följa statistik. För att förstå bakgrunden till siffrorna och få igång en pedagogisk diskussion måste rektorerna göra egna besök i klassrummen. En tydligare utvärdering handlar inte bara om att hitta brister. Den ger också möjlighet att tydligare lyfta upp metoder som fungerar bra.

Socioekonomisk fördelning

Sedan länge finns i Stockholm ett system med socioekonomiskt tilläggsanslag till skolor där eleverna bedöms behöva mer stöd för att klara målen. Detta har under 2011 gjorts mer träffsäkert med variabler som bättre speglar elevernas bakgrund och språkkunskaper innan undervisningen börjar. Modellen går även att använda för att mäta skolornas resultat på såväl klass- som skolnivå på ett sätt som tar hänsyn till elevernas sociala bakgrund. Det är viktigt för att kunna göra rättvisa jämförelser mellan skolor eller klasser där eleverna har helt olika förutsättningar från början.

Därigenom blir det också svårare för skolor eller lärare att skylla egna tillkortakommanden på elevunderlaget med diffusa hänvisningar till social bakgrund.

Höga förväntningar

De förväntningar på eleverna som skolan uttrycker har mycket stor påverkanskraft. Mycket kan förändras bara genom lärarens övertygelse om att eleverna kan förbättra sina resultat. Därför bör varje skola noga överväga vilken slags förväntningar man uttrycker. Mycket talar för att elever från ”utsatta” områden ofta möts av mycket låga förväntningar. Att klara godkänt ses som mycket bra och elever som kunnat utvecklas mycket mer låter nöja sig. Mycket talar för att lärare oavsiktligt sänker sina förväntningar på pojkar. Kunskap om jämställdhet och genusmedvetenhet bland lärarna kan motverka detta. På samma sätt kan man fråga sig vilka förväntningar som uttrycks i de mål som den borgerliga politiska majoriteten satt upp för skolan. Nuvarande målsättning, att andelen elever som klarar de nationella proven i årskurs tre ska vara 75 % eller målet att 46 % av eleverna i årskurs 8 ska uppge att de får arbetsro på lektionerna, speglar extremt låga förväntningar på skolan.

Utvärdering och bedömning

Ska alla elever klara skolan krävs ett tydligt och handfast arbete med uppföljning. För att följa utvecklingen måste kunskapsresultaten mätas. Det ska inte bara ses som en utvärdering av elevernas resultat, utan lika mycket som ett betyg på undervisningen och skolans kvalitet. Regelbundna kontroller tydliggör uppdraget för lärarna. På skolor där detta fungerar bra finns en bra styrning från rektor och tillräcklig möjlighet för lärare att arbeta med uppföljningen på ett strukturerat sätt. Utvecklingssamtal, dokumenteras och följer en gemensam struktur för likvärdiga bedömningar. Eleven får löpande återkoppling på sitt arbete och sin kunskapsutveckling i skolan, informeras om målen och känner till hur arbetsuppgifter bedöms. Med ett sådant arbetssätt är själva betygssättningen bara en mindre del av ett omfattande arbete med återkoppling. Det betyg som till slut sätts kommer sällan som någon överraskning för eleven.

Tyvärr finns skolor där uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling inte fungerar lika bra. Dokumentationen är bristfällig, stödet för lärarna att arbeta strukturerat är dåligt eller existerar inte alls. Hur betygssättningen går till är oklart för eleverna. Detta är varken rättssäkert eller något som gagnar resultaten. Den som måste ta ansvar för bristerna är skolans rektor. Mer strukturerade och oftare förekommande bedömningar i skolan är därför också en väg mot bättre bedömningar.

Det finns förstås både lättare och svårare bedömningar i skolan. Men det går trots allt att göra bedömningar mer eller mindre strukturerat även när det gäller det mest svårsmätbara. Det som betygssätts ska kunna motiveras, förklaras och dokumenteras.

Att göra bedömningar av kunskap och färdigheter och dessutom förmedla dessa bedömningar till eleverna på ett ärligt och respektfullt sätt kräver både träning och känsla. Risken finns annars att ett dåligt omdöme sänker en elevs självförtroende. En viktig träning för elever är också att ta emot omdömen. Om omdömen och bedömningar görs till en regelbunden del av undervisningen blir de mindre dramatiska. Utöver skolornas ordinarie budgetar avsätter vi extra resurser för kompetensutveckling inom utvärdering och bedömning via Personal- och jämställdhetsmiljarden.

Alla barn ska få rätt till läxhjälp – inför en läxhjälpssgaranti

Ett viktigt led för att höja kunskapsresultaten är att alla ska få rätt till organiserad läxhjälp via skolan. Läxorna är en del av skolans undervisning och det är därför skolans ansvar att ge alla som behöver hjälp med läxläsning.

I Stockholm finns idag en mängd projekt för hjälp med skolarbetet utanför skoltid, t.ex. mattestöd via nätet, sommarskolor samt läxhjälp via ett flertal grundskolor. Vi föreslår att detta ska gå från vällovliga projekt till en garanterad rätt för alla barn. Erbjudande om läxhjälp ska vara lika naturligt som läxorna själva. Samarbete med biblioteken om läxhjälpen bör prövas. Det är också viktigt att det ges möjlighet för föräldrar att vara med under läxhjälpen. Även om man själv, exempelvis på grund av språket, har svårt att hjälpa sitt barn, kan man ändå göra en viktig insats genom att signalera skolans betydelse till sitt barn. Föräldrar kan på så sätt också få råd och stöd i hur de kan hjälpa sitt barn att lyckas i skolan. Utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda hur en läxhjälpgaranti med start under 2012 kan utformas.

Satsning på språkutveckling och modersmål

Det finns tydliga samband mellan elevernas språkliga kompetens och deras allmänna framgång i skolan. Därför är bra kunskaper i svenska helt nödvändigt för att lyckas i skolan. Skolbiblioteken och deras personal kan spela en viktig roll. Den lässatsning som genomförts med bland annat läsutvecklingsscheman bör fortsätta. En svag läsare behöver hjälp omgående. Läsförmåga är grunden för all inläring. Så länge den inte utvecklats tillräckligt har eleverna svårt att förstå och följa med inom alla ämnen.

För elever som är nyanlända till Sverige och som har tillgång till ett rikt modersmål, men hos vilka svenskan ännu inte är tillräckligt bra för att fungera som undervisningsspråk, kan ämnesundervisning på modersmålet bidra till att eleverna inte halkar efter i väntan på att svenskan kommer ikapp. Idag blir bedömningen av dessa elevers kunskaper i mycket en bedömning av deras språkkunskaper i svenska. Modersmålsundervisningen behöver en grundlig reformering. På många håll lever den sitt eget liv, och utgår främst från anknytningen till det gamla hemlandet och ett vardagsspråk. För att främja lärandet måste modersmålsundervisningen vara kopplad till övriga skolämnen. Att inte snabbt rusta upp modersmålsundervisningen är att missa en stor möjlighet till höjda och mer jämlika kunskapsresultat.

Ett annat problem än att vara sen med svenskan är att många har ett outvecklat svenskt språk trots att det är förstaspråket. Detta kan gälla för många barn från "ursvenska" familjer, men gäller kanske särskilt för barn med utländsk bakgrund som är födda och uppvuxna i Sverige. Att de trots uppväxt och all skolgång i Sverige är tydligt sämre i läsförståelse än elever med svensk bakgrund är mycket svårare att acceptera än skillnaderna mellan nyanlända elever och svenskfödda. För dessa elever är ett språkutvecklande arbetssätt mycket viktigt, inte minst i förskolan. Tyvärr begränsas arbetet där ofta av åsikten att flerspråkiga barn framförallt behöver trygghet. De får därigenom inte den stimulans i sitt lärande som behövs för att hinna ikapp, trots att också detta ligger i förskolans uppdrag.

Trots de stora satsningar som gjorts på läsutveckling och svenska som andraspråk vet vi fortfarande väldigt lite om effekten. Det behövs en översyn över hur resurserna har använts och i vilken grad de kommit elever till del i form av undervisning.

Vad händer i klassrummet?

Vilka arbetsmetoder som väljs i skolan måste i första hand vara ett beslut för lärarna. Grundläggande är att arbetsmetoder som gör alla elever aktiva måste eftersträvas.

Metoder bör väljas på grundval av hur väl de fungerar i praktiken. Fördelen med en strukturerad och tät resultatuppföljning är att man då kan tillåta en stor frihet för lärarna i val av metod. Så länge undervisningen bevisligen fungerar spelar det mindre roll om arbetssättet är "nytt" eller "gammalt". Ingen bör ifrågasätta den framgångsrike

lärares bedömning av vad som passar just dennes elever. Om resultaten uteblir krävs alltid en dialog om metoden är de rätta. Att vara professionell som lärare innebär att kunna diskutera med andra när något inte fungerar, att kunna ta till sig nya metoder och att vara öppen för andras synpunkter.

Individualisering med negativa pedagogiska konsekvenser

Det senaste decenniet har en trend av individualisering påverkat skolan, liksom samhället i övrigt. Det har inneburit mer eget arbete för eleverna och en förskjutning av ansvar från lärare till elev. Ett inslag är att i hög grad låta eleverna själva bestämma arbetsuppgifter som ett försök att främja delaktighet i det egna lärandet. Enligt Skolverket och omfattar nu tiden som eleverna arbetar enskilt nästan hälften av undervisningstiden. Tiden som läraren pratar inför hela klassen har krympt och elever pratar mindre inför varandra. Eleverna har blivit mer utlämnade åt sig själva och sin egen förmåga att söka kunskap. Lärandet har blivit ett individuellt projekt.

Ett skäl till individualiseringen är att det ofta gör det lättare att skapa ordning i klassen när alla arbetar själva. Men tanken att eleverna själva söker och väljer vilka kunskaper de vill ha är problematisk. Samhället behöver gemensamma kunskaper för att fungera. Undersökningar av läsförståelsen har visat det paradoxala att dagens elever läser sämre än tidigare samtidigt som de skattar sin förmåga att läsa högre än tidigare elever gjorde. Allt fler tror alltså att de läser bra, men allt färre gör det. En förklaring kan vara att man arbetar mycket mer enskilt. Man har mindre att jämföra med.

Individualiseringen har också inneburit att elevernas sociala bakgrund och stödet hemifrån fått större betydelse för resultaten. Sannolikt är undervisningen även sämre för pojkar än för flickor. Studier visar att pojkar i mindre utsträckning väljer tillräckligt utmanande arbetsuppgifter när de får bestämma själva. Det blottar problem med tron på att allt lärande kan drivas av elevens inre motivation och egna lust att lära. Risken är att man undviker det som är mödosamt, trots att det ofta är vad som verkligen får en att utvecklas. Det hör till en människas nödvändiga mognadsprocess att också uthärda det som är minde lustfyllt i ett arbete.

I Skolinspektionens granskningar över skolämnen där extra satsningar görs i Stockholm, handlar kritiken om faktorer som också berör det individualiserade arbetssättet. Dragen till sin yttersta spets blir individualiseringen motsatsen till hela idén med en skola. Varför har vi skolan egentligen? I grunden är det för att det är svårt att lära sig läsa, räkna och skriva, vi klarar det inte på egen hand. Individualiseringen har också inneburit att ansvaret för misslyckanden i hög grad flyttats över till eleverna. Skolsvårigheter har individualiserats.

Trots att vi har en sammanhållen skola där tanken är att eleverna ska delas upp först i slutet av skolgången, finns ändå många mekanismer som differentierar och sorterar. Det är viktigt att tidigt identifiera elever som halkar efter i skolan. Men vi måste så långt möjligt undvika att de placeras i särskilda grupper utan ge dessa elever stöd i sin vanliga klass. Siffror från Skolverket visar att närmare 40 % av eleverna någon gång under skoltiden bedömts behöva särskilt stöd. Snarare än att utöka stödundervisningen ytterligare finns det anledning att misstänka att det är något i den vanliga undervisningen som brister. Mycket talar för att dagens inriktning med så stor andel eget arbete passar dåligt för många av de elever som nu behöver särskilt stöd.

Särskilt begåvade elever med mycket snabb inlärningsförmåga är också en elevgrupp som kan kräva särskilda insatser. Utan ett genomtänkt bemötande kan resultatet annars bli en känsla marginalisering. Vi vänder oss mot de borgerliga partiernas projekt med så kallade spetsklasser precis som mot annan nivågruppering i skolan. Både svensk

och internationell forskning om nivågrupperad undervisning har visat att sådan sortering totalt sett påverkar skolans resultat negativt.

Elever med syn- och hörselnedsättning ska kunna genomföra sin skolgång så att funktionsnedsättningen inte blir ett hinder. Synskadades riksförbund har uppmärksammat att skolorna inte köper specialpedagogiskt stöd från utbildningsförvaltningens skolstödsstödsenhet i tillräcklig omfattning. Istället för planerad konkurrensutsättning borde fokus riktas på att eleverna får ta del av stödet. Ekonomin ska inte styra användandet av de specialpedagogiska resurserna.

Vi vill se en ökad integration mellan särskolan och andra skolformer. Särskolan ska ha sina lokaler på grund- och gymnasieskolorna. Kravet på högre förväntningar på alla elever måste även gälla särskolan där förväntningarna varit alldeles för lågt ställda.

Mindre barngrupper och fler fritidspedagoger på fritidshemmen

Vi vill genomföra en särskild satsning på fritidshem och fritidsklubbar (mellanstadieverksamhet). Dagens resurser räcker inte för att erbjuda en pedagogisk verksamhet med kvalitet. Det behövs både mer personal och bättre utbildad personal. Vi föreslår extra resurser genom en kombinerad statlig och kommunal satsning. Men det är viktigt att framhålla att det också måste ställas höjda kvalitetskrav.

I den nya skollagen betonas att fritidshemmen förutom att erbjuda meningsfull fritid också aktivt ska stimulera elevernas lärande. På många fritidshem liksom i skolorna har ansvaret förskjutits från lärare och personal till barnen själva. Istället bör barnens intressen kompletteras med andra stimulerande och utmanande aktiviteter. Förutsättningarna att ta detta ansvar varierar idag stort eftersom det är stora skillnader vad gäller personaltätthet och utbildningsnivå. Det gäller även fritidsklubbarna. Med vår fritidssatsning ställer vi högre krav på kvaliteten samtidigt som vi tillför mer pengar. Fritidsklubbarna vill vi göra avgiftsfria för att nå alla barn. En hög och jämn kvalitet på fritidsverksamheten har stor betydelse för målet att höja resultaten i skolan, särskilt för de elever som börjar skolan med sämre förutsättningar.

Demokratisk fostran och elevinflytande

Framgångsrik demokratisk fostran börjar i klassrummet och det är i positiva och respektfulla relationer mellan lärare och elever som elevers demokratiska kompetens främst utvecklas. Skolorna bör upprätta en plan för hur elevinflytande och demokratisk fostran kan realiseras utifrån de lokala förutsättningarna. Satsningar under namnet "elevdemokrati" utan rejäl planering ska däremot inte genomföras slentrianmässigt. Eleverna ska ses som resurser och deras engagemang i skolans verksamhet som betydelsefullt för att nå kunskapsmålen. Ska eleverna kunna ha ett verkligt inflytande krävs seriös återkoppling och ett aktivt ansvar från skolan.

En studie gjord 1999 med över 6000 högstadiel elever visade att det inte finns några enkla samband mellan elevinflytande och demokratisk kompetens. Skolor som utmärktes av ett öppet klassrumsklimat, där eleverna mötte olika synvinklar på politik och samhällsfrågor och gavs möjlighet och utrymme att diskutera och fritt uttrycka sina åsikter, hade positiva effekter på elevernas politiska kunskaper. Dessa samtal gav eleverna möjlighet att utveckla kompetenser som argumentationsförmåga och de tränades i att sätta sig in i andras tankar och perspektiv. Däremot visade det sig att i de skolor där eleverna hade ett mer direkt inflytande, exempelvis på schema, på undervisningens innehåll och på valet av läromedel, påverkades elevers politiska kunskap negativt. Ju mer inflytande över dessa frågor som skolan erbjöd eleverna, desto mindre kunskaper hade de om demokrati och samhälle.

Många ställer frågan om elevinflytandet då inte borde avskaffas? Vi menar att det vore helt fel av flera skäl. Ett av de viktigaste skälen för elevinflytande är att det är en rättighet i sig. Ett annat skäl är att även om elevinflytande skulle ha negativa effekter på de politiska kunskaperna - som i studien - kan det fortfarande ha andra positiva effekter på sådant som förmågan att ta ansvar och ett ökat politiskt intresse. Ofta framhålls direkt elevinflytande som en mirakelmedicin som, närmast automatiskt, ska ge demokratisk kompetens. Detta finns det skäl att ifrågasätta. Först med en sådan nyansering kan vi vidareutveckla dagens former av skoldemokrati.

Elevernas arbetsmiljö

För att nå målen i skolan har lärarna och deras undervisning en huvudroll. Även när det gäller skolan som arbetsmiljö är det svårt att komma ifrån att huvudpersonerna är elever och lärare, som till stor del är varandras arbetsmiljö. Men en planering krävs också för alla andra funktioner som bidrar till att skapa en trygg miljö i skolan.

Alla skolor ska ha studie- och yrkesvägledare, skolbibliotek och möjligheter att träffa elevvårdspersonal. Alla elever ska dessutom regelbundet få ta del av kultur. Alla skolor och mötesplatser för ungdomar ska ha ett aktivt jämställdhetsarbete. För att det ska genomsyra hela verksamheten krävs återkommande fortbildning av personalen, där jämställdhetspedagoger spelar en viktig roll som resurspersoner för övrig personal.

Trygghet ger lärande och lärande ger trygghet

Stockholms elevhälsorapport visar att de flesta elever känner sig trygga och trivs i skolan, vilket är en förutsättning för lärandet. Men sambandet mellan trivsel och lärande är inte enkelt. Om så varit fallet borde de höga siffrorna i Skolhälsovårdens hälsoenkäter också avspeglats i elevernas kunskapsresultat. På frågan "Hur trivs du i skolan?" till cirka 5000 elever i årskurs 8 svarar 98 % av pojkarna och 97 % av flickorna "bra" eller "mycket bra". Samtidigt uppger många elever att de inte får arbetsro på lektionerna.

Enligt Skolundersökningen 2010 ansåg endast 42 % av eleverna i årskurs 8 att de kunde arbeta utan att bli störda. Det reser frågan hur så många kan trivas så bra samtidigt som över hälften inte får arbetsro? En slutsats är att frågor om skoltrivsel för många elever bara delvis hänger ihop med hur eleverna upplever miljön i klassrum och på lektioner. Föga förvånande har forskning visat att de tydligaste sambanden mellan trygga elever och ett gott lärande rör just de aspekter av trygghet som är kopplade till lärandeprocessen, d.v.s. ett bra samtal i klassrummet, ett bekräftande klimat och god återkoppling till eleverna. Därför blir det ofruktbart att endast tala om trygghet och trivsel utan att koppla det till skolans huvuduppgift: det som pågår i klassrummet.

I klassrummet finns också chansen att skapa ett starkt samband mellan kunskapsmässiga framsteg och en känsla av trygghet och självförtroende. Att lyckas i skolan är den främsta skyddsfaktorn mot sociala problem och psykisk ohälsa framöver i livet. Att så många inte upplever arbetsro på lektionerna är inte acceptabelt. Att skapa arbetsro måste vara en av skolans prioriterade uppgifter.

Vikten av bra relationer mellan hem och skola – alla föräldrar är viktiga

Goda och tillitsfulla relationer till föräldrar är en ovärderlig hjälp för att skolan ska lyckas med sitt uppdrag. Skolk är ett problem på flera skolor. En förutsättning för att få alla elever att klara kunskapsmålen är att de faktiskt är på plats. Skolk kan ha flera orsaker, allt från allmän nonchalans till att en elev är utsatt för mobbing eller allvarliga trakasserier. Det är viktigt att ta reda på orsaken och gemensamt med elev och föräldrar komma till en lösning. Det mest verkningsfulla medlet är ofta att skolan snabbt kontaktar föräldrarna, men idag agerar skolan ibland först när frånvaron närmar sig 20

%. Signalen till eleverna blir då att skolan inte spelar så stor roll. Att skolnummer skrivs in i terminsbetygen är ett slag i luften. När terminsbetyget sätts kan flera månader ha gått utan åtgärder.

Handledningar som "Guldsitsen" har tagits fram som stöd och hjälp för lärare när det gäller att bygga tillitsfulla relationer med föräldrar. Mycket står att vinna om skolan kan gå ifrån enkelriktad information till direkt dialog med föräldrarna. Skolan behöver till föräldrarna förmedla deras stora betydelse för barnens skolgång. Den viktigaste insatsen föräldrarna kan göra är att framhålla hur viktigt skolarbetet är för de egna barnen. För det krävs inga akademiska poäng eller att alltid kunna hjälpa sina barn med skoluppgifter. Det som krävs är ett tydligt engagemang. Förutom att skolan har kontakter med enskilda föräldrar bör också en öppen inställning finnas till föräldraråd och andra typer av organiserad föräldrapåverkan.

Men i ansatsen att vara öppen och serviceinriktad eller att komma bort från den gamla tidens pekpinna får inte skolan tumma på den grundläggande premissen att det är skolan som har det fulla ansvaret för vad händer i skolan. När krav ställs på extra ledighet, bör det inte bara betraktas ur perspektivet av vad den enskilda eleven missar och måste återhämta. Skolan bör till föräldrarna lyfta frågan om vad de i så fall förmedlar för bild till sina barn av skolans och utbildningens betydelse. Undervisningen är en kollektiv process där man lär sig tillsammans och på så vis förutsätter undervisning elever. En duktig lärare med bra relation till föräldrarna kan i bästa fall vända ett fall som detta till en bra dialog om skolans betydelse. I vart fall bör inte skolan betrakta ogiltigt frånvaro på föräldrarnas initiativ som bättre än elevskolk, snarare tvärtom.

Arbetet mot mobbing och diskriminering måste formas lokalt

Mobbning och kränkande behandling kan aldrig accepteras. Varje skola ska ha en likabehandlingsplan som är välkänd för alla. För att den ska få genomslag i verkligheten krävs ett aktivt och systematiskt arbete som i första hand är skolans eget ansvar och inte något som kan köpas in externt.

När Skolverket utvärderat åtta mobbningsförebyggande program har inget kunnat rekommenderas i sin helhet. Vissa av dem kan till och med öka mobbningen. För att motverka mobbing och trakasserier finns därför inget färdigt recept. För skolan innebär det inte ett mindre utan snarare ett större ansvar. Ett systematiskt arbete för att förebygga problem måste bygga på skolans lokala förutsättningar och behov. Det måste pågå hela tiden och sträva efter att eleverna görs delaktiga.

Bra elevhälsa är en förutsättning för bra skolresultat

Om alla elever äter en riktig frukost och lunch varje dag ökas möjligheterna till lärande. Trots det är det många elever som hoppar över maten, främst på högstadiet. Detta behöver tydligare följas upp.

Inom skolidrotten är ett mönster att man ofta inte lyckas engagera de negativt inställda eleverna som själv inte är fysiskt aktiva på fritiden. Studier från Skolverket har visat hur idrottslärare många gånger lättare identifierar sig med de positivt inställda och redan idrottsaktiva eleverna. Lektioner där det finns en tydlig tävlingslogik tenderar att framförallt gynna och entusiasmera redan idrottsaktiva, samtidigt som aktiviteten sjunker hos elever som bäst skulle behöva skolidrotten. Organiseringen och upplägget av idrottsundervisningen behöver därför ses över.

Den psykiska ohälsan bland unga är större i Sverige än i många jämförbara länder. Trots att majoriteten av Stockholms elever mår bra är det ändå många som känner sig stressade eller nedstämda. Ett tydligt mönster är att det främst är flickor som mår säm-

re, en kontrast till deras högre kunskapsresultat i skolan. Risken för en ”könsblindhet” kan uppstå som hör samman med föreställningar hos skolpersonal om att flickor är vinnare i dagens utbildningssystem.

Förbud mot avgifter

I Sverige finns en kvarts miljon fattiga barn enligt Rädda barnen. Dessa barn ska inte behöva avstå från utflykter eller extra aktiviteter som skolan ordnar därför att avgifter tas ut. Grundprincipen bör vara att skolan själv tar ansvar för att finansiera sina aktiviteter fullt ut. Ett principbeslut bör därför fattas om att avgifter i Stockholms skolor helt förbjuds, på samma sätt som redan beslutats i Malmö och på andra ställen. Utbildningsnämnden får i uppdrag att i samråd med förvaltning och skolledningar utforma ett detaljerat förslag.

Vid ett beslut är det viktigt att betona det positiva med att skolorna ordnar utflykter och andra roliga aktiviteter utöver ordinarie verksamhet. Med ett förbud finns alltid risken att vissa skolor slutar helt med extra aktiviteter, istället för att försöka lösa finansieringen så att alla kan följa med. Förutom finansiering via skolans ordinarie budget kan ett sätt vara frivilliga insamlingar, som inte bygger på att föräldrar ska betala ett visst belopp utan att barnen arbetar tillsammans och tränas i att ta ansvar.

Framtidens skola – mindre marknad och mer akademi

Sedan två decennier har ett nyliberalt synsätt på skolan fått stort genomslag. Skolverksamhet betraktas då som en marknad som alla andra. Enskilda skolor ses som företag, föräldrar och elever som kunder. Inte minst har perspektivet slagit igenom i Stockholm. Liksom många verksamma i skolan vänder vi oss mot detta synsätt. Vi vill se en kraftig omorientering från dagens kultur av marknadsanpassning mot en mer akademisk kultur av samverkan och öppna jämförelser.

Medborgare eller kunder i skolan?

En del i marknadsanpassningen är att vi ser oss som kunder snarare än medborgare i förhållande till skolan. Kundrollen känner vi från den privata marknaden där den fungerar på ett enkelt sätt. Kundens skyldighet är att betala. Man har att välja från färdiga erbjudanden. Är man missnöjd kan man gå till en annan affär. Fokus är på den egna personen och vad man kan få för pengarna. I politiken används ofta ordet ”skattebetalare” i ungefär samma betydelse: en som betalt och väntar på leverans.

Som medborgare har vi skyldigheter som går mycket längre än så. Förutom för sina egna angelägenheter har varje medborgare ett ansvar för sin del av samhällets helhet, till exempel att det finns bra skolor för alla barn. Medborgarens perspektiv måste omfatta fler än de allra närmaste. Det är också det perspektiv vi måste ha på skolan.

Med kundperspektivet försvinner kravet på den egna motprestationen. Att kunden alltid har rätt kan av eleven tolkas som att det är skolans uppgift att få eleven godkänd, oavsett egna insatser. Allt enligt devisen att företaget ska leverera det som kunden beställt. Men att lära sig är inte som att köpa en mobiltelefon. Det kräver möda och egna arbetsinsatser. Skolan är en plats där man producerar något tillsammans, av gemensam kraft.

Skolans kultur bör vara akademisk, snarare än företagsekonomisk

När skolan ser elever som kunder blir risken att kvaliteten underordnas det som säljer. De senaste åren har det dykt upp skolor med de mest märkliga profiler. De verkar lanseras – inte i första hand i ett pedagogiskt syfte, utan för att locka elever. Skolinspektionen konstaterar i sin rapport att den konkurrensen ”... gör att energin

ibland i stor utsträckning läggs på en typ av utvecklingsarbete som mer handlar om olika typer av marknadsföringsknep och mindre om att förbättra det vi menar med skolkvalitet... ”.

Förmågan att locka elever är det som belönas ekonomiskt framför allt annat i Stockholms skolsystem. Utbildningsförvaltningen försöker att uppmuntra och stödja skolors kvalitetsarbete. Men om valet står mellan att gynna en skola som har hög kvalitet men svårt att locka elever eller en skola som håller låg kvalitet men är duktig på marknadsföring, så premieras alltid den senare. Så är regelverket konstruerat. Därför bör det också göras om.

Vi menar att kursplaner är alldeles för viktiga för att reduceras till säljerbjudanden. Vi vill därför utreda hur ett bättre sätt att finansiera skolorna kan skapas. Elever och föräldrar har ett självklart intresse av hur skolan fungerar. Men skolan är också en angelägenhet för många fler. Skolan är en institution som skapar identiteter och för bildningsarbetet vidare. Dess resultat påverkar hela samhället och därmed också de som aldrig haft barn i skolan. Skolan behöver återupprättas som vår viktigaste kulturinstitution. Om skolan definierar sig som en affärsrörelse förminskar den både sig själv och sina elever.

Skolinspektionen rapporterar även att dagens konkurrenssituation motverkar viljan till samarbete och möjligheten att sprida goda exempel mellan fristående och kommunala skolor. Två kulturer kan sägas stå mot varandra i skolans värld. Å ena sidan en akademisk kultur av öppenhet, samverkan och utbyte av resultat och metoder. Å andra sidan en näringslivstradition av patent och företagshemligheter där egen kunskap ses som en konkurrensfördel, så länge den inte delas med andra. Stockholms skolor behöver utveckla en akademisk kultur snarare än en företagskultur och samarbeta mer om metoder och resultat.

Frihet eller valfrihet?

Inget politiskt slagord används så flitigt av den borgerliga alliansen som valfrihet. Så flitigt att det nästan helt trängt ut ett närstående begrepp, nämligen frihet. Valfriheten betecknar möjligheten att välja mellan alternativ som någon annan bestämt. Den är en privatsak där var och en väljer för sig. Om någon väljer fel är det dennes huvudvärk. På så vis är valfrihet nära kopplat till tanken på medborgarna som i första hand kunder i en affär.

Frihet handlar om något mycket större än att välja mellan varor. Den är varje människas rätt att själv bestämma sina livsmål. Friheten har bara en enda gräns, nämligen att de val man gör inte får inskränka någon annans frihet. På så vis är friheten social, den innefattar alltid fler än en. Valfrihet och frihet behöver inte stå i motsättning till varandra. Men när vi bygger den framtida skolan kan det ibland bli fallet. Att ge alla elever kunskap och en fast grund att stå på är att ge dem verklig frihet och förutsättningar att själva välja sina livsmål. Om så krävs måste det målet överordnas kravet på valfrihet i skolan. Man skulle också kunna formulera detta som att valfrihet efter skolan faktiskt är viktigare än valfrihet i skolan.

Stockholm bör protestera mot segregering i regeringens skolpolitik

Istället för betoningen av olika val under skoltiden bör valfrihet definieras i termer av att alla elever ska ha lika valmöjligheter efter skolan. För att göra det möjligt behöver skolan därför utformas så att den inte ger social segregering genom tidiga val och inriktningar för eleverna. Ju tidigare valen sker, desto större är sannolikheten att elevernas val präglas av föräldrarnas bakgrund eller är sociala kompisval. En rad

skolreformer har tyvärr haft egenskapen att framförallt ge elever valfriheten att välja bort viktiga kunskaper.

När de tidigare gymnasielinjerna ersattes med ett myller av småkurser valde många bort det som kändes svårt. Språk och matematik var ämnen som många upplevde som krävande. Men om valet blir att bara göra det som känns lätt, blir det till en björntjänst för eleverna. Utan kunskaper i språk och matematik blir i praktiken elevernas frihet mindre. Valfriheten i skolan minskar på så vis valfriheten efter skolan. Från högskolan rapporteras nu att man tydligt märker att nya studenters förkunskaper i matematik försämrats. Vi ser också det paradoxala att medan vi upplever oss bli allt mer internationaliserade lär sig allt färre ett främmande språk.

Regeringens lösning har varit att införa olika bonusar i betygssystemet för att få elever att "välja rätt". Det är en bakvänd ordning som verkat segregande. Elever med stark studietradition från hemmet tar lättare till sig och drar fördel av de nya reglerna än elever för vilka högre studier ännu inte är ett självklart alternativ. Från språkundervisningen ges exempel på hur vissa skolor uppmanar elever som har det svårt att välja bort ämnet, istället för att sätta in extra stöd. Valfriheten blir därmed en frihet sänka ribban, att sikta lägre. Skolans uppgift borde vara det motsatta: att övertyga eleverna om att de kan överträffa sina egna förväntningar. För varje val blir som ska göras tidigt, ökar betydelsen av föräldrarnas studietradition och förväntningarna i hemmet. Fortfarande rekryteras studenter till högre studier från en minoritet, där de flesta kommer från medelklassfamiljer. Forskningen visar att för eleverna från arbetarklassen är det främst kunskapsnivån från grundskolan som avgör om de vågar satsa.

I den nya gymnasieskolan är möjligheterna att byta från ett yrkesprogram till ett teoretiskt program starkt begränsade. Yrkesprogrammen ger inte allmän högskolebehörighet. Det är en politik som uttrycker sänkta förväntningar på stora grupper elever. Endast elever som aktivt ansöker får en möjlighet att få läsa in högskolebehörigheten. Det motsatta hade varit rimligare – att med höga förväntningar utgå från att alla bör få högskolebehörighet och medge undantag för de som av särskilda skäl inte vill eller kan fullfölja. Den grundläggande utbildningen måste vara generell och täcka områden som hör hemma i en allmän bildningstradition. Den är inte bara en förberedelse för ett yrke, utan också för ett aktivt liv som samhällsmedborgare. Att tala för att behålla de teoretiska inslagen på yrkesprogrammen är långt ifrån att påstå att alla bör bli akademiker. Istället innebär det en möjlighet att välja ett praktiskt yrke efter gymnasiet för att det är vad man vill, inte för att vägen till högre studier redan är stängd.

Men den största begränsningen av verklig valfrihet illustreras av alla som nu lämnar grundskolan utan godkända betyg. Här har regeringen valt att återanvända en av svensk skolas mest misslyckade reformer, det individuella programmet. Nu omdöpt till introduktionsprogram, men med grundtanken bibehållen. Fokus riktas inte på varför grundskolans huvudmål att ge grundläggande kunskaper inte är uppnått. Istället är det tänkt att de bristande grundskolekunskaperna ska tas igen i gymnasiet. Detta visar en grundläggande misstro från borgerliga politiker mot den egna skolpolitikens möjligheter att lösa grundskolans problem. Ansvaret för dessa elever bör istället ligga kvar där det legat från början - på grundskolan och dess möjlighet att med höga förväntningar och rätt stöd få alla elever att klara målen. Det finns en uppenbar risk att mindre görs för dessa elever så länge signalen till grundskolan är att de elever som halkat långt efter ändå med automatik blir någon annans ansvar. Kommunstyrelsen ges därför i uppdrag att tillskriva regeringen och där framföra Stockholms stads allvarliga kritik mot introduktionsprogrammen, förändringen av yrkesprogrammen och mot det som ovan angetts om segregande reformer.

Vi måste utveckla ett bättre antagningssystem i Stockholm

Principen om det fria skolvalet har inneburit att segregationen förvärrats. Idag har grundskolan ett komplicerat system som gynnar taktikval och kräver mycket väl insatta föräldrar för att eleverna ska komma in på sitt förstahandsval. Till gymnasiet konkurrerar eleverna med sina grundskolebetyg. Det innebär att elever med bra skolresultat och höga betyg får en mycket stor valfrihet, medan den är mycket begränsad för elever med dåliga resultat. Om skolresultaten faktiskt speglar skolornas och undervisningens kvalitet betyder det att elever i skolor med sämre undervisning i grundskolan också hänvisas till sämre gymnasieskolor. Det är en märklig logik. Skulle inte just de vara i behov av att få gå i en riktigt bra gymnasieskola?

Ett vanligt argument inte minst inom skolan är att dåliga resultat speglar elevernas sociala bakgrund. Men det är bara en dimension av i grunden samma problem; det är i skolor som brister i kvalitet som elevernas bakgrund får störst betydelse. Om det stämmer att skolresultaten är en effekt av elevernas sociala bakgrund – är den ett rimligt kriterium för att fördela platser i gymnasieskolan?

Enligt stadens skolinspektion spelar också lärarnas val av arbetsplats en roll för segregationen: *”Ofta är det så att de skickliga lärarna, åtminstone de som har några års arbetslivserfarenhet, söker sig till de skolor där eleverna har goda förkunskaper och där man arbetar framgångsrikt på alla områden. Därmed förstärks kunskapssegregationen ytterligare”*. Denna ordning är helt orimlig. Utbildningsnämnden ges därför i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna utreda såväl antagningssystemet som skolpengssystemet. Detta i syfte att hitta ett system som minskar skolsegregationen och i större utsträckning gynnar kvalitet än dagens system.

Friskolor

Sverige har kanske världens mest generösa regler för fristående skolor i kombination med ett minimum av uppföljning. Det är inte rimligt att staden har det övergripande ansvaret för skolans ekonomi och organisation, men ändå har så lite att säga till om när det gäller etableringen av friskolor. I synnerhet bör staden ges bättre möjlighet att stänga friskolor med uppenbara brister. För att få en förändring till stånd krävs lagändringar, vilket regeringen hittills visat ringa intresse för. Direktörer i friskolebranschen brukar beskriva sin verksamhet som en lågriskbransch. De syftar då på regelverket, bidragssystemet och den stabila karaktär som kännetecknar utbildningsverksamhet. Sett till skolans uppdrag kan det tvärtom sägas vara ett högriskprojekt. Misslyckas skolan räcker det inte med att ett antal aktieägare förlorar en investering, misslyckandet drabbar livslångt de elever som gått i skolan.

I Stockholm finns både bättre och sämre fungerande friskolor, precis som det finns bättre och sämre fungerande kommunala skolor. När friskolor började etablera sig i Stockholm var de till en början få. De fristående gymnasierna hade då relativt höga intagningspoäng. Idag är situationen förändrad. Antalet friskolor är mycket stort och många har nu låga intagningspoäng. De fristående skolorna har också genomsnittligt lägre utbildningsresultat än de kommunala, enligt stadens skolinspektion.

Det är allvarligt att det visat sig att friskolor kan redovisa vinster genom att i mindre utsträckning erbjuda skolbibliotek, skolmåltider, elevhälsovård och tillgänglighet för funktionsnedsatta. Särskilt allvarligt är det om de gör vinster genom uppenbara pedagogiska försämringar. En sådan är den klart lägre andelen behöriga lärare. Ett annat exempel är den så kallade Kunskapsskolan som avskaffat klassrummen och därmed byggt in sig i en pedagogisk lösning med små möjligheter till gemensam undervisning.

Stockholms stad bör ta ett större ansvar för att följa upp resultaten från de fristående skolorna; försöka få dem att medverka i det allmänna kvalitetsarbetet och kräva att få göra resultatuppföljningar. I samband med de skandaler som uppmärksammats med missförhållanden i friskolor har ett mönster varit att den offentliga kontrollen ofta inskränkt sig till administrativa och ekonomiska funktioner. Den pedagogiska verksamheten och resultatet har alltför sällan granskats.

Den bästa metoden för att begränsa friskolornas utbredning är att de kommunala skolorna koncentrerar sig på att höja kvaliteten i den egna verksamheten.

Mer rum för kultur

- Kulturen är en omistlig del av ett demokratiskt samhälle
- Bryt den kulturella segregationen
- Barn och unga har rätt till kultur oavsett ekonomisk ställning
- Ett demokratiskt och jämställt kultur- och föreningsliv ska stödjas
- Öppna Stockholm för fler kulturmöten

Kulturen är en omistlig del av ett demokratiskt samhälle

Kulturen är och måste vara en obunden kraft i samhället, en förändrande kraft som bidrar till människors medvetande om sig själva och omvärlden. Kultur är en grundbult i demokratin och ett uttryck för yttrandefriheten. Kulturen har fått en allt större betydelse för utvecklingen av samhället och regional planering.

Vänsterpartiet vill att Stockholm ska vara alla stockholmares kulturhuvudstad. Idag står vi mycket långt ifrån den visionen eftersom Stockholm är en kulturellt segregerad stad. Det krävs en målmedveten strategi och betydande resursförstärkningar till stadens ytterområden för att kulturen ska angå alla stockholmare.

Förutsättningar för ett demokratiskt kulturliv

Kulturpolitiken ska ge förutsättningar för ett demokratiskt kulturliv. Alla ska ha nära till bibliotek och kulturella aktiviteter kostnadsfritt eller till en låg kostnad. Fria entréer och sänkta avgifter i Kulturskolan ska ge fler möjlighet att delta i kulturlivet. Det fria kulturlivet och föreningslivet måste få stöd. Kulturarbetare och konstnärer ska ges möjlighet att verka inom sina yrken.

Vi avvisar den borgerliga budgetens förslag att återinföra entréavgifter på Stadsmuseet och Medeltidsmuseet. Fri entré är en mycket viktig kulturpolitisk reform. När den borgerliga regeringen återinförde den tidigare avskaffa fria entrén till de statliga museerna sjönk besökantalet kraftigt. Möjligheten att nya besökare kommer till museerna är i hög grad knuten till tillgängligheten genom fri entré.

Kulturpolitikens uppgift är att skapa en infrastruktur som ger kulturens utövare möjlighet att skapa och deras verk möjlighet att möta en publik. Detta innebär att staden måste ha ett system för anslagsgivning som är kostnadssäkert, långsiktigt och förutsägbart. Staden ska även underlätta framväxt av nya former och verk, som inte har kommersiell framgång.

Det är av yttersta vikt att varken politiker eller tjänstemän styr innehållet i kulturutbudet. Kulturinstitutionerna ska inte underställas riktlinjer från staden om vilket budskap som ska framföras. Innehållet i det fria kulturlivet ska inte förhandsgranskas. Tyvärr finns från den borgerliga majoriteten idag stadsövergripande dekret och åligganden, som kan inskränka yttrandefriheten. Den så kallade 0-toleransen för graffitimålning i alla dess former är också ett steg i denna riktning.

Lokaler för kultur

I infrastrukturen ingår stadens rum för kultur, till exempel samlingslokaler, scener, ateljéer och ungdomshus som bör vara tillgängliga till rimliga hyror. Där ingår också förmedlare och arrangörer som skapar de nödvändiga mötena mellan kulturen och publiken, till exempel stadsdelsförvaltningarnas kulturekreterare.

Systemet för hyressättning av stadens kulturlokaler måste ändras. Stadens ska inte leka affär med sig själv på bekostnad av småteatrar och konstnärsateljéer. Idag ökar behoven av kommunala anslag samtidigt som lokalhyran sätts efter marknadsmässiga principer. Det leder till onödig byråkrati, rundgång av pengar och ger en felaktig bild av anslagens storlek. Ett nytt hyressättningssystem ska prövas för kulturverksamhet i lokaler som staden äger. Hyran för de kulturverksamheter som får stöd av kulturnämnden bör bygga på kostnaden för drift och underhåll och beräknas enligt ett system som utarbetas av berörda nämnder.

Kulturekreterare

Stadsdelsnämnderna ska anställa kulturekreterare som samordnar och förmedlar kulturmöten. Förskolor, fritidsgårdar, gruppboheter och äldreboenden får därmed ökad tillgång till kulturella verksamheter, vilket når barn och vuxna som i annat fall inte får del av professionella kulturupplevelser. Förskolor, skolor och bibliotek ska samverka för att uppmuntra läslust och kunskapstörst.

Bibliotek

En mycket stor del av stockholmarna besöker biblioteken. T-banebiblioteken ser vi som komplement för att öka tillgängligheten, men de bör inte ersätta stadsdelsbiblioteken. Utrymmet behöver ses över för de bibliotek som har fått mindre lokaler. Det är viktigt att biblioteken har generösa öppettider, på sikt vill vi att de har öppet varje dag. Biblioteken ska ha råd att köpa böcker och möjligheterna till ostörda studieplatser förbättras. Upprustningen av huvudbiblioteket måste sättas igång. Lokalerna är nedslitna och inte anpassade för verksamheten. Ökade hyror på grund av privatiseringen av centrumanläggningarna måste kompenseras för att inte urholka kvaliteten i bibliotekens verksamhet. Många förortsbibliotek fungerar som den viktigaste samlingsplatsen i området. Vi vill göra en riktad satsning på dessa bibliotek, så att de kan dels rusta nedgångna lokaler, dels utveckla verksamhet med till exempel språkcirklar, ungdomsverksamhet, läsecirklar och kulturprogram på biblioteken.

Kulturinstitutioner

Kulturhuset bör ges förutsättningar att fungera som ett kulturellt aktivitetshus som är tillgängligt för alla. Kulturhuset ska vara öppet även måndagar och få utsträckt öppettid på kvällarna. Syn- och teckentolkade filmvisningar ska finnas i programutbudet.

Stadsmuseet är Stockholmarnas eget museum och ska utvecklas till ett centrum för stadsmiljön och ett självklart forum för debatt. Museet ska vara remissinstans i plan- och byggfrågor och museets expertkunskap ska beaktas i högre grad i stadsbyggnads- och planärenden. Medeltidsmuseet bör få större möjligheter att göra egna utställningar och ta emot alla skolklasser som söker sig dit.

De tio miljoner kronor som staden ger som stöd till Nobelmuseet bör användas till de egna museerna. Nobelmuseet bör finansieras på annat sätt, i diskussion med staten.

Stadsarkivet förvaltar material som är samhällets minne och en förutsättning för demokratin. Ett led i granskningen av makthavare är att göra arkiven tillgängliga genom att publicera material på CD- och DVD-skivor. Den digitala registreringen behöver intensifieras så att det digitala underskottet minimeras. Staden behöver öka möjlighe-

terna för personer med funktionsnedsättningar att få anställning i till exempel arkivverksamhet.

Det fria kulturlivet

Staden måste ta större ansvar för det fria kulturlivets överlevnad och tillväxt. Icke-kommersiella verksamheter måste få offentligt stöd. Den stängda Kilen i Kulturhuset bör öppnas som gemensam scen för fria kulturutövare. Det är mycket dålig kommunal ekonomi att låta en av Stockholms bästa och mest centralt placerade scener stå tom medan hyran betalas av fastighetsförvaltningen.

Nuvarande bonussystem för kulturbidrag ska läggas ner och pengarna överförs till den ordinarie bidragsgivningen enligt gällande kriterier. Fonden för innovativ kultur som drivs av konsulter läggs ner i nuvarande form och förvaltningen får i uppdrag att hitta andra former för att säkerställa stödet till nyskapande kultur. De resultat som fonden gett i arbetssätt och nya aktörer ska tas tillvara i det arbetet.

Verksamhetsstöden till det fria kulturlivet måste få en ordentlig ökning om det fria kulturlivet ska överleva i vår stad. Formerna för kulturstödet behöver ses över och delvis reformeras men det får inte utformas så att kulturlivets konstnärliga frihet minskas och verksamheten måste anpassas efter kortsiktiga krav. Det nu föreslagna systemet innebär en förhandsgranskning av innehållet i kulturutbudet som skapat stor oro i det fria kulturlivet. Ännu mer fokus på kortsiktiga projekt kommer dessutom att skapa stora problem i verksamheter som behöver långsiktig planering och förutsägbarhet.

Kulturstöden till bild- och formkonsten måste ökas. På ett oförsvarligt sätt har dessa under de borgerligt styrda åren minskat från 17,5% till cirka 13 % av hela stödet. Framst bör ateljéstöden ökas och därtill bör staden se till att fler konstnärateljéer finns tillgängliga.

Kulturarbetare

Fler än hälften av kulturarbetarna bor i Stockholm. De är den grupp yrkesutövare som har högst utbildning och lägst inkomst. Staden bör initiera arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som att engagera konstnärer i skolan och äldreomsorgen och ordna fler utsmyckningsprojekt. Arbetsmarknadsmedel bör sökas och även bidrag från EU:s strukturfonder. Intresset för kompetensutveckling av de professionellt yrkesverksamma är också stort. Staden bör därför i likhet med andra regioner ansöka om deltagande i Kulturkraft Stockholm inom Europeiska socialfonden. Stadens kulturbudget de senaste åren har inneburit minskade anslag, neddragningar och uppsägningar. De statliga insatserna för att straffa ut kulturarbetarna från A-kassan har slagit hårt. Antalet arbetslösa har ökat kraftigt under den borgerliga regeringen. Statistiken visar att det är kvinnorna som drabbas värst.

Bryt den kulturella segregationen

Stadens kulturpolitik måste inriktas på att kulturen ska bli mer angelägen för fler. Idag råder stor ekonomisk obalans i stadens kulturpolitik. Kulturbudgeten fördelad på invånare visar att en invånare i innerstaden får nästan fem gånger så mycket som en förortsbo, fast de som bor i förorten är flertalet av stockholmarna. Nästan alla kulturinstitutioner finns i innerstaden och nästan allt stöd till det fria kulturlivet hamnar innanför tullarna. Samtidigt har stadsdelsnämnderna allt sämre resurser för att stödja det lokala kulturlivet. Även om många stockholmare som bor i förorten besöker kulturverksamheter i innerstaden, är det också många som inte gör det. Särskilt gäller det barn, unga och äldre.

Om tröskeln till kulturen ska vara låg och kulturen bli angelägen för alla, krävs ett rikligt lokalt och interkulturellt utbud till för alla och till ett överkomligt pris.

För att motverka de ojämlika strukturerna krävs både ekonomiska satsningar och en målmedveten strategi för att stödja och bygga ut en levande kultur i förorterna. Utgångspunkten ska vara en ökad dialog med invånarna och de aktörer som arbetar i förort med att bygga upp ett levande kulturliv - en förutsättning för en levande stad. Vi vill därför att de resurser för ett tillväxtpaket som anslås i kulturbudgeten ska destineras med fokus på förorten. Bland annat bör de användas till lokala kulturhus och riktade insatser till de lokala biblioteken. Lokala kulturcentra ska utvecklas i förorterna i samverkan med invånare, kultur- och folketshusföreningar, bibliotek och statliga kulturinstitutioner. Möjligheten att Stadsteatern skapar en scen på Järvafältet ska utredas.

För stadsdelsnämnderna ökar vi resurserna för kultur- och föreningsverksamhet med närmare 25 miljoner kronor, för att kunna ha kultursekreterare/motsvarande funktion i alla stadsdelar, för programverksamhet och lokala kulturcentra.

Stockholmarna tycker om att gå på bio. Tyvärr finns få biografier i förorterna, vilket begränsar tillgängligheten. Samtidigt råder ett monopol i branschen, vilket vi vill motverka genom en kommunal biograf och genom att ge Folkets Bio respektive Folkets Hus och Parker hjälp att utveckla sin biografverksamhet. Möjligheterna för digitala visningar i förorterna ska stödjas. Detta blir ett ökat stöd till visning av film, konserter och teater av hög klass i förorterna. Visningar av film som inte visas på kommersiella biografier bör premieras. Stadens dialog med Filminstitutet ska fortsätta om möjligheten att producera och visa kvalitetsfilm i Stockholm. Nu när staden blivit medlem i Filmpool Stockholm-Mälardalen bör vi ge ett ekonomiskt stöd.

Staden ska fortsätta med framgångsrika Ung-08 och Kulturfestivalen. En del av kulturfestivalens arrangemang ska förläggas till förorterna

Barn och unga har rätt till kultur oavsett ekonomisk ställning

Barn och unga ska ha möjlighet att både vara kulturskapare och uppleva professionell kultur oavsett familjens ekonomiska ställning. Alla barn i förskolor, parklekar, skolor och mötesplatser ska erbjudas besök på stadens kulturverksamheter och andra professionella kulturupplevelser flera gånger om året. Staden ska stärka arbetet med ungdomars eget skapande och medbestämmande i samverkan med ideella organisationer i stadsdelarna.

Kulturskolan ska vara lika självklar som grundskolan och kulturpedagoger i skolan lika självklara som skolsköterskor. Vi vill motverka den tydliga sociala snedfördelningen i rekryteringen genom att ge Kulturskolan i uppdrag att verka såväl i skolan som på fritiden. För att nå nya grupper av barn vill vi fortsätta med nya kulturformer och återuppta och förstärka uppsökande ”pröva-på-verksamhet”. Avgiften för Kulturskolan ska i ett första steg sänkas till den nivå som rådde 2006 och på sikt tas bort.

Rum för barn och Lava i Kulturhuset är populära och liknande verksamheter ska skapas i förorterna. Alla unga har rätt till en kreativ fritid som stärker självkänslan och delaktigheten i samhället och motverkar främlingskap och ohälsa. Alla ungdomar har rätt till icke-kommersiella mötesplatser och att kunna verka i teater- och musikgrupper utan att behöva betala dyra hyror. Ungdomar som är intresserade av graffiti som konstform ska kunna utöva det lagligt, bland annat genom att införa lagliga väggar med Norrköping som modell. Dessutom har staden många trista ytor som väl skulle lämpa sig för att smyckas med beställda graffitikonstverk.

Staden måste ta ansvar för att Unga Klaras mycket osäkra framtid kan tryggas. De bedriver en omistlig och världsberömd verksamhet genom forsknings- och utvecklingsarbete och med nydanande föreställningar. All kunskap som byggts upp när staden drev teatern måste tas till vara för att gagna barn och ungdomar i hela landet.

Ett demokratiskt och jämställt kultur- och föreningsliv ska stödjas

Studieförbund och samlingslokaler är viktiga inslag i ett demokratiskt kulturliv och behöver rimliga villkor för att överleva och utvecklas. Stödet till lokalförvaltande organisationer behöver täcka både hyra och verksamhet. Många samlingslokaler behöver rustas upp för att bli attraktiva. Samtidigt måste villkoren garantera att föreningslivet får hyra lokaler till låga kostnader. Ett stöd till upprustning skapar arbetstillfällen. Förbättringar av lokalernas standard och tillgänglighet beaktas i investeringsbudgeten.

Det är viktigt att staden i ökad grad samverkar med föreningslivet för att stimulera användningen av samlingslokalerna. Det lokala föreningslivet ska stödjas och lika stor andel av resurserna ska gå till verksamhet som vänder sig till kvinnor och flickor som till män och pojkar. En modell för redovisning ur genusperspektiv tas fram som kan användas i hela staden.

Öppna Stockholm för fler kulturmöten

Vi vill också öppna staden för fler möten med kulturen. Istället för förbud mot affischering, privatiserade gallerior och reklamvepor vill vi att människor ska kunna möta kulturyttringar av alla slag.

Vi vill avskaffa majoritetens så kallade 0-tolerans och ge kulturlivet utrymme på stadens gator. Idag förföljs kulturaffischerarna och hotas med indragna bidrag, medan reklambudskapen får breda ut sig. Vi vill att kulturlivet ska kunna affischera på elskåp och andra trista utrymmen. Vi vill skapa fler utrymmen för konsten i staden, ha många fler allmänna anslagstavlor och tillåta lagliga graffitiväggar.

Fastigheter och mark som privatiserats har krympt det gemensamma rummet. När staden sålde gallerierna till privatägda Boulton blev det också slut med offentliga möten och kulturuppträdanden. I stället möts stockholmarna av försäljare i varje vrå. Vi vill att staden återtar ansvaret för gemensamma utrymmen och satsar på skapande, icke-kommersiell verksamhet. Staden bör ha en mer tillåtande attityd till gatumusik. Fasta platser kunde placeras ut i staden, där man utan särskilt tillstånd kan framföra musik.

Den offentliga kosten i Stockholm måste fördelas bättre geografiskt. Idag är konsten koncentrerad till innerstaden.

En äldrepolitik värd namnet

- Äldre är medborgare med rättigheter och inte kunder på en äldremarknad
- En god måltid är en viktig väg till bättre hälsa och välmående
- Kommunala bostäder för äldre ger kontinuitet och trygghet

Äldre är medborgare med rättigheter och inte kunder på en marknad

Kärnfrågan för våra äldre är inte ett systemskifte enligt marknadens principer utan rättigheten till ett tryggt boende i önskat område, att ha en dagverksamhet eller öppen verksamhet att gå till och få hemtjänst enligt behov. Olika former av tillgängliga bostäder för äldre ska byggas i alla delar av staden. Äldres erfarenheter ska tas tillvara i stadens nämnder och styrelser. Bistånd ska baseras på senaste rön om hälsa och åld-

rande och respektera äldres erfarenhet, ha ett genusperspektiv och stå för icke-diskriminering.

Demokrati i äldreomsorgen

Stadsdelsnämnderna är ansvariga för nästan all äldreomsorg i staden. Äldreomsorgen ska präglas av ett äldreperspektiv, där äldres synpunkter ska väga tungt. Socialtjänsten ska utforma verksamheten med ett tydligt äldreperspektiv som grund. Pensionärsrådets uppfattning ska väga tungt, till exempel om ändrad driftsform. Förtroenderåd i öppna hemtjänsten och anhörigråd i vård- och omsorgsboenden ska ges bättre förutsättningar till insyn och påverkan. Gemensamma strukturer för uppgifter, ansvarsområden och befogenheter tas fram. Instruktionen för Kommunstyrelsens pensionärsråd ses över för att öka rådets befogenheter. Äldreombudsmannen och kommunstyrelsens pensionärsråd är stadsövergripande funktioner som organiseras under kommunstyrelsen.

Anhöriga bär upp äldreomsorgen

Större delen av äldreomsorgen utförs av anhöriga, främst kvinnor. Anhörigstöd ska vara frivilligt och inte ett tvång på grund av brister i samhället. Det bästa anhörigstödet är en väl utbyggd, flexibel och individuellt anpassad äldreomsorg. Information om hemtjänst, boendeformer och dagverksamhet ska ges till alla äldre. Tillräckligt med stöd och hjälp ska finnas för anhörigvårdare, oavsett kön, sexuell läggning, etniskt ursprung eller om anhörigvårdaren förvärsarbetar. Anhöriga ska ha rätt till ett tidigt strukturerat samtal om sin situation och sitt behov av stöd. Anhöriga som vill ska ha rätt till professionellt stöd från psykolog eller kurator.

Gemensamt ägd och styrd äldreomsorg

Äldreomsorgen ska i huvudsak vara gemensamt ägd och styrd, jämställd och hållbar. Behov och inte efterfrågan ska styra äldreomsorgen. Kundval och avdragsrätt för privat omsorg skapar gräddfiler för dem som kan betala. I områden där många har utländsk bakgrund finns inte alltid hemtjänst på modersmålet vilket gör att äldre hänvisas till anhörigvård. En översyn ska göras av hur resurserna fördelas, exempelvis utifrån hur behovet varierar med andelen flerfamiljshus utan hiss, kapital, utländsk bakgrund, ohälsa och avstånd till service.

Verklig valfrihet i vardagen

Äldre stockholmarnas självbestämmande ska vara utgångspunkten för stadens verksamheter för äldre. Många vill bo kvar hemma men kan behöva hjälp med vardagsysslor man tidigare klarat. Äldre ska kunna påverka innehåll, vem som ger hjälp och hur den utförs. Hemtjänst med förenklad biståndsbedömning som nu införs är steg i rätt riktning och något som vänsterpartiet arbetat för sedan vi genomförde en försöksverksamhet i två stadsdelsnämnder. Kommunal hemtjänst ska finnas i alla stadsdelar. Mer resurser måste tillföras för att motverka en ökad restriktivitet i handläggningen och för att gångtider ska kunna räknas med. Tidsramarna inom hemtjänsten ska bli generösare.

Fixartjänst ska finnas i alla stadsdelsnämnder och erbjudas från 67 år. Begränsningen till 6 timmar/år tas bort. Äldre med funktionsnedsättning ska få hjälp med källsortering och bortforsling av farligt avfall. Heminstruktörer för syn- och hörselskadade ska finnas i tillräcklig omfattning. Biståndsbedömda kommunala dagverksamheter och sociala mötesplatser ska finnas i hela staden. Äldre ska ha rätt till dagverksamhet på sitt modersmål. Ideella krafter är komplement men får aldrig ersätta stadens ansvar.

Staden ska samarbeta med landstinget om förebyggande hembesök, hälsosamtal, friskvård, hemsjukvård och hälsocentraler. Ersättningsystemen i såväl hemsjukvården

som hemtjänsten ska stimulera samverkan och kvalitet. Inom hemtjänsten ska ersättningssystemet särskilt främja kompetensutveckling för personal som arbetar med multistjuka äldre som har både hemsjukvård och hemtjänst.

Rätten att regelbundet få vara utomhus och promenera säkras med tillräckliga resurser. För att äldre ska kunna röra sig ute är det viktigt med en ökad tillgänglighet i utomhusmiljön. Handlingsplaner för att motverka våld mot äldre ska finnas.

Stärk demensvården och det sociala innehållet i hela äldreomsorgen

Vänsterpartiet har länge krävt ökad bemanning inom demensvården och är glada för att det nu finns en ambition att öka bemanningen. Det kommer att behövas en uppföljning för att säkerställa att bemanningen verkligen höjs och inte bara återställs. För att öka inflytandet över mat och sömn krävs en jämn bemanning över dygnet och veckan, och det gäller även övriga vård- och omsorgsboenden. Många äldre i olika typer av vård- och omsorgsboende saknar social stimulans och samvaro och har en starkt begränsad möjlighet till utevistelse.

Det sociala innehållet i äldreomsorgen ska stärkas med bland annat kultur och idrott. Vårdhund kan vara ett sätt att förbättra livskvaliteten för demenssjuka. Alla vård- och omsorgsboenden ska planera för sociala aktiviteter där de äldre kan vara delaktiga.

Bristande resurser är en viktig orsak till en innehållsfattig dag, men även att staden saknar en funktion som bevakar sociala innehållet i äldreomsorgen. Inspiration kan hämtas från Kristinehamn som har en intern Tillsynsfunktion Över Social omsorg (TÖS). Staden har experter som bevakar hälso- och sjukvård (MAS) och rehabilitering (MAR). En stor del av äldreomsorgen styrs av socialtjänstlagen – det är hög tid att avsätta resurser för att främja det sociala innehållet för äldre i varje stadsdelsnämnd.

Nöjda anställda ger nöjda äldre

Personalens villkor i äldreomsorgen ska förbättras. Det gäller både arbetsmiljö, kompetensutveckling, rätt till heltid och inflytande. I grunden krävs ökad personaltäthet i hela äldreomsorgen, förutom demensvården vill vi prioritera personaltätheten i hemtjänsten. Vänsterpartiet i riksdagen avsätter betydande medel till kommunerna i budgetmotionen 2012 för att säkra god kvalitet.

Vi föreslår kortare arbetstid för vårdbiträden och undersköterskor i äldreomsorgen, vilket kommer att bidra till en bättre arbetsmiljö och högre kvalitet i verksamheten. Dessutom behöver Stockholms äldre- och handikappjour utökas med fler handläggare, med hänsyn till ökat antal ärenden på jouten och fler inkommande trygghetslarm.

En god måltid är en väg till hälsa och välmående

Allt som uppmuntrar lusten och förmågan att äta måste göras för att minska undernärningen och öka livskvaliteten för våra äldre. Flera studier visar att mat som lagas och serveras nära matgästen i en trevlig miljö upplevs som väldigt positivt. Mat som lagas på plats är godare, har mer näring och är bättre både i ett livsmedelshygieniskt och i ett miljömässigt perspektiv. Så länge den äldre själv eller hemtjänsten kan köpa mat kan man äta närproducerad mat, men det blir svårare när man flyttar till ett äldreboende. Staden bör därför främja närproducerade varor genom att till exempel kräva ekologisk odling i upphandlingar.

Det bästa är att laga maten på plats i alla servicehus och på alla vård- och omsorgsboenden. Fler äldre skulle få känna dofter av nylagad mat, minnas goda måltider i yngre dagar och vara med och laga mat efter lust och förmåga. Om vi får fler tillagningskök

och matsalar på våra äldreboenden skulle även äldre med hemtjänst i närområdet kunna få gemenskap och äta gott på äldreboendena.

Lösningar ska sökas för att bevara tillagningskök på servicehusen, exempelvis genom att samarbeta med sociala kooperativ. Upprustning av kök och bildandet av matlagningsskooperativ ger arbetstillfällen och lönar sig kvalitetsmässigt. Staden bör göra en förutsättningslös utredning av olika alternativ för kostförsörjning för äldre, för att väga kvalitet mot kostnader. Det första är ett eller flera tillagningskök i varje stadsdelsområde, det andra är att maten lagas i varje äldreboende och det tredje är köpt mat från kök i annan stadsdel eller på annan ort. Faktorer som behöver undersökas är matens kvalitet, de äldres synpunkter, förekomst och kostnader för att motverka undernäring, konsekvenser för miljön samt drifts- och investeringskostnader. Även privatiseringens påverkan på kosthållning och miljöbelastning behöver klargöras.

Matning av äldre med sväljsvårigheter är tidskrävande och det behövs ökad kunskap för att måltiden ska bli mer värdig. För att njuta av maten krävs friska tänder och friskt tandkött. Den uppsökande verksamheten och möjligheten till nödvändig tandvård i hemmet måste fungera även för äldre i ordinärt boende. Informationen behöver förbättras till äldre och anhöriga, så att förmåner om mun- och tandvård blir kända. Det finns även behov av kompetensutveckling hos personalgrupper som arbetar nära äldre.

Kommunala bostäder för äldre ger trygghet och kontinuitet

Servicehus, vård- och omsorgsboende, seniorboende, kollektivhus och trygghetsboende - om det kan byggas till rimlig hyra - ska finnas i tillräcklig omfattning. Ett äldreperspektiv ska finnas i stadsplaneringen. Det finns stark evidens för att det bästa är att flytta så sällan som möjligt vid hög ålder, vilket vi ska ta hänsyn till i boendepaneringen. Servicehusen ska inte läggas ner utan finnas kvar som ett av flera alternativ till bostäder för äldre.

Korttidsboende fyller viktiga funktioner, till exempel avlastning för anhöriga och mellanvård mellan det egna hemmet och sjukhusvistelse. Ett korttidsboende ska alltid innebära ett mervärde för brukaren. Många äldre som bor på korttidsboende har flera mediciner. Idag brister informationsöverföringen om mediciner och sjukdomar inför vistelse på korttidsboende. Övergripande riktlinjer för detta ska tas fram.

Det måste finnas ett tydligt värdegrundsperspektiv i samband med kontraktsskrivning för lägenhet i vård- och omsorgsboenden. Många upplever kravet på snabb inflyttning och snabb tömning vid bortgång som ovärdigt.

Äldres ordinära lägenheter ska vara tillgängliga så att de som vill kan bo kvar. Kommunala bostäder för äldre ger störst trygghet och kontinuitet och ska därför finnas i alla stadsdelar. Höga kvalitetskrav och noggrann uppföljning gäller alla vård- och omsorgsboenden. Arbetet med att bygga ut bostäder för äldre samordnas mellan berörda nämnder och bolag.

Privat äldreomsorg tas tillbaka i kommunal regi

Konkurrensutsättningen av servicehus och vård- och omsorgsboende ska stoppas och driften återtas av kommunen när avtalen löper ut. Det finns inget som tyder på att äldre får större inflytande över omsorgens innehåll och vem som ger omsorgen med en privat utförare. Insynen i privata äldreboenden är mycket sämre än i de kommunala, eftersom anställda saknar eller inte har lika gott meddelarskydd som i kommunal äldreomsorg. Långa avtalstider för entreprenader gör det svårare att ta tillbaka äldreboenden i kommunal regi även med en ny politisk majoritet.

Den borgerliga kundvalsmodellen bygger på att gamla människor ska orka göra rationella val när de är väldigt utsatta. Ingen garanti ges för att kommunala boenden ska finnas kvar. Samtidigt vet vi att det är de välutbildade som drar mest nytta av borgerliga valfrihetsmodeller. I grunden måste alla äldreboenden ha en god kvalitet. Önskemål om privata utförare kan tillgodoses genom ramavtal. Tydliga riktlinjer och tillräckliga resurser stärker äldres möjlighet att välja boende. Ombud ska finnas för information inför val av boende och kontroll av omvårdnad. En övergripande planering ska bevaka att det byggs tillräckligt med äldreboendestäder. Stimulanssystem ska uppmuntra stadsdelsnämnder att bygga utifrån hela stadens behov.

Bevara servicehusen – ett tryggt boende som äldre uppskattar

Kommunfullmäktige har slagit fast att servicehus har en viktig roll att fylla som mellanboende och del av mångfalden av boende- och stödformer för äldre. Servicehus uppfattas som ett tryggt boende av äldre och ska därför vara kvar. Omvandling till trygghetsboende ska stoppas. I vissa fall kan man göra en anpassning av delar av servicehus till vård- och omsorgsboende, om det motsvarar behovet. Tillämpningen av riktlinjerna för beviljande av lägenhet i servicehus måste följas upp. Servicehusen används i olika omfattning i olika stadsdelar. Mycket tyder på att äldre ibland avråds från att söka till servicehus.

Trygghetsboende utan biståndsbeslut för äldre som känner sig otrygga eller isolerade är en god tanke, men har blivit så dyra i Stockholms stad att inte ens äldre med genomsnittliga inkomster har råd att bo där. För att trygghetsboende ska vara ett alternativ för alla krävs statsbidrag för att hålla nere kostnaderna. Ska vi ha trygghetsboende ska det vara rimliga hyror. Det ska byggas nytt och inte ersätta servicehus. Möjlighet att välja kommunal hemtjänst i trygghetsboende ska finnas, och kostnaderna för gemensamhetslokaler och värdar ska vara kommunalt finansierade, så att även äldre i närområdet kan ta del av gemenskapen.

Stockholm – solidarisk stad

- Stockholm en föregångare i solidaritetsarbete
- Flyktingar som får en fristad i Stockholm ska känna sig trygga
- Barn och unga i flyktingfamiljer har rätt att vara som andra

Stockholm en föregångare i solidaritetsarbete

Stockholm ska vara en kreativ och skapande storstad, med solidaritet i fokus. Internationellt ska Stockholm uppfattas som en spännande och hållbar stad och ett föredöme när det gäller att avskaffa fattigdom och segregation. Genom att ta fram verktyg för deltagande demokrati kan fler städer inspireras att följa efter. Staden ska inte ha utbyte med stater där mänskliga rättigheter kränks.

Stockholm ska bli ett föredöme genom att ha ett aktivt arbete för att nå en miljöpåverkan inom sitt rättvisa miljöutrymme, och uppmuntra andra städer att göra detsamma. Staden bör inleda samarbeten med städer i Syd för utbyte bland annat i miljö- och solidaritetsfrågor. Alla stadsdelsnämnder ska uppmuntras till att kunna ha lokalt utbyte med vänorter. Skolelever och medarbetare ska uppmuntras till erfarenhetsutbyte genom bland annat studieresor.

Verksamhetsmålet ”Stockholm en föregångare i solidaritets- och miljöarbete” följs upp med bland annat följande indikatorer:

- Andel enheter som har internationella kontakter
- Andel stadsdelsnämnder som har vänorter utanför Sverige

Flyktingar som får fristad i Stockholm ska känna sig trygga

Vi får en allt mer internationell befolkning och det är väldigt positivt. Flyktingar och invandrare bidrar till att vi får ett mer spännande land. Däremot återstår mycket att göra för att flyktingar som får en fristad i Sverige ska få ett bra mottagande.

Det är skamligt att alla inte garanteras ett tryggt boende. Det är inte heller förenligt med FN:s konvention om barnets rättigheter att barn är hemlösa. Staden måste ta ett samlat grepp och i samverkan med bostadsbolagen ta fram trygga bostäder även för flyktinghushållen. Tyvärr minskar möjligheterna att få ett förstahandskontrakt på en hyreslägenhet genom utförsäljningen av allmännyttan.

När staten nu övertagit ansvaret för introduktionen återstår ett ansvar för staden när det gäller svenska för invandrare och samhällsinformation. Det är viktigt för hela samhället att nyanlända flyktingar och invandrare, inklusive anhöriga och arbetskraftsinvandrare får en bra samhällsorientering. Ett barnperspektiv ska alltid finnas med. SFI-undervisningen behöver stärkas och bli mer individanpassad. Staden ska ge god praktisk och social hjälp för att flyktingarna snabbt ska komma in i samhället, medverka till att de vuxna ska få jobb och att barnen ska få en bra skolgång.

Flyktingar som har nedsatt arbetsförmåga ska få det stöd i övrigt som de behöver. Staden ska uttala att polisanmälan inte får göras av papperslösa eller avvisningshotade icke-EU medborgare. Enligt lagen finns ingen skyldighet att anmäla vare sig till Migrationsverket eller till polisen. En policy tas fram för detta.

Barn och unga i flyktingfamiljer har rätt att vara som andra

Barn ska ha individuella handlingsplaner och en meningsfull introduktion i Sverige. För de små barnen är det viktigt att ta del av den pedagogiska verksamheten i förskolan för att rustas i svenska språket. För skolbarn gäller det att få en bra skolgång, stimulerande fritid och att få kamrater. Skolbarn som på grund av familjernas otrygga boende tvingas byta skola eller resa över hela staden måste särskilt uppmärksammas, så att de får det stöd de behöver i skolan.

En del flyktingbarnfamiljer bor i genomgångsbostäder, flyttar runt eller bor på hotell. Många föräldrar kan lida av trauman. Elever som lever under sådana omständigheter kan ha svårt att koncentrera sig på skolan. Deras skolgång måste särskilt uppmärksammas av såväl flyktingmottagningen som skolan. En uppsökande verksamhet bör organiseras så att barn till avvisningshotade får tillgång till skola. Särskilda resurser fördelas till de stadsdelsnämnder som har störst flyktingmottagande.

KOMMUNFULLMÄKTIGE M.M.

1. **Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar**
2. **Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli**

Staden ska främja och följa upp jämställdhet och lika rättigheter. Verksamheten ska granskas utifrån alla former av diskriminering. Anti-diskrimineringsklausulen ska skärpas och användas aktivt. Medel avsätts för utbildning i jämställdhets- och diskrimineringsfrågor. Staden inrättar ett Regnbågspris. En diskrimineringsstrateg samt två jämställdhetsinspektörer inrättas. Inom funktionen för lika rättigheter samordnas jämställdhetsarbetet av ett jämställdhetskansli och ett jämställdhetsutskott. Arbetet med fördjupad demokrati stöds genom ett kansli för deltagande demokrati. Avknoppningar, utmaningar och dogmatisk konkurrensutsättning avbryts.

Ombudsmän för äldre och funktionsnedsatta ingår i en funktion för lika rättigheter, fristående från verksamheter som de ska bevaka. En socialtjänstombudsman inrättas för att stärka brukarinflytandet i individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri. Ombudsmännens rapporter behandlas i kommunfullmäktige, eftersom de fokuserar på strategiska förbättringar som ska diskuteras på högsta politiska nivå.

Stadsledningskontoret får det övergripande ansvaret för tillgänglighet och en övergripande samordningsfunktion inrättas. Kommunstyrelsens handikappråd och Kommunstyrelsens pensionärsråd knyts till finansroteln och ska få yttra sig över alla ärenden som de önskar med en remisstid som tar hänsyn till att de huvudsakligen arbetar på ideell basis. Instruktioner för Kommunstyrelsens pensionärsråd respektive handikappråd ses över i syfte att öka rådets befogenheter.

Insatser för barn ska utgå från FN:s konvention om barnets rättigheter. Arbetet stärks genom ett Barnens ombud riktat främst mot individ- och familjeomsorg och stöd och service för funktionsnedsatta. Behovet av en elevombudsman utreds. En referensgrupp med barn och unga ska knytas till Barnens ombud. Som ett led i stadens stärkta samordning av hemlöshetsarbetet inrättas en hemlöshetsamordnare. Staden ska arbeta med ett aktivt folkhälsoarbete och anställa en folkhälsostrateg för övergripande samordning. Ett kansli med en miljö rättvisestrateg inrättas.

Medel om 50 mnkr avsätts i centrala medelsreserven för att börja sänka arbetstiden i äldreomsorgen samt 3 mnkr för planering av arbetet med rätt till heltid för tillsvidareanställda. Ambitionen är att korta arbetstiden med minst två timmar i veckan för personalkategorier med störst behov, för genomförande 2012. I centrala medelsreserven avsätts 25 mnkr för låglönesatsning främst i kvinnodominerade yrken.

Inom Stockholms Business Region gör vi en neddragning av stöd till evenemang, där vi bedömer att stadens stöd inte är nödvändigt.

KF/KS-kansli

Förvaltningen kvarstår som egen förvaltning eftersom den har en särställning i sin funktion att ge service till alla förtroendevalda samt rotlar och kanslier för alla partier. Behov av modernisering och kompetensutveckling kan säkras genom samverkan med andra förvaltningar.

Satsningar utöver borgarnas budget

- Ett Regnbågspris instiftas för att delas ut under Prideveckan

- Diskrimineringsstrategi, socialtjänstombudsman, barnens ombud och jämställdhetsinspektörer
- Deltagande demokrati - utveckling demokrati, brukarinflytande, miljö
- Samordnare tillgänglighetsarbete, miljöriktiga respektive hemlöshet
- En folkhälsostrategi inrättas för att återupprätta folkhälsoarbetet

Aktiviteter - ett urval

- Revidera handlingsprogram för FN:s konvention om barnets rättigheter
- I samverkan med romska gruppen kartlägga inom vilka områden i staden som romernas rättigheter som minoritetsgrupp inte beaktas
- Utbilda chefer och medarbetare om meddelarskydd och meddelarfrihet
- I samverkan med nämnder, styrelser och handikappråd ta fram en åtgärdsplan för att bli världens mest tillgängliga huvudstad
- Ta fram system för verkligt brukarinflytande i hela socialtjänsten inklusive äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, socialpsykiatri
- Ta fram en ny lönepolicy för att minska löneklyftorna
- Påbörja arbetet med att sänka arbetstiden i äldreomsorgen
- Ta fram en strategi mot boendesegregation
- Verka för att Maria Ungdom blir ett nationellt kunskapscentrum
- Utredda möjligheten att införa ett 020-nummer till socialtjänsten
- Se över resursfördelningsmodeller inom förskola, försörjningsstöd m.fl.
- Leda stadens samlade arbete för att uppnå en nollvision för hemlöshet
- Begära hos regeringen om att arbetsgivare ska få ge cykel- och kollektivtrafikförmåner till medarbetare
- Begära hos regeringen om att få lägga ned Bromma flygplats
- Begära hos regeringen att miljözoner för kväveoxidutsläpp kan införas även för personbilar samt skärpta miljözoner för tung trafik
- Begära hos regeringen att trängselavgifterna ska bli en kommunal avgift
- Utvärdera Gemensam service i sin helhet såväl ekonomiskt som kvalitetsmässigt
- Göra en oberoende utvärdering av klotterpolicyn som idag felaktigt jämställer konstformen graffiti med skadegörelse och därmed begränsar yttrandefriheten

Stadsövergripande indikatorer - ett urval

Andel ärenden där handikapp-/ pensionärsråd anser att synpunkter beaktas i beslut
Ökning av Jämix där målet är att värdet ska höjas med minst 10 poäng varje år och inom fem år ska staden vara bäst i landet

Andel tillsvidareanställda kvinnor och män som inte har erbjudits heltidsanställning
Andel verksamheter inom äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättningar som uppfyller lämplig bemanning
Andel verksamheter som har återgått i kommunal regi
Antal nya jobb som har skapats i småföretag
Andel kvinnor och män som känner sig trygga i sitt stadsdelsområde
Sjukfrånvaro uppdelat på kvinnor och män

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 1 Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Kommunfullmäktige m.m.** godkänns.
- 1.1 Funktionshindringsombudsmannens och äldreombudsmannens årsrapporter ska behandlas av Kommunfullmäktige.

Revisorskollegiet

Stadsrevisionen ska granska all verksamhet som bedrivs av staden inkl. bolag och stiftelser m.m. i den omfattning som följer av god kommunal revisionsssed.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Revisorskollegiet** godkänns.

Valnämnden

Valnämnden ansvarar för organisation och genomförande av val till riksdagen, lands-tinget, kommunen, EU-parlamentet samt extraval och folkomröstningar. Vallokalerna ska vara tillgängliga för alla.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Valnämnden** godkänns.

STADSDELSNÄMNDERNA**Det viktigaste verktyget för lokal demokrati****Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014**

Öka den lokala demokratin och invånarnas delaktighet i utvecklingen
 Prioritera förebyggande arbete och tidiga insatser för barn och unga
 Höj kvaliteten och förbättra servicen i gemensamma verksamheter

Satsningar

- Återupprätta den lokala demokratin i stadsdelsnämnderna genom att återföra ansvaret för verksamheter som har centraliserats
- Över 500 mnkr till ökad kvalitet i driften av stadsdelsnämndernas verksamheter, nära 90 mnkr i personalsatsningar heltid, kortare arbetstid och högre lön för lågavlönade samt 10 mnkr i ökade investeringar för grönområden
- Nedskärningar på grund av införandet av gemensam administration, minskad sjukfrånvaro och e-tjänster får behållas i verksamheten för att öka kvaliteten.

Stadsdelsnämnderna är idag inte mycket mer än en remissinstans och en social delegation. Den lokala demokratin har avlövat på egna frågor att besluta om när grundskolan, stadsmiljöfrågor och arbetsmarknadsverksamheten har flyttats till centrala nämnder. På stadsdelsnämndernas öppna möten och i medborgarförslagen kommer oftast frågor upp som bestäms centralt. Att de centrala nämnderna som fått allt mera makt inte har öppna möten, innebär att allt fler politiska beslut tas inför stängda dörrar.

I budget för 2012 fortsätter centraliseringen, även om det nu gäller små verksamheter som dödsboudredningar, administration av kollo, heminstruktörer, hyresadministration för andrahandsuthyrning till brukare samt köhantering för vård och omsorgsboende.

Vänsterpartiet anser att toppstyrningen måste brytas och stadsdelsnämnderna återfå sin roll som det viktigaste verktyget för att öka vår lokala demokrati. Vår politik är att utveckla stadsdelsnämnderna och öka invånarnas delaktighet i den lokala demokratin

genom deltagande demokrati. Om välfärden ska kunna fördelas på ett mer rättvist sätt måste stadsdelsnämnderna också få ökade resurser.

När vi kommer i politisk majoritet ska vi utifrån de förutsättningar som då råder föreslå en decentraliserad och lokaldemokratisk nämndorganisation. Vi anser att möjligheten att ha en helhetssyn på barns bästa är störst om stadsdelsnämnderna återtär ansvaret för grundskola, särskola, skolbarnsomsorg och mellanstadieverksamhet. Jämlika och höga kunskapsresultat är skolans huvuduppgift. Skolan är också en viktig del av närsamhället. Den röda tråden i det livslånga lärandet med start i förskolan bröts när ansvaret för skolan flyttades. När områdesansvaret för skolan decentraliseras kan den röda tråden knytas ihop igen. Dessutom kan samverkan med socialtjänsten återupprättas. Tillsynen över privata förskolor bör decentraliseras, så att stadsdelsnämnderna får bättre verktyg för att klara förskoleplaneringen. Det yttersta ansvaret för barnomsorgsgarantin ligger på kommunen.

De vinster som görs av effektiviseringar, till exempel sänkt sjukfrånvaro och e-tjänster ska behållas i verksamheterna och användas till att höja kvaliteten och inte till att sänka skatten. En viss procent ska sättas av till en pott som brukarna har inflytande över.

Förskoleverksamhet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Förskolan ska ha ett demokratiskt och jämställt förhållningssätt

Arbetet med barns språkutveckling och modersmålsstöd ska prioriteras

Barns lärande ska stå i fokus i förskolan

Alla föräldrar ska kunna vara delaktiga i förskolans pedagogiska arbete

Se även det övergripande avsnittet [Lära för livet](#)

Satsningar utöver borgarnas budget

- Höjd schablon med 1,5 %, totalt 3 % mera för att minska barngrupperna
- Höjt socioekonomiskt tillägg med 6 % för att främja andraspråk, modersmål och särskilt stöd
- Genuspedagogik och demokratiarbete i alla förskolor

Aktiviteter - ett urval

- Starta uppsökande verksamhet där inskrivningsgraden i förskola är låg
- Minska barngrupperna där de överstiger målen
- Öka språkstöd och modersmålsundervisning där behovet finns
- Ge utrymme för jämställdhetspedagoger att arbeta i alla förskolor
- Bygg upp samverkan med skolan och socialtjänsten
- Erbjud barnomsorg på obekvämt arbetstid
- Se till att det finns kommunala förskolor i alla stadsdelar
- Vid planering av nya förskolor ska tillräckligt stora förskolegårdar ingå
- Utredda möjligheter att laga mat på alla förskolor
- Lära barn simma, cykla och åka skridskor
- Utbilda alla medarbetare om barns rättigheter, skydd mot sexuellt utnyttjande och kränkande behandling samt om hedersrelaterat liv
- Erbjud barnskötare vidareutbildning till förskollärare
- Planera för att alla avdelningar har minst en förskollärare

Indikatorer - ett urval

Andel barngrupper som inte når målen om gruppstorlek
 Antal barn som inte får förskoleplats inom barnomsorgsgarantin
 Antal barn som inte får barnomsorg på obekvämt arbetstid trots behov
 Andel utbildade pedagoger av antal anställda
 Andel förskolor som arbetar med genuspedagogik
 Andel flickor och pojkar med modersmålsstöd
 Andel förskolor som lagar maten i egna kök
 Andel föräldrar som är nöjda i förskoleundersökningen
 Andel förskolor som har fungerande rutiner för övergång till skola för alla barn

Verksamhet för barn och ungdom**Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014**

Alla ungdomar ska ha nära till icke-kommersiella och tillgängliga mötesplatser
 Ungas inflytande över den egna vardagen ska förbättras
 Fritidsverksamheten ska vara lika attraktiv för flickor som för pojkar

Se även de övergripande avsnitten Lära för livet och Ungdomspolitik

Satsningar utöver borgarnas budget

- Fler öppna förskolor, parklekar och mötesplatser
- Ökat öppethållande på fritidsgårdar
- Sänkta avgifter för kollo

Aktiviteter - ett urval

- Jämställdhetspedagoger ska få utrymme att arbeta i alla verksamheter
- Se över antalet parklekar, öppna förskolor och mötesplatser och utöka vid behov
- Utveckla möjligheterna till kulturella och idrottsliga aktiviteter
- All personal ska utbildas om risk- och skyddsfaktorer
- Planera så att barn med funktionsnedsättningar kan vara på vanligt kollo

Indikatorer - ett urval

Andel öppna förskolor i relation till antal barn 1- 3 år
 Andel parklekar i relation till antal barn 1-10 år, respektive 10-12 år
 Andel mötesplatser som är tillgängliga för funktionsnedsatta
 Andel mötesplatser som arbetar med genuspedagogik
 Andel mötesplatser som arbetar med ungdomsinflytande
 Andel flickor och pojkar som anser att de har inflytande över sin vardag

Kultur och föreningsverksamhet**Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014**

Kulturen och föreningslivet ska växa i förortererna
 Alla flickor och pojkar ska få uppleva och själva delta i skapande verksamhet
 Alla har lika rätt till kultur oavsett kön, funktionsnedsättning, ålder, etnicitet eller inkomst

Se även det övergripande avsnittet Mer rum för kultur

Satsningar utöver borgarnas budget

- Ökat stöd till den lokala kultur- och föreningsverksamheten
- Lokala kulturcentra/samverkan bibliotek i förorter
- Kultursekreterare/funktion i alla stadsdelsnämnder
- Ökade föreningsbidrag i vissa förorter

Aktiviteter - ett urval

- Samordna och förmedla kulturarrangemang till verksamheterna
- Planera lokala kulturcentra i samverkan med invånare, bibliotek, skola, fritid, föreningslivet, folketshusföreningar etc.
- Stödja visning av kvalitetsfilm i förorterna
- Öka antalet föreningstavlor och rusta upp vid behov
- Samverka med föreningslivet för att främja användning av samlingslokaler
- Fördela ett ökat föreningsbidrag till organisationer som stödjer nämndens verksamhet vilket även omfattar föreningar som arbetar för jämställdhet
- Avsätt en del av kulturbudgeten till verksamhet som styrs av brukare

Indikatorer - ett urval

Andel förskolebarn som har fått minst tre professionella kulturupplevelser under året
Andel personer som bor i vård- och omsorgsboende och gruppboende som har fått minst tre professionella kulturupplevelser under året

Andel föreningsbidrag i kronor till organisationer som arbetar för jämställdhet

Antal nya föreningstavlor och antal upprustade föreningstavlor

Antal kultursekreterare eller motsvarande i stadsdelsnämnderna

Andel kvinnor och män i organisationer som får föreningsbidrag

Andel föreningsbidrag som går till organisationer som arbetar för jämställdhet

Äldreomsorg

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Behovet av äldreomsorg ska bedömas likvärdigt oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder samt utifrån sammanvägda behov för individen

Äldre ska kunna påverka sin vardag såväl hur hemtjänsttimmarna används som hur insatserna anpassas till individen i ett vård- och omsorgsboende

Äldre ska ha rätt till äldreomsorg på sitt eget modersmål och med respekt för sina önsknings och behov

Se även det övergripande avsnittet En äldrepolitik värd namnet

Satsningar utöver borgarnas budget

- Ökad personaltäthet och generösare tidsramar i hemtjänsten. Höjd peng med ytterligare 2 %, till totalt 4 % höjning
- Ökad kvalitet i dagverksamhet. Höjd peng 2 %
- Ett bättre socialt innehåll i vardagen med mer kultur och rörelse
- Fler äldre ska få hjälp av fixare och hjälpen ska även omfatta källsortering

Aktiviteter - ett urval

- Nämnder som inte har kommunal hemtjänst ska starta sådan
- Återta äldreomsorg på entreprenad i kommunal regi när avtalen löper ut
- Samarbeta med landstinget om förebyggande insatser för äldre

- Erbjud kommunal hemtjänst på modersmålet
- Öka möjlighet till utevistelse i vård- och omsorgsboende
- Utveckla stödet till anhöriga som vårdar äldre utifrån behoven
- Nämnder med tomma servicehuslägenheter ska se över biståndsbedömning
- Stoppa omvandlingarna av servicehus till trygghetsboende och utvärdera/åtgärda de omvandlingar som redan har gjorts
- Erbjud ombud för äldre som vill överklaga beslut, välja boende m.m.
- Ta fram handlingsplaner för att motverka våld mot äldre
- Jämställdhetspedagoger ska ges utrymme att arbeta i äldreomsorgen

Indikatorer - ett urval

Andel anhöriga kvinnor och män som är nöjda med anhörigstöd
 Andel kvinnor och män som är nöjda med inflytandet över hjälpen som ges
 Andel kvinnor och män som har en individuell genomförandeplan där sociala aktiviteter, kultur och utevistelse ingår
 Andel kvinnor och män som anser att det är god personalkontinuitet
 Andel kvinnor och män som nås av uppsökande tandvård
 Andel kvinnor och män som är nöjda med maten i äldreomsorgen
 Andel kvinnor och män som är nöjda med möjligheten till utevistelser
 Antal vård- och omsorgsboenden som lagar maten på plats
 Andel verksamheter som har återgått i kommunal regi
 Andel kvinnor och män som anser att de har valmöjligheter inom äldreomsorg
 Andel omsorgspersonal (kvinnlig respektive manlig) med grundutbildning
 Antal omsorgspersonal i förhållande till antal enhetschefer

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Flickor/kvinnor och pojkar/män, ska få stöd och service av god kvalitet
 Bostad, stöd, daglig sysselsättning och arbete ska byggas ut
 Brukares självständighet, inflytande och delaktighet i samhället ska stärkas
 Alla som behöver socialtjänstens insatser ska snabbt få hjälp och stöd

Se även det övergripande avsnittet [En socialt hållbar stad](#)

Satsningar utöver borgarnas budget

- Höjd schablon 2 % vuxenboende, barnboende, daglig verksamhet, korttidshem, hemtjänst, ledsagning och avlösning

Aktiviteter - ett urval

- I samverkan med berörda nämnder ansvara för utbyggnad av gruppboendestäder och alternativa boenden, så att omkring 1000 lägenheter byggs de närmaste åren
- Avbryta konkurrensutsättning av gruppboendestäder, daglig verksamhet etc.
- Utöka andelen individuella planer så att minst 25 procent av dem som har rätt till en sådan plan har fått det senast vid 2012 års slut.
- Inrätta brukarråd i gruppboendestäder och dagliga verksamheter
- Säkra att personalen har kännedom om hjälpmedel och aktivt verkar för att funktionsnedsatta får hjälpmedel som de behöver
- Säkra att personalen har nödvändiga kunskaper så att brukarna får stöd och hjälp när det gäller friskvård, kost och hälsa
- Jämställdhetspedagoger ska ges utrymme att arbeta i verksamheten

Indikatorer - ett urval

Andel kvinnor och män med individuella planer enligt LSS
Andel verksamheter med brukarråd och brukarrevisioner
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna
Andel kvinnor och män som har fått önskad utförare inklusive val att inte byta utförare
Andel verksamheter som har återgått i kommunal regi
Andel omsorgspersonal med grundutbildning
Andel stadsdelsnämnder som har en plan med åtgärder som förbättrar situationen för personer med psykiska funktionsnedsättningar

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga ska utökas
Bostad, stöd och sysselsättning ska byggas ut för personer med behov
Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas
Alla som behöver socialtjänstens insatser ska snabbt få hjälp och stöd

Se även det övergripande avsnittet En socialt hållbar stad

Satsningar utöver borgarnas budget

- Återupprätta den sociala barnvården för utsatta flickor och pojkar.
- Utökad uppföljning familjehemsplacerade barn
- Starta enheter för stödinsatser mot våld i nära relationer
- Stärka missbruksvården och arbetet med att hemlösa kvinnor och män ska få bostad och sysselsättning
- Ökat stöd till kvinnor och män med psykiska funktionsnedsättningar

Aktiviteter - ett urval

- Organisera gruppstödsverksamheter för barn vars föräldrar missbrukar, har psykisk ohälsa och för barn i familjer där våld förekommer
- Utveckla arbetet enligt de förslag som BUSS-utredningen tagit fram
- Utveckla drog- och brottsförebyggande arbete
- Inrätta kvinnofridscenter som även omfattar insatser för män som slår
- Utveckla öppenvård inriktad på kvinnor med missbruk
- Planera "light-mottagningar" för unga vuxna i samverkan med landstinget
- Utbilda personal om HBT, barns rättigheter, genus m.m.
- Intensifiera arbetet med hemlösa så att de får bostad och sysselsättning
- Planera ökat stöd till människor med psykiska funktionsnedsättningar
- Inrätta brukarråd i stödboenden och träfflokaler

Indikatorer - ett urval

Antal barn till föräldrar med missbruk, psykisk ohälsa m.m. som deltar i gruppstöd
Antal familjehemsplacerade barn som får besök minst fyra gånger per år
Antal flickor och pojkar som har kontakt med en ungdomsmottagning
Andel flickor och pojkar i årskurs nio och två i gymnasieskolan som inte dricker alkohol, berusningsdricker, röker eller använder narkotika eller har provat narkotika
Antal våldsutsatta kvinnor som är nöjda med insatser
Andel hemlösa kvinnor och män som fått försökslägenhet/kontrakt
Antal personliga ombud

Stadsmiljöverksamhet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Utveckla och stärka medborgarnas inflytande i Agenda 21-arbetet, stadsmiljöfrågor och lokala planprocesser

Alla stockholmare ska ha tillgång till rena, säkra och välskötta parker

Se även det övergripande avsnittet Miljörättvisa

Satsningar utöver borgarnas budget

- Stärka den lokala demokratin i stadsmiljöfrågor (områdesplanering)
- Bättre skötsel av grönområden
- Upprustning parker och grönområden (investeringar)
- Naturresevat Årstaskogen och Årsta holmar (drift)

Aktiviteter - ett urval

- Anordna lokala Agenda 21-verksamheter
- Kartlägga och åtgärda otrygga offentliga platser
- Samverkan med stadsbyggnadskontoret om områdesplanering
- Försök med omvänd planprocess vid bostadsprojekt
- Anställa tillsynspersoner som ser över grönområden, klotter, städning

Indikatorer - ett urval

Antal stadsdelsnämnder som arbetat med aktivt Agenda 21-arbete

Andel nöjda med skötsel av grönområden och städning

Flyktingmottagande

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Flyktingars möjlighet att få en fast bostad i staden ska öka

Barn och vuxna flyktingar ska få god hjälp att komma in i samhället

Barns behov ska alltid uppmärksammas

Se även det övergripande avsnittet Stockholm solidarisk stad

Satsningar utöver borgarnas budget

- Uppsökande verksamhet för att barn till avvisningshotade och gömda ska kunna gå i förskola och skola

Aktiviteter - ett urval

- Upprätta individuella introduktionsplaner för barn, ungdomar och vuxna

Indikatorer - ett urval

Andel barnfamiljer som har fast bostad

Antal flickor och pojkar till avvisningshotade/ gömda som får gå i förskola och skola

Ekonomiskt bistånd

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Kvinnor och män ska få ekonomiskt bistånd utifrån en helhetssyn och anpassat efter förutsättningar och möjligheter på arbetsmarknaden

Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas

Alla som behöver socialtjänstens insatser ska snabbt få hjälp och stöd

Se även det övergripande avsnittet *Arbete och försörjning*

Satsningar utöver borgarnas budget

- Internetuppkoppling ingår i normen
- SL-kortet återinförs i normen
- Ökat barnperspektiv i handläggningen

Aktiviteter - ett urval

- Samverkan och metodutveckling i arbetet med personer som har upprepade hyresskulder och vräkningar från bostaden
- Kartlägga behovet av socialt, praktiskt och ekonomiskt stöd till ensamstående mammor med försörjningsstöd och föreslå insatser
- Följa upp andelen personer som tvingas söka ekonomiskt bistånd på grund av att de inte längre kan få ersättning från försäkringskassan
- Utreda om det finns grupper som behöver information, bistånd och samverkan med vårdcentralen för att få nödvändig vård och rehabilitering
- Utveckla metoder som ökar brukarnas nöjdhet med bemötande

Indikatorer - ett urval

Minskning av väntetid för besök vid ansökan om försörjningsstöd till högst 2 veckor

Minskning av väntetid till skuld- och budgetrådgivare till högst en månad

Andel avhysningar i förhållande till antal anmälningar om hyresskulder

Antal barnfamiljer som avhyses från sin bostad

Antal barn som lever i familjer som har försörjningsstöd

Andel kvinnor och män som har ett långvarigt behov av försörjningsstöd

Arbetsmarknadsåtgärder

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Kvinnor och män ska erbjudas insatser och utbildning utifrån en helhetssyn och anpassat efter förutsättningar och möjligheter på arbetsmarknaden

Alla unga ska få arbete, praktik som leder till arbete eller utbildning inom en månad

Alla flickor och pojkar som söker ska kunna få ett sommarjobb

Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas

Se även det övergripande avsnittet *Arbete och försörjning*

Satsningar

- Sociala kooperativ ska startas i minst fem stadsdelsnämnder
- Flickor och pojkar som har svårt att på egen hand skaffa ett sommarjobb ska få hjälp att söka och ska kunna få sommarjobb via staden
- Fler sommarjobb och möjlighet till längre perioder för sommarjobb

Aktiviteter - ett urval

- Bygga upp sociala kooperativ i samverkan med brukarorganisationer
- Nya former av arbetsträning ska utvecklas för att tillgodose behoven hos unga vuxna och kvinnor och män med olika funktionsnedsättningar
- OSA-anställning ska erbjudas kvinnor och män som behöver en sådan anställning
- Utöka antalet sommarjobb för ungdomar i samverkan med lokala företag

Indikatorer - ett urval

Antal kvinnor och män som får arbete genom sociala kooperativ

Antal kvinnor och män som får en OSA-anställning (offentligt skyddad anställning)

Antal flickor och pojkar som får sommarjobb i stadens regi

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

FACKNÄMNDERNA**Arbetsmarknadsnämnden****Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014**

Kvinnor och män ska erbjudas insatser och utbildning utifrån en helhetssyn och anpassat efter förutsättningar och möjligheter på arbetsmarknaden

Alla unga ska få arbete, praktik som leder till arbete eller utbildning inom en månad.

Alla flickor och pojkar 16-19 år som omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret ska komma i utbildning, arbete eller få andra adekvata insatser inom en månad

Lärmiljön i Komvux och SFI ska ge förutsättningar för att alla elever ska få godkända betyg i vuxenundervisning respektive ska klara nationella provet i svenska

Samhällsorienteringen för nyanlända ska ge en god introduktion i samhället

Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas

Se även det övergripande avsnittet Arbete och försörjning samt Ungdomspolitik

Satsningar utöver borgarnas budget

- Storsatsning visstidsanställningar - ingen ung vuxen ska vara långtidsarbetslös
- Riktade insatser mot arbetslösa med funktionsnedsättningar
- Förstärkta utbildningsinsatser - fler platser och ökad kvalitet på Komvux så att fler arbetslösa kan stärka sin kompetens
- Höjd schablon SFI ytterligare 8 % för att stärka kvaliteten och ha mindre grupper

Aktiviteter - ett urval

- Ungdomar som hoppar av skolan ska sökas upp inom 14 dagar
- Utveckla arbetsmarknadsverksamheten i samverkan med brukarna
- Uppsökande verksamhet bland unga som inte gått ut gymnasieskolan
- Alla unga vuxna ska få praktik, studier eller arbete
- Utveckla insatser anpassade för personer med funktionsnedsättning
- Upphandling av insatser ses över så att insatser av god kvalitet alltid kan erbjudas
- Kompetens hos anställda ska tas tillvara genom ökad verksamhet i egen regi
- Brukarna ska ha inflytande genom brukarråd och brukarrevisioner.
- Fler kommunala anordnare av vuxenutbildning och SFI

Indikatorer - ett urval

Väntetiden på Jobbtorg

Antal kvinnor och män 18-25 år som får visstidsanställning i staden efter praktik

Andel kvinnor och män 18-25 år som får arbete eller utbildning inom en månad efter arbetsmarknadsinsats

Andel funktionsnedsatta kvinnor och män som får arbete eller utbildning inom två månader efter arbetsmarknadsinsats

Antal kvinnor och män med kompetenshöjande individuellt utformade praktikplatser

Andel kvinnor och män som får en anställning efter praktikplats

Andel kvinnor och män som fullföljer Komvux och SFI

Genomsnittlig utbildningsnivå i staden ska på tre år höjas till minst gymnasienivå

Andel kvinnor och män som klarar nationella målet i svenska efter SFI-utbildning

Antal platser i SFI som kombineras med yrkespraktik

Genomsnittligt antal elever i SFI-grupperna

Andel behöriga lärare i Komvux och SFI

Andel privat drivna skolor som inte tar ut vinst

5. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

Exploateringsnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Möjliggöra byggandet av minst 20 000 nya bostäder under mandatperioden, varav en majoritet ska vara hyresrätter. All ny bebyggelse ska vara miljöanpassad

All ny bebyggelse ska vara miljöanpassad

Bygg staden inåt, förtäta på redan hårdgjord mark

Se även det övergripande avsnittet Miljörättvisa och hållbar stadsmiljö

Satsningar utöver borgarnas budget

- Ökat barnperspektiv i nämndens arbete
- Lägre hyror i nyproduktion genom markanvisningstävlingar och lägre parkeringstal
- Uppdra åt de allmännyttiga bostadsbolagen att bygga specifikt för unga
- Färdigställa landskapsparken på Årstafältet (investering)
- Årstaskogen och Årsta holmar till naturreservat (investering)

Aktiviteter - ett urval

- 20 000 nya bostäder under mandatperioden
- Markanvisning utifrån områdesplaneringar
- Krav på hyresrätt som upplåtelseform och pressade hyresnivåer vid markanvisningstävlingar
- Sänkta och flexibla parkeringstal (från 0,1 till 0,7)
- Stadsdelar med en hög andel bostäder i förhållande kontor för en levande och trygg stadsmiljö
- Hyresrätter och studentbostäder i Hagastaden
- Fler markanvisningar för studentbostäder till SSSB
- Gräva ner stadens högspänningsledningar
- Inleda arbetet med Högdalen till ett frilufts- och rekreationsområde

- Flera pilotområden med plushus genomförs
- Programmet för Ekologiskt byggande ska vara bindande
- Stopp för nyetablering av externa köpcentrum
- Förbättra uppföljningen av stadens tillgänglighetskrav

Indikatorer - ett urval

Antal markanvisade lägenheter

Andel färdigställda, hyresrätter, bostadsrätter och småhus

Andel färdigställda bostäder med en hyra på max 7000 kr

Andel bostäder eller lokaler som är miljöanpassade

Andel gruppboheter och förskolor i nyproduktion

Antal överdäckningar av trafikleder

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 6 Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Fastighetsnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Nämnden ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter och externa hyresgäster

Nämnden ska vara en aktiv fastighetsförvaltare

Bevara och utveckla fastighetsbeståndet och grönmiljöområden som staden äger i grannkommunerna

Se även det övergripande avsnittet Miljörättvisa och hållbar stadsmiljö

Satsningar utöver borgarnas budget

- Energiomställning 0-utsläpp 2040, planering
- Simhall Skarpnäck, utökad skatebana i Högdalen (investering)
- Multifunktionsanläggningar, konstgräs – projektering (investering)
- Kulturcentra på Järvafältet (investeringar)
- Samlingslokaler, tillgänglighet, upprustning (investering)
- Bibliotek, upprustning i förorter (investering)

Aktiviteter – ett urval

- Under år 2012 ska alla lättavhjälpna hinder för att uppnå tillgänglighet i nämndens fastigheter tas bort
- Utlokalisering av kommunala myndigheter till ytterstaden

Indikatorer – ett urval

Antal kvarvarande lättavhjälpna hinder

Antal köpta fastigheter

7. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Idrottsnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Öka möjligheterna för att alla stockholmare oavsett kön, sexuell identitet, ålder, etnisk och social bakgrund ska kunna utöva idrott och motion utifrån egna önskemål och förutsättningar

Staden ska förbättra förutsättningarna för att alla barn ska kunna praktisera någon spontanidrott året om

Idrottsanläggningar ska utformas så att personer med olika funktionsnedsättningar kan delta både som aktiva idrottsutövare och som åskådare

Se även det övergripande avsnittet Folkhälsa -cykelstaden

Satsningar utöver borgarnas budget

- Kostnadsfria bad för barn och ungdomar
- Bättre folkhälsa och motionsvanor
- Höjda föreningsbidrag

Aktiviteter – ett urval

- I samverkan med stadsledningskontoret planera och inleda arbetet för ett systematiskt folkhälsoarbete för staden
- Utarbeta ett förslag till nytt bidragssystem för idrottsföreningar
- Fastställa kriterier för hur idrottsföreningar inom staden bedriver sitt arbete för att nå målet om allas delaktighet oavsett sexuell läggning
- Personneutrala kort för bad

Indikatorer – ett urval

Antal simkunniga flickor och pojkari årskurs 5

Andel flickor som utövar föreningsanknuten idrott

Antal färdigställda ytor för spontanidrott och motion

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Idrottsnämnden** godkänns.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Staden ska ha ett starkt och självständigt kulturliv som arbetar för att nå nya grupper

Staden ska förbättra förutsättningarna för kulturen att växa i förortererna

Den kulturella segregationen bland barn och unga ska minska

Se även det övergripande avsnittet Mer rum för kultur

Satsningar utöver borgarnas budget

- Kulturskolan breddas och avgifterna sänks för att nå nya grupper
- Kulturstödet till det fria kulturlivet och invandrarföreningar höjs och omfördelning görs av bonusen och fonden för innovativ kultur
- Satsning förort och lokala bibliotek – omfördelning Kulturellt tillväxtpaket

- Unga Klara
- Kulturhuset får utökade öppettider
- Det fria kulturlivet får Kilen som egen scen
- Fortsatt fri entré och satsning på Medeltidsmuseet och Stadsmuseet, som blir centrum för stadsplanering och mer resurser för utställningar
- Höjt stöd till filmfond, folkbildning och samlingslokaler
- Stadsteatern utökar Parkteaterns verksamhet i förorten och projekterar en ny scen på Järvafältet

Aktiviteter - ett urval

- Göra en samlad tillväxtsatsning på kultur i förort
- Ta fram nytt system i samverkan med fastighetskontoret och berörda bolag så att marknadshyra inte tas ut för kulturverksamhet med anslag av staden
- Lägga ner bonussystemet och fonden för innovativ kultur och överföra resurserna om 10 mnkr till ordinarie anslagssystem
- Arbeta fram en alternativ ny modell för kulturstödet
- I samverkan med berörda ta fram en modell för att en viss procent av reklamutrymmet ska gå till konstnärer
- I samverkan med berörda nämnder utöka affischtavlor för kulturutövare och föreningsliv
- Lägga till ett pedagogiskt uppdrag i verksamheten vid Stockholms konst.
- Ta fram modell för redovisning av bidrag ur genusperspektiv.
- Se till att stadens museer har guideutrustning för hörselskadade
- Erbjuder syn- och teckentolkade filmvisningar i Kulturhuset
- Stödja utvecklingen av digitala film-/teater-/konsertvisningar i förorterna
- Hålla kulturnämndens möten öppna för allmänheten
- Införa utskott inom kulturnämnden för att bredda och säkra den demokratiska insynen i till exempel bidragsgivningen och stipendieutdelningen
- Inrätta lagliga väggar och skapa andra utrymmen för graffiti och annan gatukonst.

Indikatorer - ett urval

Andel av stadens kulturbidrag som går till förorten
 Hyornas andel av budgeten för kulturverksamheter som hyr stadens lokaler
 Antal affischtavlor för kulturutövare och föreningsliv
 Antal besök på Kulturhuset, biblioteken och stadens övriga kulturinstitutioner
 Andel syn- och teckentolkade filmvisningar i Kulturhuset
 Andel flickor och pojkar från förorter som går i Kulturskolan
 Andel bokinköp av bibliotekens budget
 Andel föreställningar för barn och unga av de fria grupperna

Kulturnämnden: stadsarkivet

Aktiviteter - ett urval

Intensifiera den digitala registreringen

Indikatorer - ett urval

Antalet stockholmare som får efterfrågad information skyndsamt och korrekt

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Kulturnämnden** godkänns.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden ansvarar för förvaltningens egna och åt stadens upplåtna begravningsplatser samt för frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen. Verksamheten är finansierad via begravningsavgiften.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Som expertorgan till bland annat ansvariga nämnder och bolag och inom ramen för sitt eget ansvar bidra till att;

Miljörättvisa genomsyrar all verksamhet

Målet om 0-utsläpp senast 2050 uppnås genom en gradvis och snabbare minskning av utsläpp.

Mark- och vattenområden, som idag är oexploaterade, restaureras, skyddas och underhålls.

Alla vattenområden uppnår god ekologisk balans senast under 2015.

Stadens luftkvalitet, med god marginal, uppfyller internationella krav och nationella miljö kvalitetsmål

Se även det övergripande avsnittet **Miljörättvisa och hållbar stadsmiljö**

Satsningar utöver borgarnas budget

- Förstärka stadens klimatarbete enligt ovanstående mål
- Skapa ett nytt miljöprogram som uppfyller internationella krav och målsättningar
- Förstärka arbetet med att bevara och underhålla grönområden samt restaurera stadens vatten
- Fastlägga förekomsten av fuktskadade lägenheter (sjuka hus) och påbörja restaureringsarbetet.
- Kartlägga den elektromagnetiska strålningen på allmän plats och vidta åtgärder så att allergiska och överkänsliga personer kan vistas och bo i staden.
- Inventering av sjuka hus
- Strategisk miljöövervakning
- Energicentrum

Indikatorer – ett urval

Andel åtgärdade sjuka hus av stadens egna fastigheter

Upplevt minskat buller hos Stockholmarna vid enkäter i till exempel Stadsmiljöenkäten

Andel sjöar som renats

Andel gator där partikelnormerna överskrids
Uppföljning av målet 2,0 ton CO2-ekvivalenter per invånare till 2015

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 11 Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för
Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänns.

Serviceämnden

Vi vill att staden ska utvärdera den ekonomiska och verksamhetsmässiga nyttan med serviceförvaltningen innan ytterligare arbetsuppgifter förs över. Det ska vara frivilligt att ansluta sig. I grunden är vi emot den dogmatiska centraliseringen av administration till serviceämnden. Det finns fördelar med att t.ex. stadsdelsförvaltningarna behåller administrativa funktioner. Utförsäljningen av växeln är ett tydligt exempel på en försämring av kvaliteten. Serviceämndens verksamheter ska behållas i kommunens regi.

Aktiviteter – ett urval

- Utvärdera Gemensam service i sin helhet såväl ekonomiskt som kvalitetsmässigt

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för
Serviceämnden godkänns.
- 12.1 Serviceämndens verksamhet utvärderas av en oberoende aktör.

Socialnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga ska utökas
Bostad, stöd och sysselsättning ska byggas ut för funktionsnedsatta samt för personer som är under rehabilitering från missbruk och psykisk ohälsa
Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas

Se även det övergripande avsnittet En socialt hållbar stad

Satsningar utöver borgarnas budget

- Stoppa narkotikan – utöka Maria Ungdom, Cannabis, fältstation på Sergels torg
- ”Light-mottagning” för unga vuxna med depression och beroendeproblematik
- Förstärka arbetet med hemlösa, missbruk och socialpsykiatri
- Återinföra stödet för intressepolitiskt arbete i handikapporganisationer
- Utöka stödet till ideella organisationer
- Relationsvårdscentrum utvidgas
- Gruppstöd, förebyggande verksamhet barn
- Förstärka familjerådgivningen och sänka avgifterna
- Intensifiera arbetet med att bygga gruppboheter för funktionsnedsatta

Aktiviteter - ett urval

Individ- och familjeomsorg

- Utveckla arbetet enligt förslag som BUSS-utredningen tagit fram

- Planera en utredningsavdelning vid Maria ungdom med psykiatrisk kompetens i samverkan med landstinget
- Biträda landstinget i arbetet med att få tillstånd sprututbyte i regionen
- Planera permanenta ”light-mottagningar” för unga vuxna över 20 år som snabbt kan erbjuda samtal och förebygga en allvarlig depression, droger
- Tillsammans med landstinget och stadsdelsnämnderna utbilda personal för att vuxna ska öka samverkan och lära sig att tidigt se barn och unga i riskzonen
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna och landstinget ta fram förslag till lokalisering av familjecentraler
- Se över riktlinjer för ekonomiskt bistånd ur barn-, genus- och storstadsperspektiv.
- I samverkan med landstinget utreda möjligheten av en försöksverksamhet med socialläkare som en länk för att öka tillgängligheten till vård i staden

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Ta fram nya direktiv för ett brukarvalssystem utan konkurrensutsättning inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning, i nära dialog med handikapporganisationer och Kommunstyrelsens handikappråd
- Se över riktlinjer för ledsagarservice utifrån behoven hos gravt synskadade personer i samverkan med berörda brukarorganisationer
- Se över riktlinjer så att ansvaret för insatser för människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar tydliggörs
- Ta fram riktlinjer för uppsökande verksamhet, i första hand personer med psykiska och neuropsykiatriska problem
- Ge genomförandegruppen i uppdrag att ta fram en fördjupad tidsatt plan för att bygga bort bostadsbristen för personer med funktionsnedsättningar i samverkan med handikapporganisationer och handikappråd

Våld i nära relationer

- Ta fram en plan för att lyfta upp våldtäkt och sexualiserat våld på agendan
- Undersöka om Rinkeby-Kista kvinnofridsenhet kan bli ett kompetenscenter

Indikatorer - ett urval

Andel hemlösa kvinnor och män som får försökslägenhet
Andel kvinnor och män med försökslägenhet som får eget kontrakt
Antal hemlösa kvinnor och män som får lägenhet genom Bostad Först
Andel hemlösa kvinnor och män som får stödboende
Andel hemlösa kvinnor och män som får arbete i sociala arbetskooperativ
Antal lägenheter som byggs för personer med funktionsnedsättningar

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Socialnämnden** godkänns.

Stadsbyggnadsnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Bygga minst 20 000 nya bostäder under mandatperioden, varav 75 % hyresrätter
Skapa en mänsklig och öppen stad med mångsidigt sammansatta stadsdelar
Säkra stadens gröna kilar med naturreservat

Se även det övergripande avsnittet Miljörättvisa och hållbar stadsmiljö

Satsningar utöver borgarnas budget

- Omvänd planprocess - utveckla den lokala demokratin i stadsbyggnadsfrågor
- Ökat barnperspektiv i planeringen
- Fler handläggare för kortare planprocess
- Snabba på arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder
- Utredda inrättande av fler naturreservat
- Bygga plushus och flerfamiljshus i trä
- Planera för 0-utsläpp 2040

Aktiviteter - ett urval

- Införande av konsekvensanalyser av miljörättvisa i samhällsplanering
- Stärka den lokala demokratin i stadsmiljöfrågor
- Ökad användning av omvänd planprocess och områdesplanering
- Öka antalet passivhus samt plushus i staden. Bygg mer i trä.
- Fler kollektivhus ska byggas
- Utöka tillfälliga boendelösningar för studenter till exempel på färja
- Värna stadens kulturhistoriska intressanta miljöer och byggnader
- Stärka stadens kulturvårdande institutioner
- Införa odlingslotter, gröna gårdar, gröna väggar och gröna tak vid nybyggen
- En genomgång av Stockholms sjuka hus och ett program för åtgärder
- Införa ett lekplatstal och ett lekområde ska finnas i varje 30-zon
- Inrätta ett barnråd för stärkt barnperspektiv
- Besked om bostadsanpassning ska ges inom tre månader
- Tillgänglighet i nyproduktion och renoverade byggnader ska alltid tillgodoses
- Återinför principbeslut att altaner/terrasser ska ha krav på tillgänglighet
- Hörselektiska hjälpmedel ska inkluderas i begreppet enkelt avhjälpna hinder
- Enkelt avhjälpna hinder ska omfatta skollokaler och mötesplatser för ungdomar
- Översiktsplanen och detaljplaner ska kvalitetssäkras ur tillgänglighetssynpunkt

Indikatorer – ett urval

Andel färdigställda bostäder, hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter

Andel miljöanpassade hus i nyproduktion

Andel tillgängliga bostäder i nyproduktion eller renovering

Andel sanerade sjuka hus

Antal inrättade naturreservat

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för Stadsbyggnadsnämnden godkänns.

Trafik- och renhållningsnämnden (trafik- och gatuverksamhet)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Staden ska klara miljökvalitetsnormerna

Arbeta med att öka andelen kollektiva arbetsresor och cykling till 90 %

Gör innerstaden till en 30-zon och utöka 30-zonerna i hela kommunen

Se även det övergripande avsnittet Hållbar trafikmiljö

Satsningar utöver borgarnas budget

- Bättre snöröjning och barmarksunderhåll
- Trafikomställning 0-utsläpp 2040, planering
- Fler tankställen för biogas och eldrift
- Genomföra Cykelplanen för Stockholms inner- och ytterstad (investering)
- Införa säkra skolvägar och säkra skolområden (miljö- och framtidsmiljard)
- Införa dubbdäcksförbud i hela innerstaden (miljö- och framtidsmiljarden)
- Successivt införa bilfri innerstad (miljö- och framtidsmiljarden)

Aktiviteter - ett urval

- Införa dubbdäcksförbud i hela Stockholms innerstad
- Ta bilkörfält i staden och göra om dem till cykelkörfält
- Införa 30-zon i innerstaden och alla bostadsområden
- Däcka över trafikleder
- Säkra skolvägar med breddade trottoarer, gångstråk och cykelvägar
- Utökad barnperspektiv i planeringen
- Bygga säkra infartsparkeringar i bra kollektivtrafiklägen
- Främja övergång från bil till kollektiva färdmedel, cykel eller gångtrafik
- Ta vår del av ansvaret för 0-visionen för trafikolyckor
- I samtal med Clear Channel bygg ut Stockholm City Bikes till närförort och förort med cykelstationer vid större grönområden
- Bygga säkra cykelparkeringar vid alla större kollektivtrafikknutpunkter
- Arbeta med att förbättra tillgängligheten i staden
- Bättre barmarks- och vinterväghållning på gång- och cykelbanor
- Bättre skötsel av grönområden
- Alla stockholmare ska ha tillgång till rena, säkra och välskötta parker
- Se till att fastighetsägare undanröjer enkelt avhjälpta framkomlighetshinder

Indikatorer – ett urval

Andelen som reser kollektivt för arbets- och fritidsresor

Antal nya låncykelstationer i innerstad, närförort och förort

Andel åtgärdade hinder i gatumiljön

Antal trafikolyckor

Trafik- och renhållningsnämnden (renhållningsverksamhet)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Öka arbetet med att integrera avfallshanteringen vid nybyggnation och i det befintliga bostadsbeståndet

Bidra till att genererat avfall per invånare minskar

Andel matavfall som nyttiggörs till biogasproduktion och gödningsmedel ska öka

Se även det övergripande avsnittet Hållbar trafikmiljö

Satsningar

- Ökad insamling av biologiskt avfall till minst 70 procent insamling till år 2015
- En ny återvinningscentral (investering)

Aktiviteter - ett urval

- Ökad städning och klottersanering
- Utveckling av biogas- och bioelhantering
- Renhållningstaxan ska stimulera till minskade avfallsmängder, ökad källsortering och minskad miljöbelastning
- Målsättningen ska vara fastighetsnära insamling i alla flerfamiljshus
- Utökat barnperspektiv i planeringen
- Ökad användning av sopsugar för bättre tillgänglighet och miljö
- Införa intelligenta avfallssystem som avfallskvarnar, sopsugar, fastighetsnära insamling i hela staden
- Staden bidrar med kostnaden för installation av avfallskvarn hos dem som visar intresse och där det är tekniskt möjligt

Indikatorer – ett urval

Andel avfall som nyttiggörs

Andel insamling av biologiskt avfall

Andel åtgärdade klotteranmälningar

Andel fastigheter med fastighetsnära insamling

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Trafik och renhållningsnämnden** godkänns.

Utbildningsnämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Grundskola, särskola och skolbarnsomsorg:

Alla elever ska ha en trygg och kreativ miljö i skolan

Skolan ska verka för tillitsfulla relationer med föräldrar och elever

Skolans lärmiljö ska ge förutsättningar för alla elever att nå målen

Gymnasieskola:

Skolans lärmiljö ska ge förutsättningar för att

alla elever ska få slutbetyg på alla gymnasieprogram

alla elever ska få högskolebehörighet

Se även det övergripande avsnittet Lära för livet

Satsningar utöver borgarnas budget

- Genuspedagogik och demokratiarbete i alla skolor

Förskola:

- Höjd schablon med ytterligare 1,5 %, totalt 3 % för att minska barngrupperna
- Höjt socioekonomiskt tillägg med 6 % för att främja andraspråk, modersmål och särskilt stöd

Grundskola

- Satsning F- år 3 - höjd schablon/ socioekonomiskt tillägg med ytterligare 2,5 %

- Mindre barngrupper, fler fritidspedagoger, ökad kvalitet - höjd schablon ytterligare 4 % i skolbarnsomsorgen
- Kostnadsfri mellanstadieverksamhet med höjd kvalitet

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

- Höjd schablon ytterligare 1 % samt riktad satsning ytterstadsgymnasier
- SL-kort till alla gymnasieelever

Aktiviteter - ett urval

- Översyn av över resursfördelningen i förskola, i likhet med den som gjorts för skolan, med målet att införa ett socioekonomiskt styrt tilläggsbelopp.
- Utredda ett framtida system som inte skapar skolsegregering.
- Utredda formerna för program för nyutbildade lärare för att slussa dem från studentrollen till lärarrollen
- Utredda hur en läxhjälpssgaranti med start under 2012 kan utformas
- Översyn över hur resurserna för läsutveckling och svenska som andraspråk har använts och i vilken grad de kommit elever till del i form av undervisning
- Översyn av organiseringen och upplägget av idrottsundervisningen.
- Utforma ett detaljerat förslag om förbud mot avgifter i skolan
- Utveckla samverkan med förskolan, socialtjänsten och särskolan
- Kartlägga placerade barns skolgång tillsammans med socialtjänsten
- Säkra att elever med behov av särskilt stöd får specialpedagogiskt stöd
- En översyn ska göras av undervisningsmaterial ur HBT-perspektiv
- Utarbeta åtgärdsprogram för elever med funktionsnedsättning som behöver stöd
- Ta fram handlingsplaner mot hedersrelaterat förtryck av flickor och pojkar
- Utveckla arbetet med att stimulera eleverna till rörelse och motion
- Utveckla arbetsformer och förhållningssätt för att öka elevers inflytande
- Kartlägga orsaker till att elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg och varför resultaten är olika över staden med fokus på skolornas arbetsätt
- Minska barngrupperna och öka personaltätheten i skolbarnsomsorgen
- Erbjud barnskötare vidareutbildning till fritidspedagoger
- Erbjud mellanstadieverksamhet som är lika attraktiv för flickor och pojkar
- Utveckla samverkan mellan gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Indikatorer - ett urval

Andel privat drivna förskolor och skolor som inte tar ut vinst
Andel skolor som har fungerande rutiner för övergång från förskola för alla barn
Andel skolor med skolbibliotek och skolbibliotekarier
Andel behöriga lärare i alla skolformer
Andel nöjda flickor och pojkar i skolundersökningen år 6 och 9
Andel flickor och pojkar som har fullständiga betyg i årskurs nio
Genomsnittligt antal barn i skolbarnsomsorgsgrupperna
Andel utbildade fritidspedagoger i skolbarnsomsorgen
Andel 10–12-åringar som går i mellanstadieverksamhet
Ogiltig frånvaro för flickor och pojkar
Andel flickor och pojkar behöriga till gymnasieskolan
Andel flickor och pojkar som får slutbetyg på yrkesförberedande program
Antal elever per specialpedagog, skolläkare, skolsköterska, -psykolog och – kurator
Andel flickor och pojkar med godkänt i alla kurser i slutbetyget
Andel flickor och pojkar som får högskolebehörighet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

Äldrenämnden

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2012-2014

Behovet av äldreomsorg ska bedömas likvärdigt oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder samt utifrån sammanvägda behov för individen
Äldre kvinnor och män ska kunna påverka sin vardag såväl hur hemtjänsttimmarna används som hur insatserna anpassas till individen i ett vård- och omsorgsboende
Äldre kvinnor och män ska ha rätt till äldreomsorg på sitt eget modersmål och med respekt för sina önsknings och behov

Se även det övergripande avsnittet **En äldrepolitik värd namnet**

Satsningar utöver borgarnas budget

- Fler handläggare Stockholms äldre- och handikappjour
- Därutöver, se Stadsdelsnämnderna, äldreomsorg

Aktiviteter - ett urval

- Inrätta en motsvarighet till landstingets patientnämnd
- Utöka tidsramarna i hemtjänsten inklusive utred möjligheten att tillföra gångtid i ersättningen till hemtjänsten
- Utredda hur äldre och personer med funktionsnedsättningar ska kunna få hjälp med källsortering i hemmet, hantering av källsortering och bortforsling av farligt avfall
- Utredda valfrihetens negativa konsekvenser för miljön
- I samverkan med stadsdelsnämnderna, berörda centrala nämnder och MICASA samordna utbyggnaden av olika former av bostäder för äldre
- I samverkan med stadsdelsnämnderna och MICASA utreda miljöeffektiva lösningar för kostförsörjningen, med sikte på att bevara restauranger i servicehusen och laga maten på plats i varje äldreboende
- Utred tillämpningen av riktlinjer för äldreomsorg, med särskilt fokus på bistånd till servicehus och vård- och omsorgsboende
- Ta fram riktlinjer för informationsöverföringen inför vistelser i korttidsboende
- Se över ersättningssystemen så att de främjar samverkan, kvalitet och kompetensutveckling för personal i hemtjänsten som arbetar med multisjuka äldre som också har hemsjukvård
- Ersätt det så kallade valfrihetssystemet med tydliga riktlinjer för rätt att välja boende och central ramavtalsupphandling av enstaka privata platser

Indikatorer - ett urval

Andel boenden som har återgått i kommunal regi
Antal äldre kvinnor och män som får sina önskemål om specifikt boende tillgodosett
Andel äldre kvinnor och män som får avslag på servicehus
Andel äldre kvinnor och män som inte får välja boende trots tydliga riktlinjer
Andel omsorgspersonal med grundutbildning

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Äldrenämnden** godkänns.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden ska garantera rättstrygghet för människor som inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Dessa personer får en god man eller förvaltare. Nämnden ansvarar för tillsyn och kontroll över alla föräldrar i Stockholms stad som förvaltar underåriga barns tillgångar. Nämnden ska så långt möjligt motverka rättsförluster för personer som inte kan tillvarata sina intressen, dvs. underåriga samt personer som har god man eller förvaltare förordnad för sig.

Indikatorer - ett urval

Andel gode män och förmyndare som har fått utbildning om funktionsnedsättningar

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Central medelsreserv

I central medelsreserv ingår bland annat ökad satsning på demensvård. I samband med ärendet "Nämndernas verksamhetsplaner med budget 2012 fördelas 50 mnkr för detta ändamål. Dessutom ingår ökade kostnader för planering och utbildning inför införandet av rätt till heltid, förkortad arbetstid, låglönesatsning, stöd till kvinnoorganisationer, ekologisk mat och ökade kostnader för 0-utsläpp 2040, planering. Pengar för vårdnadsbidrag ingår inte eftersom det ska tas bort.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 19 Vänsterpartiets förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Central medelsreserv** godkänns.
- 19.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnkr.
- 19.2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 791,4 mnkr.
- 19.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, särskola, sfi, flyktingmottagning samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning reserveras 1 003,0 mnkr.
- 19.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 350,0 mnkr.

Finansförvaltning

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 20.1.1 Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholm stad.
- 20.1.2 Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
- 20.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18:08 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2012.
- 20.3 Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:065 per skattekrona för 2012.

- 20.4 Internräntan fastställs till 2,75 procent för 2012.
- 20.5 Internräntan och kreditivräntan för slutna redovisningsenheter fastställs till 3,0 procent för 2012.
- 20.6 Regler för ekonomisk förvaltning fastställs enligt bilaga 8.
- 20.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2012 och inriktning för 2013 och 2014 för **Finansförvaltningen**.

BOLAG I STOCKHOLMS STAD

Koncernen Stockholms stadshus AB

Bolagets uppgifter och allmänna inriktning

Stockholms stad har valt att organisera vissa verksamheter i bolagsform. Bolagen är samlade i ett koncernförhållande inom Stockholms Stadshus AB. Inom koncernen finns bolag inom tre huvudområden – fastigheter, infrastruktur och övriga bolag. Bolagen bedriver verksamhet inom olika områden som är av central betydelse för stadens invånare, t.ex. bostäder, vatten och avlopp, parkering och kultur.

Kommunfullmäktige fattar beslut i budgeten om ägardirektiv för samtliga bolag inom koncernen. Bolagens styrelser får genom ägardirektiven uppdrag som ska verkställas under verksamhetsåret. För bolagsstyrelserna gäller samma inriktningsmål som för stadens nämnder.

För bolagen gäller specifika direktiv inom respektive verksamhetsområde. För bostadsbolagen gäller till exempel att uppföra nya bostäder, upprusta och förvalta befintligt bestånd samt utveckla servicen till sina hyresgäster.

Gemensamt för bolagen inom koncernen Stockholms stadshus AB

Den strategiska inriktningen ska ha sin utgångspunkt i stockholmarnas långsiktiga intressen. Förvaltningen av tillgångarna inom bolagssektorn ska göras på ett ansvarsfullt sätt. Stockholmarnas kapital ska inte utsättas för några spekulativa affärsrisker. Följande inriktningsmål ska vara styrande för alla stadens verksamheter:

- Förvalta och utveckla stockholmarnas gemensamma egendomar utan vinstintresse
- Utveckla demokratin och öka insynen i bolagen
- Hela staden ska utvecklas

Det offentliga rummet är vårt gemensamma vardagsrum. Stockholms Stadshus AB ska verka för att det satsas mer på förenings- och samlingslokaler och icke-kommersiella mötesplatser för ungdomar. Koncernen ska tillsätta en utredning om så kallade ändamålshyror, med målsättning att finna ett nytt hyressättningsystem för stadens egna angelägna icke-kommersiella verksamheter.

För att ge de små förortscentrumen möjlighet att utvecklas ska utvecklingspengar avsättas från koncernen. Fysisk upprustning, god tillgänglighet och attraktiva arrangemang kan förverkligas tillsammans med småföretagarna, icke-kommersiell verksamhet, fastighetsägarna och boende.

En utvecklingsplan för små förortscentrum tas fram i samverkan med småföretagarna, icke-kommersiell verksamhet som finns i centrumen, fastighetsägarna och boende. Centren bör ha en mix av affärer, offentlig service, kultur och idrott, gärna med lokal profil. Bankomat ska vara en självklarhet.

Moderbolaget Stockholms stadshus AB

Bolagets uppgifter och allmänna inriktning

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för merparten av Stockholms stads aktiebolag. Bolaget är moderbolag i en koncern som består av dotterbolag eller underkoncerner. Bolaget ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv.

Vänsterpartiet avvisar majoritetens direktiv till bolagen om ombildningar och försäljningar. Vi vill istället utveckla stadens fastighetsinnehav. I de fall bostadsbolag har lämnat erbjudande om köp till hyresgästerna ska ombildningen hanteras på ett rättssäkert och för hyresgästerna acceptabelt sätt. Moderbolaget ska ge ett tydligt besked om vilket regelverk som gäller för förlängning av gjorda erbjudanden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

21. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

Bostadsbolagen

Stockholm behöver många hyresrätter

360 227 människor står i Stockholms stads bostadskö av dem är cirka 65 000 i akut behov av bostad. Efterfrågan på hyresrätter är stor och staden har ett bostadsförsörjningsansvar som innebär att man ska ombesörja att Stockholmarna har tillgång till bra bostäder med hyror som människor i olika inkomstlägen kan betala. En stad utan många hyresrätter, där människor har råd att bo, stagnerar och bli bara attraktiv att bo i för en begränsad grupp människor.

Att bo i hyreslägenhet i allmännyttan är en attraktiv boendeform. Därför ska våra kommunala bolag gå i täten för att utveckla bostadsbyggandet i staden. Bostadsbolagen ska också utveckla nya moderna former av boende och boinflytande samt satsa på olika typer av kollektivhus, ungdomsbostäder och studentbostäder.

Gemensamt för de tre bolagen

De kommunala bostadsbolagen ska vara livskraftiga och ekonomiskt starka föregångare och leda utvecklingen mot framtidens boende. I egenskap av demokratiskt ägda företag ska de verka för ett antal allmännyttiga mål. Staden måste ta alla möjligheter att pressa hyreskostnaderna. Bostadsbolagen ska uppvakta regeringen och verka för att den nya lagstiftningen ändras tillbaka till den gamla ordningen där allmännyttan var hyresnormerande.

Den nya Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag gör gällande att kommunala bostadsbolag ska drivas enligt affärsmässiga principer, men samtidigt slås det även fast att de ska drivas i allmännyttigt syfte och att det främsta målet för bolagen inte ska vara att generera vinst. Vänsterpartiet är motståndare till den nya lagstiftningen, men menar samtidigt att tolkningen av lagen inte på något sätt är given. De allmännyttiga bostadsbolagen har sedan lång tid tillbaka gjort stora värdeöverföringar till koncernbolaget, vilket är en tydlig indikator på att bolagen redan drivas enligt affärsmässiga principer. Därför ska inte lagstiftningen leda till krav på ökade hyresintäkter från de allmännyttiga bostadsbolagen. Tvärtom finns det utrymme för hyrestopp för att bromsa utvecklingen mot allt högre hyresnivåer som stänger ute stora grupper från stockholmsbostadsmarknaden.

De allmännyttiga bostadsbolagen har ett särskilt ansvar att hålla en hög takt i produktionen av nya hyresrätter och studentbostäder, samt att hålla nere produktionskostnaderna och därmed nyproduktionshyran.

Nära hälften av alla unga stockholmare mellan 20 och 27 år saknar en egen bostad. Därför krävs det särskilda åtgärder som underlättar för unga att få ett förstahandskontrakt. Vänsterpartiet vill ge de kommunala bostadsbolagen i uppdrag att bygga specifikt för unga. Under 2012-2014 ska var fjärde nybyggd lägenhet vara en mindre hyresrätt öronmärkt för unga. Genom att sätta ett mål för hyran redan från början, bedriva en offensiv upphandlings- och markpolitik samt använda referensgrupper som består av unga bostadssökande kan de allmännyttiga bostadsbolagen få fram yt- och kostnadseffektiva hyresrätter anpassade efter ungas behov. Liknande system finns redan i Uppsala, där ett antal hyresrätter i det kommunala bostadsbolaget Uppsalahems bestånd sedan 2009 kan öronmärkas för unga bostadssökande.

De ekonomiska kraven på de bostadssökande ska inte vara orimligt hårda. Det som ska vara avgörande om man får en bostad ska vara kötiden hos bostadsförmedlingen. De kommunala bostadsbolagen har en särskild roll att säkerställa att bland annat personer med utländsk bakgrund, ensamstående, ungdomar och människor med knappa resurser får bostad. Vi vill införa ett system med kommunal borgen för dessa grupper.

De kommunala bostadsbolagen är en av de största tillgångarna som stockholmarna äger gemensamt och de ska även fortsättningsvis ägas av stockholmarna, men hyresgästerna ska ha stort inflytande över sitt boende

Lokala styrelser

Under år 2012 startas på försök ett system med egenregi för hyresgäster i de kommunala bostadsbolagen. De hyresgäster som väljer (minst 60 %) att bilda en lokal styrelse får ett gemensamt ansvar för sitt boende. De boende väljer en styrelse. Kostnaderna för fastighetens förvaltning täcks av månadshyrorna som alla hyresgäster betalar. Eventuellt överskott som kan skapas genom att hyresgästerna själva tar över driften beräknas med hjälp av ett schablonsystem som utarbetas av de tre bostadsbolagen gemensamt. Överskotten kan antingen användas för investeringar i boendemiljön eller till att sänka månadshyrorna.

Med den här typen av system skapas verklig valfrihet för de boende. Utan att behöva riskera skuldsättning eller nekas lån kan hyresgästerna i de kommunala bostadsbolagen själva bestämma om vilken färg det ska vara i portuppgången, köpa konst för att smycka hissen, skapa ett bibliotek i tvättstugan eller plantera klätterträd åt barnen. Under mandatperioden ska bostadsbolagen utarbeta en gemensam metod för att förhindra att det sätts orimliga hyror som hotar verksamheter som staden i andra sammanhang ger stöd till.

Bostadsbolagen ska

- införa hyresstopp
- öka Stockholms försörjning av billiga och bra bostäder
- hålla en hög takt i nyproduktionen av hyresrätter och studentbostäder
- aktivt verka för att hålla nere produktionskostnaderna och hyresnivåer vid nyproduktion
- stoppa utförsäljningen och ombildningen av stadens allmännyttiga bostäder
- införa temporärt hyresstopp i det egna beståndet
- verka för att den nya lagen "Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag" omarbetas till hyresgästernas fördel

- förvärva fler fastigheter i områden där det är brist på allmännyttiga bostäder
- öka hyresgästernas inflytande över boendet
- årligen skapa 300 tränings- och försökslägenheter och 200 lägenheter till Bostad Först
- aktivt verka mot boendediskrimineringen
- inte ställa orimliga ekonomiska krav på blivande hyresgäster
- genom energieffektivisering sänka de löpande boendekostnaderna och minska fastigheternas miljöpåverkan
- tillämpa miljö-, barn-, integrations- och jämställdhetsperspektiv i nyproduktion och förvaltning
- utveckla fastighetsbeståndet genom köp av nya fastigheter
- verka för byggande av fler kollektivhus
- prioritera fastighetsnära källsortering i permanenta lokaler
- genomföra en decentralisering av bostadsbolagen till lokala enheter samt inrätta lokala styrelser där hyresgästerna har majoritet
- göra om regelverket för godkännandekrav, så att bolagens sociala ansvar gentemot hyresgästerna förstärks
- aktivt arbeta med förebyggande åtgärder för att undvika vräkningar
- verka för att tillhandahålla lokaler för stadens förenings- och kulturliv samt sociala verksamheter
- se över hyressättningen i lokaler som gynnar utvecklingen i de bostadsområden där bolagen har ett stort bostadsbestånd
- fortsätta utbyggnaden av bredband
- ansöka om inträde i SABO
- verka för att ett statligt investeringsstöd införs vid nyproduktion av hyresrätter

Det är väsentligt för staden att kunna klara av att möta ökad efterfrågan på nya bostäder. Boendekostnaderna ska långsiktigt kunna hållas på rimliga nivåer.

Tillgång till en god bostad ska finnas för alla, oavsett ekonomiska eller sociala resurser. Allmännyttan ska, genom förebyggande arbete minska antalet vräkningar och avhysningar, samt ta ansvar för att inte människor utesluts från boende.

Att minska kostnaderna för nyproduktion av bostäder är en av de mest angelägna frågorna. Målet för staden är att boendekostnaderna långsiktigt ska kunna hållas på rimliga nivåer såväl i centrala områden som i ytterstadsområden. De allmännyttiga bostadsföretagen ska vara verktyg för att motverka segregation och sociala klyftor.

Ett sätt att sänka boendekostnaderna är energieffektivisering. Genom smart och effektiv teknik kan de löpande kostnaderna för boendet sänkas genom minskad energianvändning. Allmännyttan ska vidareutveckla miljöarbetet med utgångspunkt från ett brukarperspektiv och låta lokala och sociala frågor ha en viktig roll.

Avkastningskraven ska sättas så att en god service och låga hyror säkras. Avsättningskravet ska sättas på en sådan nivå att antalet anställda i bostadsbolagen är tillräckligt många för fortsatt god service till hyresgästerna. Beroende på nedskrivningsbehov ska avsättningskravet kunna korrigeras nedåt under budgetår.

Svenska Bostäder AB

Bolagets uppgifter

Svenska Bostäder ska långsiktigt äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ett särskilt ansvar för att produktionen av studentbostäder i staden kommer till stånd. Nuvarande varierade utbud av attraktiva och billiga bostäder med

stor geografisk spridning över Stockholms stad ska utvecklas. Förvaltningen ska ge en långsiktig värdetillväxt. Svenska Bostäders dotterbolag AB Stadsholmen äger och förvaltar kulturhistoriskt skyddade fastigheter.

Ägardirektiv för 2012-2014

- bidra till nyproduktion av minst 20 000 nya bostäder under mandatperioden, varav minst 75 % ska vara hyresrätter i alla prisklasser
- arbeta aktivt med att sänka produktionskostnaderna och hålla nere hyrorna i nyproduktion
- bidra till att var fjärde nybyggd bostad inom allmännyttan ska vara en mindre hyresrätt med pressad hyra öronmärkt för unga
- upprusta de bostäder som byggdes under 1940–1960-talen
- bygga studentbostäder och ungdomsbostäder
- utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service i samspel med hyresgästerna
- fortsätta ett aktivt miljöarbete
- genom energieffektivisering sänka de löpande boendekostnaderna och minska fastigheternas miljöpåverkan
- införa miljöcertifiering

AB Familjebostäder

Bolagets uppgifter

Familjebostäder ska långsiktigt äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Nuvarande varierade utbud av attraktiva och billiga bostäder med stor geografisk spridning över Stockholms stad ska utvecklas. Förvaltningen ska ge en långsiktig värdetillväxt.

Ägardirektiv för 2012-2014

- bidra till nyproduktion av minst 20 000 nya bostäder under mandatperioden, varav 75 % ska vara hyresrätter i alla prisklasser.
- arbeta aktivt med att sänka produktionskostnaderna och hålla hyrorna nere i nyproduktion
- bidra till att var fjärde nybyggd bostad inom allmännyttan ska vara en mindre hyresrätt med pressad hyra, öronmärkt för unga.
- upprusta de bostäder som byggdes under 1940–1960-talen
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service i samspel med hyresgästerna
- genom energieffektivisering sänka de löpande boendekostnaderna och minska fastigheternas miljöpåverkan
- utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter
- behålla miljöcertifieringen
- bygga fler kollektivhus

AB Stockholmshem

Bolagets uppgifter

Stockholmshems huvuduppgift är att långsiktigt äga och förvalta hyresbostäder med geografisk koncentration till Stockholms stad. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhål-

landen för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras. Förvaltningen ska ge en långsiktig värdetillväxt.

Ägardirektiv 2012-2014

- bidra till nyproduktion av minst 20 000 nya bostäder under mandatperioden, varav flerparten ska vara hyresrätter i alla prisklasser
- arbeta aktivt med att sänka produktionskostnaderna och hålla hyrorna nere i nyproduktion
- bidra till att var fjärde nybyggd bostad inom allmännyttan ska vara en mindre hyresrätt med pressad hyra, öronmärkt för unga.
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service i samspel med hyresgästerna
- utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter
- fortsätta miljöarbetet och försvara miljöcertifikatet
- genom energieffektivisering sänka de löpande boendekostnaderna och minska fastigheternas miljöpåverkan
- bygga ungdomsbostäder

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

22. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder** och **AB Stockholms hem** godkänns.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bolagets uppgifter

Bolaget bygger, äger och förvaltar vård- och omsorgsboenden, gruppboenden, servicehus, trygghetsboenden och seniorbostäder. Uppgiften är att tillhandahålla välskötta fastigheter och erbjuda attraktiva och tillgängliga bostäder för människor i behov av ett boende med stöd och trygghet. Med statliga investeringsstöd för nybyggnation och ROT-avdrag för ombyggnation som Vänsterpartiet föreslår i riksdagen kan hyrorna hållas nere.

Det behövs omkring 1000 nya lägenheter för personer med funktionsnedsättningar. Gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättningar ska högst ha fem till sex lägenheter. Dessutom behövs stödboenden för hemlösa med psykiatrisk problematik.

Inga avkastningskrav ställs på bolaget med tanke på stora ombyggnader och renoveringar av bolagets fastigheter samt behovet av nybyggnation.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Bevara servicehusen som boendeform
- Erbjudna välskötta, trygga och tillgängliga bostäder för stadens äldre, personer med funktionsnedsättningar samt för hemlösa som behöver stödboende
- Fortsätta att underhålla och rusta upp bostäder och restauranger
- Bidra till att utveckla olika former av vård- och omsorgsboende, servicehus, trygghetsboende, seniorboende och kollektiv
- Bidra till lösningar för att bevara och bygga tillagningskök i servicehus och vård- och omsorgsboenden, exempelvis genom att de drivs som sociala kooperativ
- Möjligheten att inrätta (bygga) särskilda stödboenden för hemlösa med psykiatrisk problematik inom Micasa ska undersökas.
- Tillhandahålla korttidshem för personer med demenssjukdomar

- Bidra till att utveckla olika former av boenden för personer med funktionsnedsättningar i yngre åldrar
- Erbjud gemensamhetslokaler i alla fastigheter
- Tillhandahålla trygghetsboenden genom nybyggnation till hyror som låginkomsttagare har råd med och ansvara för att det finns personal för receptions- och förvaltningsfunktionerna
- Arbeta med åtgärder för en tryggare miljö i och omkring fastigheterna.
- Arbeta med energieffektivisering i sina fastigheter

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Stockholms stads Bostadsförmedling AB

Bolagets uppgifter

Stockholms Stads Bostadsförmedling ska svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering, förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av student- och trygghetsboenden. Bolaget ska vara ett aktivt instrument i den sociala bostadspolitiken.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Förmedla lägenheter främst efter kötid
- Förmedlingens verksamhet ska vara självbärande
- Fortsätta arbetet med bättre service till bostadssökande
- Fler lägenheter till förmedling genom fortsatta riktade insatser mot fastighetsägare
- Underlätta för ungdomar att få bostad
- Regionalisera verksamheten
- Pröva möjligheten att upprätta en bytes- och andrahandsförmedling
- Bidra i arbetet att förmedla minst 500 försöks- och träningslägenheter per år och nå nollvisionen för hemlösheten inom fem år
- Utredda möjligheterna att sänka kö- och förmedlingsavgiften.
- För ungdomar 18- 25 år ska det vara kostnadsfritt att stå i bostadskön
- Eventuellt överskott från verksamheten ska användas till att sänka och att på sikt ta bort förmedlingsavgiften

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms stads Bostadsförmedling AB** godkänns.

Skolfastigheter i Stockholm AB

Bolagets uppgifter

SISAB ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla, tillgängliga och kostnadseffektiva lokaler för stadens förskole- och skolverksamhet. Bolaget ska tillsammans med hyresgästerna skapa kreativa utbildningsmiljöer med långsiktig miljöhänsyn.

Ägardirektiv för 2012-2014

Behovet av lokaler ändras i förhållande till befolkningsförändringar, utbyggnad av bostäder och ändringar i befolkningsstrukturen. Lokalerna ska därför vara flexibla och möjliga att anpassa till ändringar i förskole- och skolverksamhet. Det är viktigt att både förskolor och skolor har bra gårdar.

Nivån på underhåll, verksamhetsanpassningar och investeringar kommer att vara fortsatt hög. Arbetet med lednings- och kvalitetsutveckling ska fortsätta. Tillgänglighetsanpassningar görs bland annat i samband med andra åtgärder samt för att undanröja enkelt avhjälpna hinder. Alla delar av en skolbyggnad anses som offentliga och berörda av lagstiftningen om enkelt avhjälpna hinder. Avsaknad av hörselteknisk utrustning betraktas som ett enkelt avhjälpn hinder och utrustning ska finnas i samlingslokaler, vid behov även i mindre lokaler. Hela och rena skoltoaletter är av stor betydelse.

Inga avkastningskrav ställs på bolaget med tanke på ombyggnader, renoveringar samt satsningar på tillgänglighet.

- Tillgänglighetsanpassa lokalerna för förskole- och skolverksamhet
- Arbeta med utveckling och förvaltning av förskole- och skollokaler
- Göra en plan för hur enkelt avhjälpna hinder i stadens skolor ska vara undanröjda senast år 2012
- Arbeta för att sänka hyrorna och på sikt ha ett nytt hyressättningssystem
- Arbeta för att skapa gröna skolgårdar samt en tryggare miljö i och omkring förskolor och skolor
- Skolgårdarna ska inte användas som markreserv för att bygga bostäder
- Fortsätta arbeta förebyggande mot klotter och annan skadegörelse
- Arbeta med energieffektivisering
- Välja miljövänliga material och förebygga allergier

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB** godkänns.

Stockholm Vatten AB

Bolagets uppgifter

Stockholm Vatten ska producera och leverera hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm samt omhänderta avloppsvatten och rena det så att miljön i recipienten, Östersjön, påverkas så lite som möjligt.

Bolaget har under den nuvarande ägarmajoriteten missköts. Betydande resurser och kompetens har avyttrats såsom exempelvis laboratorieverksamhet, bygg- och underhållsprojektering, och utvecklingsenheten. Parallellt och delvis som en funktion av utförsäljningen har kraftiga personalnedskärningar ägt rum. Skuldsättningen har ökat dramatiskt vilket vid en räntehöjning kan visa sig vara ödesdigert. Underhåll av ledningsnät för dricksvatten och avlopp och annan infrastruktur har minskat till en helt oacceptabel nivå.

I praktiken har man skjutit underhållet framför sig så att man byggt upp en mycket stor underhållsskuld för framtida stockholmare. Stockholm Vatten hade före den borgerliga perioden ett uppdrag och ansvar att förbättra vattenmiljön och förebygga framtida miljökador. Tack vare Miljömiljarden har en viss ambition på miljöområdet kun-

nat vidmakthållas. Nu är de pengarna slut. Det behövs ambitioner, planer och medel för att möta kommande klimatförändringar och, på kortare sikt, för att uppfylla EUs Vattendirektiv. Den borgerliga ägarmajoritetens främsta prioritering har varit låg vattentaxa.

Stockholm Vatten AB behöver förbättra sin ekonomi för att kunna uppfylla bolagets uppgifter.

Ägardirektiv 2012-2014

- Behålla bolaget i kommunal regi.
- Återuppta ett programmatiskt/systematiskt underhåll av ledningsnätet.
- Utarbeta en övergripande strategi för ett scenario med 2 meters havsnivåhöjning.
- Kontinuerligt förbättra reningen av avloppsvatten.
- Utifrån ett kretsloppstänkande utveckla de restprodukter som uppstår ur verksamheten.
- Tillsammans med andra myndigheter utveckla arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin.
- Bidra i arbetet med att alla Stockholms mindre sjöar och vattendrag ska vara fullt restaurerade till 2015 enligt Vattendirektivet.
- Bidra till att säkerställa stadens råvatten och restaurera skärgårdens vattenmiljöer.
- Förstärka arbetet med att begränsa breddningar av avloppsvatten i samband med stora vattenflöden.
- Förstärka budgeten genom en höjning av vattentaxan med 10 %

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholm Vatten AB** godkänns.

Stockholms Hamn AB

Bolagets uppgifter

Stockholms Hamns utveckling ska medverka till att regionens behov av effektiv hamnkapacitet kan tillgodoses i ett långt och hållbart perspektiv.

Värtabanan måste därför bestå och byggas ut för att möjliggöra långsiktigt hållbara godstransporter till och från Värtan/Frihamnen. Möjligheterna att välja järnvägstransport och järnvägsfärja över Östersjön bl.a. med lastbilstrailers lastade på järnvägsvagn bör underlättas.

En ändrad markanvändning i området Värtan/Frihamnen i samband med etableringen av en ny storhamn i Nynäshamn-Norvik och utbyggnad av hamnen i Kapellskär är stora strategiska frågor.

En avveckling av oljehantering på Loudden måste skyndsamt komma till stånd i enlighet med det inriktningsbeslut som antagits för många år sedan av ett enigt fullmäktige. Genom att förlänga arrendena på Loudden från 2011 till 2018 finns en stor risk för stora oljeskador i skärgården vid ett allvarligt fartygshaveri.

Vänsterpartiets vill driva den blivande containerhamnen i Norvik i egen regi, men ett 25-årigt avtal är sedan 2008 undertecknat mellan Stockholms Hamn AB och

Hutchinson Ports Holding (HPH) som gäller både hanteringen i Frihamnen idag och den nya containerhamnen i Nynäshamn-Norvik hindrar detta.

Vänsterpartiet vill återföra verksamheten i Stockholms Hamn Entreprenad AB (STHEAB) till hamnkoncernen, genom förvärv av STHEAB från nuvarande ägare, PEAB-koncernen. Beslutet att sälja STEHAB 2008 betydde att specialiserat kunnande för byggande i och invid vatten inte längre finns inom Stockholms Hamn AB.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Intensifiera arbetet för att snarast kunna avveckla oljeverksamheten vid Loudden
- Fortsätta utvecklingen och upprustningen av stadens innerstadskajer
- Återta Hamnentreprenadbolaget i stadens ägo
- Bolagets tillämpning av miljödifferenterade hamnavgifter ska fortgå och vidareutvecklas
- Fortsätta arbetet med att utveckla hållbara godstransporter med järnväg och båt, bl.a. genom en fortsatt satsning på Värtabanan
- Utveckla möjligheterna att elansluta kryssnings- och lastfartyg.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

27.1 Återta Stockholms Hamn Entreprenad AB genom förvärv från nuvarande ägare

AB Stokab

Bolagets uppgifter

Stokabs uppgift är att bygga ut och underhålla kommunikationsnät i Stockholmsregionen samt att hyra ut dessa. Bolaget ska tillhandahålla nät som är öppet för alla på lika villkor. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen. Inom bolaget formuleras uppdraget som samhällsbygge på affärsmässig grund.

Den fortsatta utbyggnaden av nätet till företag görs i takt med marknadens efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Målsättningen är också att alla bostäder i kommunen ska anslutas. Detta har inletts genom att alla allmännyttans fastigheter anslutits, ett arbete som avslutades under 2009. Härefter avses alla andra flerfamiljshus anslutas, ett arbete som enligt planer ska vara klart 2012.

Målsättningen är att alla boende i kommunen ska ha tillgång till en snabb och symmetrisk operatörsberoende bredbandsanslutning. Vänsterpartiet vill öka takten i den här utbyggnaden för att minska antalet mobilsändare

Strålningen från elektromagnetiska fält ökar snabbt genom tillkomsten av olika separata system. Samtidigt ökar medvetenheten om riskerna och allt fler vetenskapliga rapporter om detta publiceras. Försiktighetsprincipen ska gälla när det råder osäkerhet om effekterna på människors hälsa. Vänsterpartiet anser därför att ytterligare utbyggnad av denna typ av system inte bör göras i kommunen till dess de påvisade riskerna kunnat motbevisas. Mobilsändare ska inte finnas på offentliga lokaler eller större torg och alla övriga sändare ska vara tydligt markerade. För att underlätta tillvaron för personer som utvecklat allergi mot elektromagnetiska fält ska elektromagnetiska frizoner inrättas. Stokab har en nyckelroll i detta arbete.

Utbyggnaden av bredband ska göras i huvudsak genom fasta fiberförbindelser (som är strålningsfria). Trådlös teknik (WLAN) ska endast vara ett komplement till fibertekniken.

Genom dotterbolaget S:t Erik Kommunikation AB agerar Stokab även som kommunikationsoperatör åt Stockholms stad vilket innebär att S:t Erik Kommunikation AB driver, förvaltar och utvecklar ett nät, St:Erik Kom - som effektiviserar och binder samman förvaltningar, bolag, skolor, daghem, bibliotek, museer och andra kommunala verksamheter.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Utveckla kommunikationsnätet avseende funktion och säkerhet för att kunna möta kundernas krav på kvalitet, service och säkerhet samt tillgång till externa tjänster
- Fortsätta arbetet med kostnadseffektiviseringar och rationaliseringar
- Administrera och utveckla staden samlade kommunikationsnät
- Genomföra bredbandsutbyggnaden enligt handlingsplan
- Genomföra en informationskampanj riktad till bostadsrättsföreningar och privata värdar om fördelarna med anslutning till Stokabs nät
- Bidra i arbetet med att skapa elfria zoner och minska strålningen bland annat genom att satsa på fiberoptiska lösningar
- Verka för fasta och strålningsfria fiberförbindelser

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **AB Stokab** godkänns.

28.1 Stokab ska kvarstå i kommunal ägo.

Stockholms Stads Parkerings AB

Bolagets uppgifter

Målsättningen är att styra över en del av trafiken till kollektivtrafiken, genom exempelvis fler infartsparkeringar. Målet för parkeringsövervakningen ska vara 100 procent rätt parkerade bilar. Ökad övervakning av cykel- och busskörfält måste införas då det visar sig att parkerade bilar utgör hinder och orsakar fara när bussar och cyklister måste väja ut i övriga körfält.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Skapa effektiva och attraktiva infartsparkeringar
- Målet för parkeringsövervakningen ska vara 100 procent rätt parkerade bilar
- Återta driften av parkeringsövervakningen i egen regi
- Ökad övervakning av buss- och cykelkörfält

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms stads Parkerings AB** godkänns.

Stockholms Stadsteater AB

Bolagets uppgifter

Stadsteatern ska göra god teater av hög konstnärlig kvalitet. Genom bredd i repertoaren ska man erbjuda stockholmare och stadens besökare allt från lättillgänglig folklig-

het till smalt experimenterande föreställningar. Teatern ska aktivt verka för att nå nya publikgrupper.

Ägardirektiv för 2012-2014

Arbetet med att aktivt söka en ny publik bland stadens unga befolkning i förorterna fortsätter. Teaterns arbete ska präglas av långsiktighet och den fasta ensemblen värnas. Verksamheten kräver en hög personaltäthet för att möjliggöra en verksamhet av hög konstnärlig kvalitet.

Successivt öka koncernbidraget med hänsyn till ökad befolkning, för att ta emot nya publikgrupper och hålla nere biljettpriserna. För 2012 utöka koncernbidraget med 5 mnkr för att utöka Parkteaterns verksamhet i förorterna. Dessutom kompenseras teatern liksom stadens övriga verksamheter för ökade kostnader i samband med övergången till Gemensam IT.

- Utöka Parkteaterns verksamhet i förorterna och utveckla samarbetet med de fria grupperna i hela staden
- Säkra att alla scener har syn- och texttolkningsmöjligheter samt hörselteknisk utrustning och syntolkningsutrustning
- Utredda möjligheterna att skapa en scen på Järvafältet

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholms Stadsteater AB** godkänns.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Bolagets uppgifter

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB är ett renodlat fastighetsbolag med syfte att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och anläggningar för evenemangsverksamhet i världsklass. Bolaget har utvecklats genom köp av ytterligare fastigheter söder om Globen som ägs av dotterbolaget Stockhome Fastighetsförvaltning AB under namnändring till Stockholmsarenan. De nya fastigheterna ska ge plats för en utveckling av evenemangsverksamheten i samarbete med berörda intressenter/hyresgäster. Butikerna och restaurangerna ska ha miljöprofil.

Det är viktigt att den nya arenan med kapacitet för drygt 30 000 åskådare som är under byggnation i Globenområdet ses i en helhetsplanering för utvecklingen av hela området. En riktig grönkompensation måste utgå för Sandstuparken som tas i anspråk för arenabygget. Vi vill att en gångbro anläggs över Nynäsvägen. På sikt vill vi att Nynäsvägen däckas över mellan Globen och Skärmarbrink och att ett parkstråk med gång- och cykelvägar anläggs på överdäckningen tillsammans med nya bostäder.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Verksamheten ska tillhandahålla lokaler och anläggningar för evenemangsutbud i världsklass, bland annat sport, konserter, kultur- och familjeaktiviteter
- Ansvara för projektering och genomförande av en ny arena i anslutning till Globen efter beslut i kommunfullmäktige
- Bolaget ska aktivt arbeta med att utveckla bolagets befintliga markinnehav så att en avyttring kan genomföras när marknadsläget gör det möjligt.
- Ska ha en roll i utvecklandet av Stockholm Entertainment District

- Delta i arbetet med Globenområdets utveckling tillsammans med andra intressenter för att öka områdets attraktionskraft
- Följa upp att bygget av arenan inte ska belasta Stockholms skattebetalare vilket utlovats i fullmäktige.
- Fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

Stockholm Business Region AB

Bolagets uppgifter

Bolaget ska gynna ett företagande som är socialt och ekologiskt hållbart på både kort och lång sikt. Bolaget ska leda arbetet med att stärka det samlade näringslivsarbetet och marknadsföringen av Stockholm så att kommunfullmäktiges intentioner uppnås. Ett övergripande och gemensamt verksamhetsområde för bolagen är att marknadsföra Stockholm som en modern miljö- och rättvisestad. Småföretagens roll i utvecklingen av staden och förortscentrumen ska särskilt uppmärksammas. Det är viktigt att öka etableringen av kvalificerade arbetsplatser i Söderort.

Ägardirektiv för 2012-2014

Stockholm ska vara en internationell och skapande storstad, med solidaritet, miljö, jämställdhet, barn och kultur i fokus. Bolaget ska verka som en samlande enhet för hela besöksnäringen i staden. Stockholm ska förstärkas som kunskapsstad, IT-metropol, biomedicinskt centrum, kulturhuvudstad, evenemangsstad, designstad och miljöhuvudstad.

För att gynna miljöteknikföretag i Stockholm krävs att staden är pådrivande, därför vill vänsterpartiet starta ett kommunalt miljöteknikcentrum i en förort.

Bolaget ska underlätta för lokala producenter av livsmedel och andra produkter att distribuera sina varor. Ofta gör många mellanhänder att dessa varor blir onödigt dyra. Initiativ som gör det lättare för ekologiska och lokala producenter att nå ut till kunderna ska stötta. Ett positivt exempel är Bondens marknad.

Småföretagarforum startas för småföretagare och kooperativ, även de som funderar på att starta en verksamhet. Ett forum har fokus på kvinnor och ett annat på ungdomar.

För att ge små förortscentrum möjlighet att utvecklas avsätts utvecklingspengar från koncernen, för att bidra till fysisk upprustning, god tillgänglighet och attraktiva arrangemang. En utvecklingsplan ska tas fram av stadsdelsnämnderna i samverkan med småföretagarna, icke-kommersiell verksamhet, fastighetsägarna och boende. Centren bör ha en mix av affärer, offentlig service, kultur och idrott, gärna med lokal profil.

- Utveckla besöksnäringen i Stockholm
- Arbeta målinriktat för fler stora evenemang
- Stötta initiativ som underlättar för lokala och ekologiska producenter att nå ut till kunderna, t.ex. Bondens marknad
- Arbeta med att etablera Stockholm som en kreativ och skapande storstad, med solidaritet, miljö, jämställdhet, barn och kultur i fokus
- Utredda möjligheterna att starta ett kommunalt miljöteknikcentrum

- Stödja bildandet av småföretagarforum
- Stödja arbetet med utvecklingsplaner för små förortscentrum
- Prioritera insatser för att öka antalet arbetsplatser i ytterstaden samt ta fram en arbetsplatsstrategi i Söderort

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Vänsterpartiets mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

S:t Eriks Försäkrings AB

Bolagets uppgifter

S:t Erik Försäkring AB har som uppgift att svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag genom ökad konkurrensutsättning. Bolaget ska förmedla försäkringslösningar, minimera försäkringskostnaderna och förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. S:t Erik Försäkring AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens förvaltningar och bolag.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Samtliga sakförsäkringar som stadens förvaltningar och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Målsättningen är att bolaget ska ta en större andel av varje skadekostnad för att hålla kostnaderna för återförsäkring nere
- Bolaget ska aktivt informera om sin verksamhet gentemot förvaltningar och bolag
- Fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

33. Vänsterpartiets mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **S:t Erik Försäkrings AB** godkänns.

S:t Erik Livförsäkring AB

Bolagets uppgifter

Bolaget har till uppgift är att samordna och strukturera hanteringen av pensioner i koncernen Stockholms Stadshus AB samt att minimera riskerna i denna pensions-skuld.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Fortlöpande försäkra nya åtaganden i dotterbolagen och förvalta pensionsmedel inom ramen för de försäkringsavtal som ingåtts med övriga dotterbolag
- Sträva efter att långsiktigt trygga de framtida pensionsåtagandena reallt.
- Fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Vänsterpartiets mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **S:t Erik Livförsäkring AB** godkänns.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter/aktier i fastighetsbolag i syfte att främja Stockholms utveckling och stadens förmögenhetsförvaltning.

Vänsterpartiet vill bygga bostäder på Bromma flygplats, vilket påverkar utformningen i hela området. När det gäller Söderstaden vill vi överdäcka Nynäsvägen, vilket också kommer att påverka områdets förutsättningar.

Ägardirektiv för 2012-2014

- I utformningen av Bromma och Ulvsunda ta hänsyn till en önskad avveckling av Bromma flygplats
- I utformning för Söderstaden ta hänsyn till önskad överdäckning av Nynäsvägen

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

ÖVRIGA BOLAG

AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms Stad

Bolagets uppgifter

Staden som ägare har intresse av att säkerställa en rimlig prisutveckling i syfte att minska boendekostnaderna för de stockholmare som är beroende av fjärrvärme. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en låg miljöpåverkan.

Varje år gör Fortums värmeverk i Värtan av med 300 000 ton kol och släpper ut 822 000 ton CO₂e. Stockholms stad har 49,9 procent av rösterna i bolaget Fortum Värme samägt med Stockholms stad som driver Värtaverket. Vi kräver att staden påverkar Fortum att ersätta kolet med förnybart material och att minst hälften av de minskade utsläppen inte ska säljas inom EU:s utsläppshandelssystem.

Palmolja har stora miljökonsekvenser i odlingskedet och palmoljeodlingen är ett av hoten mot regnskogen i Sydostasien. Användningen av palmolja som bränsle bör minska och avvecklas snarast möjligt. Även förnybara bränslen har miljöeffekter och det är viktigt att ta dessa i beaktande.

Fossilgas (naturgas) är inte ett hållbart bränsle, då det bidrar till klimatförändringarna. En direkt övergång till biogas från spaltgasverksamheten vore önskvärd och förutsättningarna för detta ska undersökas.

Ägardirektiv för 2012-2014

- Ta fram en utfasningsplan för kolanvändningen under år 2012
- Avveckla eldningsen av palmolja
- Fortsätta att minska användningen av fossila bränslen till förmån för förnybara bränslen
- Fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fler invånare fjärrvärme

- Fortsätta planeringen av att avveckla stadsgasverksamheten, i första hand direkt till biogas
- Arbeta med att klara ut förutsättningarna för fjärrkyla i Stockholm

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36 Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **AB Fortum Värme Holding** godkänns.

36.1 Eldning av palmolja ska snarast upphöra.

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och effektivt genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm. Staden äger 51 procent av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB och Stockholms handelskammare 49 procent.

Ägardirektiv för 2012-2014

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en internationell och skapande storstad, med solidaritet, miljö, jämställdhet, barn och kultur i fokus. Stockholm ska förstärkas som kunskapsstad, IT-metropol, biomedicinskt centrum, kulturhuvudstad, evenemangsstad, designstad och miljöhuvudstad.

Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet, politiken och ideella organisationer. Stockholmsmässan ska med egna vinstmedel utveckla och underhålla anläggningen och företagets produkter samt lämna rimlig utdelning till ägarna. Verksamheten ska bedrivas inom den legala kompetensen för ägarna.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37 Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Mässfastigheter** godkänns.

STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUNDET

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

Storstockholms brandförsvaret har präglats av turbulens sedan den nya organisationen sjuöskades för drygt två år sedan. Idag ser vi problem med både hur det organisatoriska fungerar samt att ekonomin inte är i den ordning den borde vara.

Det är inte bra när endast ett av de fyra finansiella målen för god ekonomisk hushållning har uppfyllts, och att inte kontrollområdena i interkontrollplan hunnits med. Enligt den framtidsbedömning som görs kommer det bli nödvändigt med prioriteringar och avveckling av verksamhet. Detta är inte en riktig väg att gå. SSBF måste först göra en ordentlig konsekvensanalys av hur den nya organisationen fungerar i praktiken innan beslut tas om eventuell avveckling.

När man går från 13 till 5 produktionsområden och samtidigt skär ner på verksamhet får det konsekvenser. Enligt vår uppfattning har den nya organisationen för lite resurser. Drygt 32 milj. i underskott visar på att medlemsavgifterna bör höjas i nivå med andra brandförbund.

Vi är också tveksamma till att samla alla aktörer i en gemensam samverkanscentral för länet. Även om det finns ekonomiska argument för att samla allt under ett tak är det inte en optimal lösning ur säkerhetssynpunkt. Det är bättre att sprida ut verksamheten och ha flera sambandscentraler, som kan vara back upp för varandra vid eventuella katastrofscenarier/terroristdåd. Dessa ska i första hand lokaliseras till våra förorter. Med dagens teknik behöver man inte samla allt under ett tak.

Vänsterpartiet vill att Storstockholms Brandförsvaret ska bygga upp ett säkert och stabilt brand- och katastrofförsvaret för Stockholmarna. Vi vill ta upp en dialog med de andra kommunerna i SSBF om höjda medlemsavgifter för att Storstockholm ska få ett väl fungerande brandförsvaret.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Vänsterpartiets förslag till mål och ägardirektiv för 2012-2014 för **Storstockholms brandförsvaret (SSBF)** godkänns.

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiet förslag till budget

Resultatbudget

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Verksamhetens intäkter	7 064,3	7 044,5	-19,8
Verksamhetens kostnader (-)	-39 218,9	-40 272,6	-1 053,7
Avskrivningar (-)	-721,0	-721,0	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-677,5	-796,4	-118,9
Prestationsreserv	-1 033,0	-1 003,0	30,0
Pensionsavgifter (-)	-841,6	-841,6	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-35 427,7	-36 590,1	-1 162,4
Skatter	33 710,8	34 867,9	1 157,1
Begravningsavgift	125,4	125,4	0,0
Inkomstutjämning	-1 638,6	-1 638,6	0,0
Kostnadsutjämning	1 175,0	1 175,0	0,0
Regleringspost	432,1	432,1	0,0
Tillfälligt konjunkturstöd	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	1 135,5	1 135,5	0,0
LSS-utjämning	-610,2	-610,2	0,0
Finansiellt resultat (inkl. avgifter bank och pg)	198,1	187,4	-10,7
Utdelning	900,0	900,0	0,0
Tillfälligt koncernstöd	0,0	0,0	0,0
Disposition/avsättning begravningsfond	-0,3	-0,3	0,0
Disposition/avsättning renhållningsfond	0,0	16,0	16,0
Summa finansiering	35 427,8	36 590,2	1 162,4
Resultat efter avskrivning, skatt och finansiella poster	0,1	0,1	0,0
Förändring av redovisat eget kapital	0,1	0,1	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiets förslag till budget

Investeringsplan

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Utgifter (-)	-4 900,1	-5 297,1	- 397,0
Inkomster	541,7	541,7	0,0
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar (-)	-4 358,4	-4 755,4	- 397,0
Finansiering			
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	0,0
Avskrivningar	721,0	721,0	0,0
Försäljningar	200,0	200,0	0,0
Upplåningsbehov	3 437,3	3 834,3	397,0
Summa finansiering investeringsplan	4 358,4	4 755,4	397,0
Netto	0,0	0,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Finansförvaltning: Skatter och övriga finansiella intäkter

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Netto
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, skatter	33 710,8
Förändring av skattesats (17:48) :	
0,60 kr	1 157,1
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	
Skatter	34 867,9
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	198,1
Försämrat räntenetto	-10,7
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	
Finansiellt resultat (exkl. utdelning)	187,4
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, övriga finansiella intäkter (utdelning).	900,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	
Övr. finansiella intäkter	900,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012, Tillfälligt koncernstöd	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	
Koncernstöd	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Central medelsreserv

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Kostnader
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	Oförutsedda behov	Prestationsreserv
	-677,5	-1 033,0
Minskade kostnader vårdnadsbidrag		30,0
Ökade kostnader heltid - planering, utbildning	-3,0	
Ökade kostnader kortare arbetstid	-50,0	
Ökade kostnader höjda löner lågavlönade	-25,0	
Ökade kostnader stöd kvinnoorganisationer	-2,0	
Ökade kostnader 0-utsläpp 2040, planering	-3,9	
Ökade kostnader ekologisk mat 40 % med fokus vegetarisk mat	-35,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-796,4	-1 003,0
		Utgifter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012		-550,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012		-550,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiets förslag till budget

NETTOKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	-1 301,4	-1 248,7	52,7
2. KF/KS kansli	0,0	-14,3	-14,3
Revisorskollegiet	-27,7	-27,7	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-2,6	-2,6	0,0
Stadsdelsnämnderna	-17 135,0	-17 643,3	-508,3
Arbetsmarknadsnämnden	-605,4	-694,5	-89,1
Exploateringsnämnden	2 112,3	2 111,5	-0,8
Fastighetsnämnden	595,9	592,9	-3,0
Idrottsnämnden	-536,7	-557,5	-20,8
Kulturnämnden	0,0	0,0	0,0
kulturförvaltningen	-840,7	-900,8	-60,1
stadsarkivet	-48,3	-49,3	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	-112,9	-112,9	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-77,6	-103,6	-26,0
Socialnämnden	-678,1	-732,3	-54,2
Stadsbyggnadsnämnden	-161,3	-178,4	-17,1
Trafik- och renhållningsnämnden	0,0	0,0	0,0
trafik- och gatuverksamhet	-277,8	-290,8	-13,0
renhållningsverksamheten	14,5	-1,5	-16,0
Utbildningsnämnden	-12 947,3	-13 247,3	-300,0
Äldrenämnden	-96,4	-98,9	-2,5
Överförmyndarnämnden	-28,1	-28,1	0,0
SUMMA	-32 154,6	-33 228,1	-1 073,5
Avskrivningar (-)	-721,0	-721,0	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-677,5	-796,4	-118,9
Prestationsreserv	-1 033,0	-1 003,0	30,0
Pensionsavgifter (-)	-841,6	-841,6	0,0
TOTALT	-35 427,7	-36 590,1	

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiets förslag till budget

KOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	-1 348,0	-1 294,7	53,3
2. KF/KS kansli	0,0	-14,9	-14,9
Revisorskollegiet	-30,3	-30,3	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-2,6	-2,6	0,0
Stadsdelsnämnderna	-17 675,9	-18 183,2	-507,3
Arbetsmarknadsnämnden	-692,5	-781,6	-89,1
Exploateringsnämnden	-107,3	-108,1	-0,8
Fastighetsnämnden	-634,8	-637,8	-3,0
Idrottsnämnden	-811,5	-829,8	-18,3
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-937,1	-986,2	-49,1
stadsarkivet	-66,3	-67,3	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	-141,4	-141,4	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-153,3	-179,3	-26,0
Socialnämnden	-1 075,9	-1 128,0	-52,1
Stadsbyggnadsnämnden	-334,3	-351,4	-17,1
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	-1 153,7	-1 166,7	-13,0
renhållningsverksamheten	-418,0	-434,0	-16,0
Utbildningsnämnden	-13 511,5	-13 808,3	-296,8
Äldrenämnden	-96,4	-98,9	-2,5
Överförmyndarnämnden	-28,1	-28,1	0,0
SUMMA	-39 218,9	-40 272,6	-1 053,7

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiets förslag till budget

INTÄKTER

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	46,6	46,0	-0,6
2. KF/KS kansli	0,0	0,6	0,6
Revisorskollegiet	2,6	2,6	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	540,9	539,9	-1,0
Arbetsmarknadsnämnden	87,1	87,1	0,0
Exploateringsnämnden	2 219,6	2 219,6	0,0
Fastighetsnämnden	1 230,7	1 230,7	0,0
Idrottsnämnden	274,8	272,3	-2,5
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	96,4	85,4	-11,0
stadsarkivet	18,0	18,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	28,5	28,5	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	75,7	75,7	0,0
Socialnämnden	397,8	395,7	-2,1
Stadsbyggnadsnämnden	173,0	173,0	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	875,9	875,9	0,0
renhållningsverksamheten	432,5	432,5	0,0
Utbildningsnämnden	564,2	561,0	-3,2
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	7 064,3	7 044,5	-19,8

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiets förslag till budget

INVESTERINGSUTGIFTER

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	-2,0	-2,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	-1,0	-1,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-160,0	-170,0	-10,0
Arbetsmarknadsnämnden	-0,3	-0,3	0,0
Exploateringsnämnden	-2 933,4	-2 985,4	-52,0
Fastighetsnämnden	-821,0	-1 026,0	-205,0
Idrottsnämnden	-10,0	-10,0	0,0
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-15,0	-15,0	0,0
stadsarkivet	-1,0	-1,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-92,0	-92,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-0,8	-0,8	0,0
Socialnämnden	-1,7	-1,7	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	-1,6	-1,6	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	-760,3	-860,3	-100,0
renhållningsverksamheten	-10,0	-40,0	-30,0
Utbildningsnämnden	-90,0	-90,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-4 900,1	-5 297,1	-397,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Avvikelse mellan kommunstyrelsens och Vänsterpartiets förslag till budget

INVESTERINGSINKOMSTER

Mnkr	Förslag till budget 2012 KS	Förslag till budget 2012 (V)	Avvikelse mellan förslagen
Kommunfullmäktige m.m.			
1. KF/KS och SLK	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	0,0	0,0
Exploateringsnämnden	533,4	533,4	0,0
Fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen (VIII)			0,0
Kulturnämnden: stadsarkivet (VIII)	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden (R III)	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	0,0	0,0	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0
Socialnämnden	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden			
trafik- och gatuverksamhet	8,3	8,3	0,0
renhållningsverksamheten	0,0	0,0	0,0
Utbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0
SUMMA	541,7	541,7	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kommunfullmäktige m.m. 1. KF/KS, SLK och ersättningar till utomstående organisationer och föreningar Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2011	-1 348,0	46,6
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Folkhälsostateg, diskrimineringsstrateg, hemlöshetssamordnare socialtjänstombudsman, barnens ombud, jämställdhetsinspektörer, samordnare miljö rättvisa	-10,0	
Regnbågspris	-0,1	
Utveckling demokrati, brukarinflytande, miljö, tillgänglighet	-5,0	
Funktionshindersombudsmannen och KHR flyttas från SoN	-1,3	
Äldreombudsmannen och KPR flyttas från ÄN	-1,3	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
KF/KS kansli kvar som egen förvaltning	14,9	-0,6
Ej avknoppning, utmaning, pengsystem	2,0	
Minskning externa konsulter	50,0	
Ersättning Handelshögskolan	1,1	
Ersättning Stockholms Business AB inkl Stockholms Visitors Bord	3,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1 294,7	46,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kommunfullmäktige m.m. 1. KF/KS, SLK och ersättningar till utomstående organisationer och föreningar Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-2,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kommunfullmäktige m.m. 2. KF/KS: kansli

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	0,0	0,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
KF/KS-kansliet kvar som egen förvaltning	-14,9	0,6
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-14,9	0,6

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Revisorskollegiet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-30,3	2,6
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-30,3	2,6

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Servicenämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	0,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	0,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Servicenämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Valnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2,6	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-2,6	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Arbetsmarknadsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-692,5	87,1
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ingen ung vuxen långtidsarbetslös - visstidsanställningar	-20,0	
Riktade insatser funktionsnedsättning	-5,0	
Komvux ökad volym och kvalitet	-35,0	
SFI höjd schablon 8 %	-16,8	
Vinster av e-tjänster och generell effektivisering får behållas i verksamheten, motverka volymminskning till följd av minskat antal aspiranter	-12,3	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-781,6	87,1

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Arbetsmarknadsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-0,3	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-0,3	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Exploateringsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-107,3	2 219,6
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ökat barnperspektiv	-0,8	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-108,1	2 219,6

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Exploateringsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2 933,4	533,4
<i>Minskade utgifter för (-):</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Färdigställa beslutad landsskapspark Årstafältet	-40,0	
Investeringar m.m. Årstaskogen (Enskede-Årsta-Vantör) och Årsta Holmar (Södermalm)	-12,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-2 985,4	533,4

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Fastighetsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-634,8	1 230,7
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Energiomställning 0-utsläpp 2040, planering	-3,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-637,8	1 230,7

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Fastighetsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-821,0	0,0
<i>Minskade utgifter för (-):</i>		
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Simhall Skarpnäck, utökad skatebana Högdalen, Högdalstopparna	-140,0	
Multifunktionsanläggningar, konstgräs - projektering	-20,0	
Kulturcentra på Järvafältet	-20,0	
Samlingslokaler, tillgänglighet, upprustning	-15,0	
Upprustning av bibliotek i förorter	-10,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1 026,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Idrottsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-811,5	274,8
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Kostnadsfria bad för barn och ungdom	-2,5	
Föreningsbidrag	-6,0	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Vinster av generell effektivisering och minskad sjukfrånvaro får behållas för att klara av den löpande verksamheten	-9,8	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Kostnadsfria bad för barn och ungdom		-2,5
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-829,8	272,3

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Idrottsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-10,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-10,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kulturförvaltningen		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-937,1	96,4
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Breddning Kulturskolans arbete inkl sänkta avgifter	-10,0	
Kulturstöd riktat förort	-5,0	
Unga Klara	-3,0	
Kulturhuset ökade öppettider	-2,0	
Filmfond	-3,0	
Samlingslokaler	-3,0	
Satsning på Medeltidsmuseet och Stadsmuseet, centrum för stadsplanering	-5,0	
Vinster av e-tjänster, generell effektivisering och minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för att höja kvaliteten, till exempel studieförbund, samlingslokaler	-18,1	
<i>Kulturellt tillväxtpaket 27,5 mnkr omfördelas med fokus förort och lokala bibliotek</i>		
<i>Omfördelning 10 mnkr för incitamentsstrukturen samt 10 mnkr Nobelmuséet till ordinarie kulturstöd</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Fortsatt fri entré Stadsmuseet och Medeltidsmuseet		-5,0
Sänkta avgifter Kulturskolan till 2006 års nivå		-6,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-986,2	85,4

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-15,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-15,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: stadsarkivet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Stadsarkivet		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-66,3	18,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ökad kvalitet	-1,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-67,3	18,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kulturnämnden: stadsarkivet

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kyrkogårdsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-141,4	28,5
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-141,4	28,5

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Kyrkogårdsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-92,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-92,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-153,3	75,7
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Miljöprogrammet	-5,0	
Strategisk miljöövervakning	-2,0	
Klimatarbete	-3,0	
Energicentrum	-4,0	
Miljöarbete i skolan	-1,0	
Konsumentarbete	-2,0	
Inventering av sjuka hus	-4,0	
Vattenrestaurering	-1,0	
Grönområden	-2,0	
Elektromagnetisk strålning, kartläggning mm	-2,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-179,3	75,7

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-0,8	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-0,8	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Socialnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 075,9	397,8
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Stoppa narkotikan, Cannabiskampanj, Maria Ungdom, fältstation mm	-15,0	
Light-mottagningar för unga vuxna	-5,0	
Hemlösa, socialpsykiatri, missbruk	-15,0	
Intressepolitiskt arbete funktionsnedsättning	-1,5	
Ideella organisationer	-3,0	
Relationsvårdscentrum utökning	-2,0	
Familjerådgivning	-2,1	
Vinster av generell effektivisering och minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för ökad kvalitet - fokus barn och unga, bland annat gruppstöd för barn och unga	-9,8	
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Funktionshindersonbudsmannen och KHR flyttas till KS	1,3	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sänkt avgift familjerådgivning		-2,1
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1 128,0	395,7

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Socialnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,7	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1,7	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsbyggnadsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-334,3	173,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Enkelt avhjälpna hinder	-1,0	
Tidigarelägga naturreservat (Älvsjöskogen, Kyrkhamn, Rågsveds friområde m.fl.)	-1,0	
Nytt byggande (trähus, plushus) 0-utsläpp 2040, planering	-3,0	
Snabbare planprocess	-3,0	
Snabbare planprocess samt barnperspektiv- vinster av generell effektivisering, genomlysning av verksamhet, e-tjänster samt anpassning av organisation och arbetssätt till följd av nya PBL får behållas i verksamheten	-9,1	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-351,4	173,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsbyggnadsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1,6	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1,6	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 153,7	875,9
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Bättre snöröjning och barmarksunderhåll, bland annat cykelbanor, gångvägar	-10,0	
Trafikomställning 0-utsläpp 2040, planering	-3,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1 166,7	875,9

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-760,3	8,3
<i>Ökade utgifter för:</i>		
Utbyggnad av cykelbanor	-100,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-860,3	8,3

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-418,0	432,5
<i>Ökade kostnader för:</i>		
ÄVC	-11,0	
Insamling biologiskt avfall	-5,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-434,0	432,5

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-10,0	0,0
<i>Ökade utgifter för (-):</i>		
ÄVC	-30,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-40,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Utbildningsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-13 511,5	564,2
<i>Ökade kostnader för:</i>		
F- år 3 höjd schablon + socioekonomiskt tillägg, ytterligare 2,5 %	-73,0	
Mindre barngrupper på fritidshemmen höjd schablon med 4 %	-56,0	
Satsning mellanstadieverksamhet inkl kostnadsfri verksamhet	-15,0	
Satsning förortsgymnasier	-15,0	
SL-kort till gymnasieelever	-15,0	
Jämställdhetsarbete	-5,0	
Höjd schablon gymnasieskolan/gymnasiesärskolan ytterligare 1 %	-23,9	
<i>Återställande av relationerna mellan socioekonomiskt tillägg och schablon i grundskolan till 2006 års nivå, vilket innebär en ökning av det socioekonomiska anslaget med 103,3 mnkr och en motsvarande minskning av schablonen</i>		
Enskild förskola ytterligare höjd schablon + socioekonomiskt tillägg 1,5%, totalt 3 %	-36,7	
Socioekonomiskt tillägg, ytterligare 6 %	-15,0	
Vinster av generell effektivisering och minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för att höja kvaliteten	-42,2	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Kostnadsfri mellanstadieverksamhet		-3,2
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-13 808,3	561,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Utbildningsnämnden

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade utgifter/minskade inkomster

Mnkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-90,0	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-90,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Äldrenämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-96,4	0,0
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Fler handläggare i Stockholms äldre- och trygghetsjour	-2,0	
Vinster av e-tjänster och generell effektivisering får behållas i verksamheten för att öka kvaliteten	-1,8	
 <i>Minskade kostnader för:</i>		
Äldreombudsmannen och KPR flyttas till KS	1,3	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-98,9	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Överförmyndarnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-28,1	0,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-28,1	0,0

Stadsdelsnämnder

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Mkr	KS förslag 2012		(V) förslag 2012		Avvikelse		Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto
Föreskoleverksamhet	-4 430,2	278,9	-4 559,5	278,9	-129,3	0,0	-129,3
Verksamhet för barn och ungdom	-425,9	0,0	-445,2	-1,0	-19,3	-1,0	-20,3
Kultur- och föreningsverksamhet	-57,1	0,0	-81,3	0,0	-24,2	0,0	-24,2
Äldreomsorg	-6 864,0	171,7	-6 956,9	171,7	-92,9	0,0	-92,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-2 787,4	2,0	-2 832,4	2,0	-45,0	0,0	-45,0
Individ- och familjeomsorg (exkl. ekonomiskt bistånd)	-1 622,6	36,9	-1 700,2	36,9	-77,6	0,0	-77,6
Stadsmiljöverksamhet	-154,1	0,0	-174,7	0,0	-20,6	0,0	-20,6
Flyktmottagande	-14,6	0,0	-16,6	0,0	-2,0	0,0	-2,0
Ekonomiskt bistånd	-1 208,0	24,0	-1 268,0	24,0	-60,0	0,0	-60,0
Arbetsmarknadsåtgärder	-112,0	27,4	-148,4	27,4	-36,4	0,0	-36,4
Summa stadsdelsnämnd	-17 675,9	540,9	-18 183,2	539,9	-507,3	-1,0	-508,3

Mkr	KS förslag 2012		(V) förslag 2012		Avvikelse		Avvikelse
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Netto
Investeringsplan							
Inventarier och maskiner	-80,0	0,0	-80,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	-80,0	0,0	-90,0	0,0	-10,0	0,0	-10,0
totalt	-160,0	0,0	-170,0	0,0	-10,0	0,0	-10,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Förskoleverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-4 430,2	278,9
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Ytterligare höjd schablon + socioekonomiskt tillägg 1,5%, totalt 3 %	-67,9	
Socioekonomiskt tillägg, ytterligare 6 %	-29,4	
Jämställdhet	-5,0	
Vinster av e-tjänster, generell effektivisering och minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för ökad kvalitet	-27,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-4 559,5	278,9

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn och ungdom

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-425,9	0,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Mötesplatser, ungdomsmottagningar, parklekar och öppna förskolor	-10,0	
Kollo	-1,0	
Vinster av generell effektivisering får behållas i verksamheten för att öka kvaliteten	-8,3	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sänkta avgifter 10 % kollo		-1,0
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-445,2	-1,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Kultur- och föreningsverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-57,1	0,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Kultur- och föreningsverksamhet	-7,0	
Kultursekreterare/-funktion i alla stadsdelsnämnder	-7,0	
Föreningsbidrag i vissa förorter	-2,0	
Lokala kulturcentra/samverkan bibliotek vissa förorter	-7,0	
Vinster av generell effektivisering får stanna i verksamheten för att öka kvaliteten	-1,2	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-81,3	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-6 864,0	171,7
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Ökad personaltäthet i hemtjänsten, höjd peng med ytterligare 2 % till totalt 4,5 %	-52,0	
Höjd peng i dagverksamhet 2 %	-2,2	
Fixare från 67 år istället för 75 år samt utökad uppdrag	-10,0	
Vinster av e-tjänster, generell effektivisering och minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för ökad kvalitet	-28,7	
<i>Dessutom arbetstidsförkortning 40 mnkr finansierat i CM</i>		
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-6 956,9	171,7

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-2 787,4	2,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
2 % höjd ersättning till vuxenboende, barnboende, daglig verksamhet, korttidshem, hemtjänst, ledsagning, avlösning	-43,2	
Vinst av minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för ökad kvalitet	-1,8	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-2 832,4	2,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Individ- och familjeomsorg

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 622,6	36,9
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Enheter mot våld i nära relationer	-25,0	
Social barn- och ungdomsvård, utökad uppföljning familjehemsplacerade barn, familjecentraler	-30,0	
Vuxna och socialpsykiatri, boendestöd, sysselsättning, personliga ombud mm	-20,0	
Vinster av e-tjänster och minskad sjukfrånvaro får behållas i verksamheten för ökad kvalitet	-2,6	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1 700,2	36,9

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-154,1	0,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Agenda 21-verksamhet och stärkt lokal demokrati i stadsmiljöfrågor, bland annat områdesplanering i alla stadsdelar i samverkan med centrala nämnder	-12,0	
Bättre skötsel av grönområden	-7,0	
Naturreservat Årstaskogen - Enskede-Årsta-Vantör	-1,5	
Naturreservat Årsta Holmar - Södermalm	-0,1	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-174,7	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet

Investeringar

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Utgifter	Inkomster
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-80,0	0,0
<i>Ökade utgifter för (-):</i>		
Upprustning parker och grönområden	-10,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-90,0	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Flyktingmottagande

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-14,6	0,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Uppsökande verksamhet för att barn till avvisningshotade och gömda ska kunna gå i förskola och skola	-2,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-16,6	0,0

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Arbetsmarknadsåtgärder

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-112,0	27,4
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Sociala kooperativ	-20,0	
Sommarjobb - flera och längre perioder	-15,0	
Vinster av generell effektivisering får behållas i verksamheten	-1,4	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-148,4	27,4

Vänsterpartiets förslag till budget 2012

Stadsdelsnämnderna: Ekonomiskt bistånd

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2012	-1 208,0	24,0
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
SL-kort, internetuppkoppling, barnperspektiv	-60,0	
Vänsterpartiets förslag till budget 2012	-1 268,0	24,0